

DEMOKRACIJA

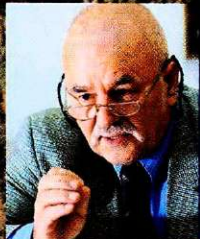
MOZAIK GROZE

Podoba Slovenije, ki jo ponujajo povojna prikrita grobišča, dobiva skoraj vsak teden bolj krvave in strašljive obrise.

ISSN 1408-0494

9 771408 049069

INTERVJU

Jože Wakounig

Haider hoče opraviti s koroškimi Slovenci

NAGRADNA AKCIJA

Z Demokracijo do novega telefona

Edinstvena osvežitev

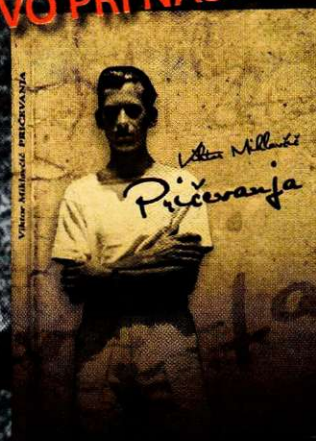
Pijače iz družine **ZA** nudijo potrošnikom prijetno osvežitev in dobro počutje za ves dan. Za lahko osvežitev brez dodanega sladkorja in sladil izberemo **Za lemon**. **Za Life** z okusom jabolka, obogaten z magnezijem in vitamini, daje občutek moči in zadovoljstva. **Za harmony** z okusom bele breskve in aloe vere predstavlja skladnost duha in telesa. V letošnjem letu pa vam ponujamo nov edinstven okus hruške in melise - **Za symphony**.

Pijače iz družine **ZA** združujejo prednosti vode, sadnega soka in funkcionalnih dodatkov.

NOVO PRI NAŠI ZALOŽBI

Obseg: 320 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava.

www.demokracija.si/knjigarna

Viktor Miklavčič PRIČEVANJA

Avtor se spominja mladosti za časa fašističnega terorja na Primorskem, bojov v 2. svetovni vojni v italijanski in jugoslovanski kraljevi vojski ter sanj, ugaslih v udbovsem zaporu, o pravičnejši družbeni ureditvi v Titovi Jugoslaviji.

Cena knjige je **4.900,00 SIT / 20,44 EUR**. Naročila sprejemamo po e-pošti knjigarna@demokracija.si ali po telefonu **01 230 06 66**.

Postavljamo vsa ceneva v evro. Če ste se odločili za nakup v slovenski denar, vse cene vsebujejo 8,5% DDV. Informacije o ceni v evri in slovenski denar, vključno s cenami posameznih poglavij, EUR je 239,64 SIT.

knjigarna
DEMOKRACIJA

UVODNE STRANI

- 9 Vrnitev na »kraj zločina«
- 10 Pogledi: Najbolje doslej
- 11 Stabilnost in ravnovesje

POLITIKA

- 12 Vroč politični teden
- 16 Karavana prebrisanih

SLOVENIJA

- 18 Pozitivno ozračje za obrtnike
- 22 Uspešno delo ministrstva
- 24 Slovenski mozaik groze
- 26 Uradniki bliže državljanom
- 28 Izolska noč strahov

TUJINA

- 30 V Mohamedovi senci
- 32 Globus: Odurni šovi
- 33 Tuji tisk: Nevarnost sevanja

INTERVJU

- 34 Jože Wakounig

NEKOČ IN DANES

- 38 Rokopisi iz samostana Žiče
- 40 V zavetju svetega Jurija
- 42 Naši kraji: Radovljica

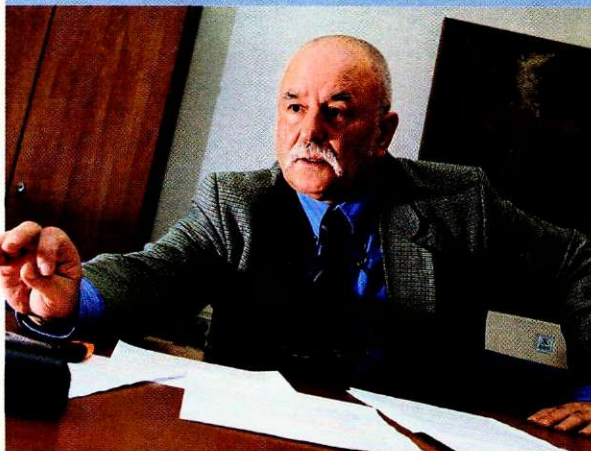
KULTURA

- 46 Knjižni sejem v Ljubljani
- 47 Prejel Zoisovo nagrado

OGLEDALO

- 48 Film: Kaotičen konec sveta
- 50 Avtomobilizem: Mitsubishi L200
- 52 Zdravje: Kronična ledvična bolezen
- 54 Šport: Jadralska legenda v Portorožu
- 56 Črna kronika: Kar trikrat je poskusil
- 58 Rumeno: Je kralj trača v težavah?
- 60 TV Kuloar: Ker so že vsi ...
- 62 Kronika časa: Zakon o plebiscitu
- 66 Z maščevanjem si uničuje ugled

34 Intervju: Jože Wakounig

Slovenija je že petnajst let samostojna država, pa še do danes nima dolgoročne narodnopolitične in državnopolitične strategije. Taka strategija mora biti obvezna za vsako vlado in za vsako stranko. Državni zbor jo mora sprejeti.

12 Vroč politični teden

Pretekli teden je bil eden razburljivejših po zadnjih parlamentarnih volitvah; doživeli smo neuspešen poskus interpelacije, prve resnejše razpoke v koaliciji in odstavitev enega od ministrov. Usodnejših posledic ni bilo.

16 Karavana prebrisanih

Karavana t. i. izbrisanih je na povabilo evropskega komisarja za pravosodje, svobodo in varnost Franca Frattinija minuli teden obiskala Bruselj, saj naj njihov status niti po petnajstih letih od osamosvojitve ne bi bil urejen.

24 Mozaik groze

Podoba Slovenije, ki jo ponujajo med- in povojna prikrita grobišča, dobiva skoraj vsak teden bolj krvave in strašljive obrise. Odkopi na območju Škofje Loke, Lesc in Pohorja so spet odprli rano polpretekle zgodovine.

DEMOKRACIJA, p.p. 4315, Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 2300 660 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
01/ 230 06 66 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
Faks: 01/ 230 06 61

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Lucija Horvat, Petra Janša, Lovro Kastelic, Barbara Prevorčič, Aleš Kocjan, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Ana Müllner, Bogdan Sajović, Denis Vengust, Mitja Volčanšek

Kolumnisti: Esad Babačič, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Hubert Požarnik, dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban, Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošče, Miran Mihelič, Marija Vodišek

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), Bor Slana, agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 550 SIT / 2,29 EUR

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbaher

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor

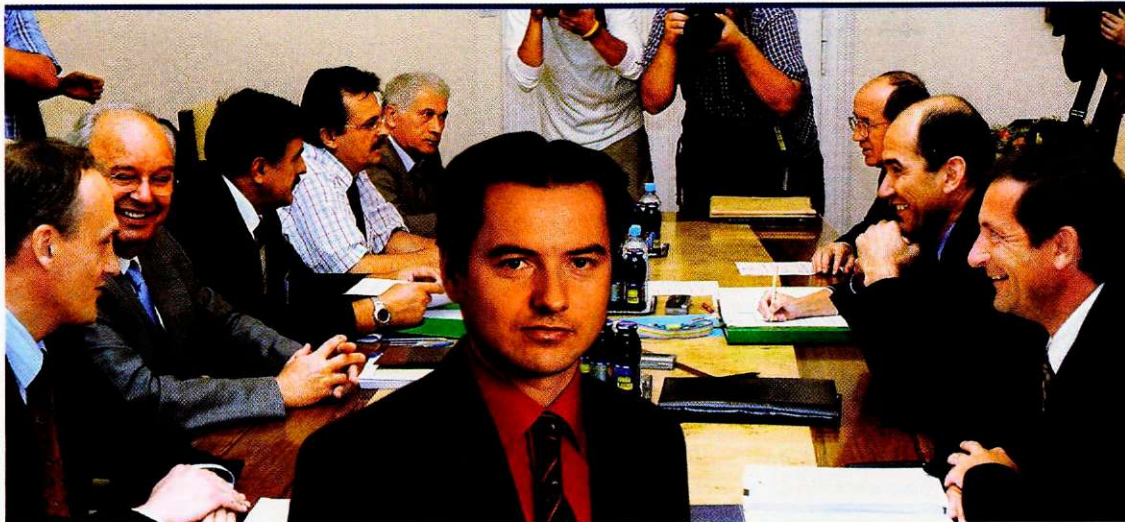
Poština plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Fotografija na naslovnici: Bor Slana

Kljub napadom močni

Metod Berlec

Vladna koalicija, ki je na polovici svojega mandata, je bila prejšnji teden na prvi resni preizkušnji, vendar jo je uspešno prestala. Prvi minister sedanje vlade, ki se je soočil z interpelacijo, je bil minister za kulturo Vasko Simoniti, drugi bo Andrej Bručan. Čeprav se je opozicija dobro pripravila na razpravo v državnem zboru, jo je minister Simoniti s svojimi spretnimi odgovori povsem zasenčil. Kljub nemiru v koalicijskih vrstah zaradi napovedane zamenjave ministra Janeza Drobniča predlagateljem z interpelacijo ni uspelo. Simoniti ostaja v sedlu. Za vladno koalicijo je bila zato veliko bolj travmatična razprava o delu ministra za delo, družino in socialne zadeve, ki ni želel odstopiti, čeprav so ga k temu nagovarjali tudi njegovi strankarski kolegi. S tem je seveda naredil veliko uslugo opoziciji, ki je uživala v sporu znotraj vlade. Antona Ropa, Slavka Gabra in drugih vidnejših poslancev LDS v državnem zboru že dolgo nismo videli tako židane volje. K temu je verjetno nekaj pripomoglo tudi dejstvo, da so na zadnji seji sveta LDS stisnili v kot svojega predsednika Jelka Kacina, ki ga bodo poskušali po novem letu zamenjati, saj bodo na januarjem kongresu glasovali tudi o njegovi zaupnici.

V petek je moral predsednik vlade Janez Janša tudi v državnem zboru obrazložiti zahtevo po Drobničevi zamenjavi. Spomnil je na nezadovoljivo vodenje resorja, nepotrebne konflikte pri vodenju socialnega dialoga in poseganje v pristojnosti drugih ministrstev. Na ministrstvu za delo je že dalj časa prihajalo do neusklajenega delovanja, z Drobničevim delovanjem pa ni bilo mogoče dokončati nekaterih pomembnih reformnih ukrepov, ki „jih je treba sprejeti v najkrajšem času“. Minister Drobnič je na drugi strani premierjeve očitke zavrnil in menil, da je delal dobro. V razpravi so bili do njegovega dela zelo kritični predvsem v opozicijskih strankah in DeSUS, precej manj pa v SDS in SLS, saj se zavedajo, da bodo z Novo Slovenijo še naprej sodelovali. Drobnič je po nepotrebem poskušal spreti celotno koalicijo, a je pri tem spravil v težave predvsem svojo stranko. Poskušal je namreč ustvariti vtis, da s svojo, z

drugimi strankami neusklajeno strategijo za povečanje rodnosti podpira življenje, medtem ko tisti, ki so zahtevali njegovo zamenjavo, življenju nasprotujejo. Na to se je med razpravo odzval predsednik vlade in poudaril, da je vlada ukrepe za dvig rodnosti zapisala že v koalicijski pogodbi. Naloga posameznih ministrstev in celotne vlade pa ni, da piše nove dokumente, ki bodo ostali neuresničeni, ampak da izvaja konkretne ukrepe in ustvarja razmere, da se bomo Slovenci raje odločali za otroke. Za Drobniča je bil izid glasovanja verjetno precejšen udarec, saj ga niso podprli niti vsi poslanci Nove Slovenije. Tako ne preseneča, da je brez besed oddrvel iz hrama demokracije.

Ob Drobničevi zamenjavi so se pojavili namigi o morebitni zamenjavi še nekaterih ministrov, a jih je predsednik vlade zavrnil. Kljub vsemu ta možnost v luči predsedovanja Slovenije Evropski uniji v prvi polovici leta 2008 obstaja. Največkrat se pri tem omenjata ministrica za kmetijstvo pa minister za promet itd. Vladna koalicija torej kljub zadnjim praskam ostaja trdna. Nekateri sicer želijo ustvariti vtis, da je Nova Slovenija v njej podrejena SDS, kar pa je po mnenju poznavalcev nesmisel, saj ima ta stranka pomembno vlogo pri soodločanju in kadrovanju. Glavne odločitve v koaliciji se namreč sprejemajo na ravni Janša – Bajuk, tako da je teža NSi v tej vladi večja, kot želijo nekateri prikazati in kot bi sodili po izidih zadnjih parlamentarnih volitev. Seveda pa se znata za svoje interese odločno potegniti tudi SLS in DeSUS.

Po prvi polovici svojega delovanja se vlada sooča tudi s poskusi destabilizacije Slovenije, kar je razvidno iz dogajanja v zvezi z romsko družino Strojčan. Prevelika pozornost tej problematiki na Dolenjskem po nepotrebem povzroča nemir. K temu so poleg varuha človekovih pravic Matjaža Hanzka pripomogli še t. i. izbrisani z blatenjem Slovenije pred evropskimi institucijami. Nekoliko presenetljivo je svoje nezadovoljstvo začel izražati celo policijski sindikat. Kot da bi iz ozadja svoje niti spet vlekel nekdanji predsednik države ... **D**

Kljub nekaterim praskam je vladna koalicija po prvi polovici svojega mandata trdna. Po zadnjih javnomnenjskih raziskavah se je podpora vladi zvišala, med strankami pa je na prvem mestu SDS.

Bombaž

Aleksander Škorc

„Tale minister za delo si zasluži, da leti,“ je Majda obrazložila svoj glas. „Vam bom kar na osebni izkušnji razložila zakaj. Kot veste, imam novega fanta (ni dr. Simoniti). No, ko sva se dobila na tretjem zmenku in sva hotela početi stvari, ki se na takšnem zmenku običajno počnejo, se je seveda zataknilo. Ko je dotični ugledal moje ohlapne bombažne spodnjice, ga je minilo. Si lahko mislite? Jaz po napotkih ministra poskušam dvigniti rodnost, a fant, ki je sicer povsem zdrav, odpove zaradi istih napotkov. Jasno je torej, da je minister s predlaganimi ukrepi želel uničiti bleščečo slovensko raso, zato bom glasovala za razrešitev.“

Res nas je tale minister prikrajšal za čudovit prizor. Zamislite si četico „luštkanih miniaturnih šircovk“, ki mečejo drobne kamenčke v velikega ministra za kulturo, mati Majda pa v ozadju čaka na morebiten trenutek ministrove slabosti, v katerem bi nemudoma zasedla njegov naslanjač. (Prizor bi bil zanesljivo na višji kulturni ravni kot pravkar minulo zmerjanje v revolucionarnem duhu vzgojenih – k sreči že precej ostarelih – mladincev.)

Nova ministrica (upajmo, kajti ženske se bolje razumejo na rodnost) bi pa nujno morala vedeti nekaj stvari. Na primer to, da najboljši gluhonemi košarkar na svetu ne more igrati na najvišji evropski ravni, ker se nekaj impotentnih športnih uradnikov na njegov račun prepira, koga je več v hlačah. - To, da je neki oče s kopico sprevrženih pomočnikov vzgajal hčere tako, da so njihova skoraj gola naoljena telesa sadistično pretepali, in da ta oče po petih letih hčere še vedno ustrahuje, namesto da bi s pomočniki vred sedel v zaporu, kjer bi jih za zajtrk oblivali z mrzlo vodo, za kosilo bičali in za večerjo vrgli v temnico. - To, da je sklerotična starka ob rdeči luči namesto na zavoro pritisnila na plin in s svojim 'tankom' razsula skromni avto mladega perspektivnega strokovnjaka s strokovnjakom vred in rekla: „Še sreča, da imam tako velik avto.“ - To, da minister, ki ga očitno nihče ne mara, ni hotel odstopiti in bi raje videl, da pade vlada, kot da bi samokritično odšel, kamor spada, v pozabo. - To, da množica odraslih za ceno življenja (ne svojega) ljubosumno varuje svoje vsakovrstne pridobitve, kar lahko počne samo tako, da mladih ne spusti zraven. In ko bo, če bo, prihodnja ministrica vse to in še marsikaj vzela na znanje, bo zanimivo poslušati besede, s katerimi bo prepričevala mlade, naj rodijo otroke v ta, po meri sebičnih starcev naravnani svet.

H-umor

»Kaj sedaj? Ker je bilo moje delovanje ves čas usmerjeno v preprečitev pričakovanega stanja, ki ga imamo, nimam ustreznih predlogov za rešitev akutnega stanja družbe.«

(Varuhu človekovih pravic Matjažu Hanžku je proti koncu mandata zmanjkalo idej. Na žalost je bolj netil, kot miril strasti.)

»Ljubljana kot 'naše malo misto' ali kaj?«

(Publicist Igor Vidmar se čudi, da bodo od desetih popizvajalcev, ki bodo na silvestrski večer zabavali Ljubljančane, kar trije Dalmatinci.)

»Od tistih, ki jim je LDS dala vse, tudi socialno varnost, priložnost vladanja ..., pričakujem, da bodo vsaj minimalno lojalni tej stranki.«

(Predsednik LDS Jelko Kacin ob vnovičnih kritikah s strani Slavka Gabra spet išče krivce v nekaterih članih LDS, ki so menda na zadnjih lokalnih volitvah držali figo v žepu.)

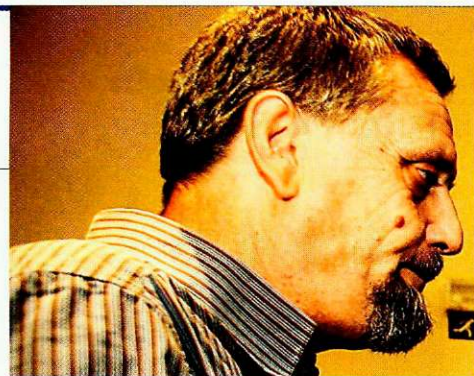
»Metanje sena je bilo kot dodaten trening.«

(Tekočica Petra Majdič je dosegla uspehe tudi po zaslugi kmečkih opravil.)

»Janez Janša je velik kritik bivšega režima, vidimo pa, da je Janšev režim pri uporabi policijskih ukrepov manj premišljen od bivšega režima.«

(Nekdanji poveljnik specialne enote policije Vinko Beznik si očitno želi več discipline pri policijskih ukrepih, pa čeprav z nameščanjem raket na policijske oklepnike.)

»Teško je odigrati razburjenje, a včasih pomaga. Kakšnega igralca lahko umiriš le, če malo 'odglumiš'.«

(Sedaj že nekdanji nogometni sodnik Drago Kos je na nogometnih igriščih rad uprizoril kakšno gledališko predstavo, čeprav je po naravi hladen kot 'špricer'.)

»Če bi bil državni tožilec, bi resno razmislil o možnih kršitvah kazenskega zakonika.«

(Pravnik Ljubo Bavcon kljub upokojitvi še vedno rad zahaja v hipotetične situacije.)

»Nastavljeni prepiri in moderirani spopadi 175-kilskih Američanov iz nižjega sloja zaradi prešuštnosti svakinje na Jerry Springer Showu niso bili tako nagravžni.«

(Kolumnist Marko Crnkovič meni, da je šov Jerryja Springerja v primerjavi s TV-oddajo Piramida pravljica za lahko noč.)

»Pokazalo se je, da za vso zadevo stoji politika in da postaja policija njen ujetnik, argumentacija ob zamenjavi Branka Slaka pa me spominja na črne boljševistične metode.«

(Nekdanji poveljnik policije Pavle Čelik zelo rad analizira razmere v policiji, pozablja pa na napoved policijske stavke le nekaj dni pred osamosvojitvijo Slovenije.)

»Ta stranka ima v Sloveniji nedvomno najboljše strokovne potenciale. Prav zato ji je toliko let uspelo ostati na oblasti. To-liko sposobnih in pametnih ljudi, kot jih je zbranih v tej stranki, težko najdemo v kakšni drugi slovenski politični stranki.«

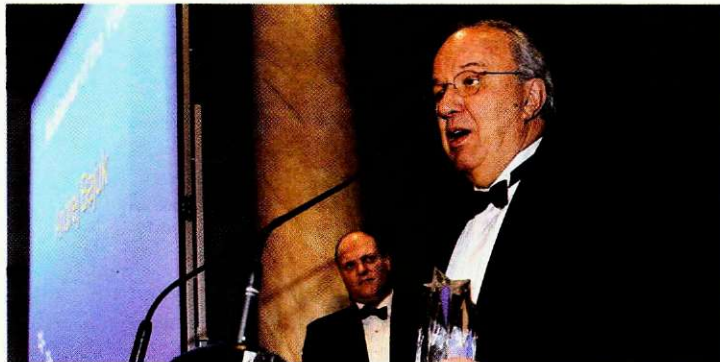
(Novinarka časopisa Dobro jutro Maja Vovk je zapela hvalnico kadrovske močni LDS.)

Priznanje Bajuku in Sloveniji

Slovenski finančni minister Andrej Bajuk je dobitnik naslova dosežkar leta 2006, ki ga podeljuje bruseljski tednik *European Voice*. Prisluzil si ga je, ker bo Slovenija kot edina novinka januarja prevzela evro.

»Nagrada je kompliment in priznanje Sloveniji. Kar smo dosegli, je izjemno. To ni dosežek posameznika, to je dosežek vsega naroda,« je ob prevzemu nagrade dejal Bajuk. »Skrajni čas je, da Slovenci postanemo malce bolj ponosni na to, kar smo dosegli. Dejstvo je, da smo edina nova članica, ki je to dosegla. To je lep trenutek za Slovenijo in iz njega se moramo naučiti, da zmoremo veliko več, kot si morda predstavljamo, in da je skrajni čas, da se tega začnemo bolj zavedati. Vesel sem, da smo spet v Evropi, kamor sodimo,« je poudaril. »To je zadnji korak na naši dolgi poti domov.« Bajuk si je po oceni *European Voicea* naziv prisluzil, ker bo Slovenija prva in edina novinka januarja prihodnje leto prevzela evro in kot 13. članica Evropske unije vstopila v območje evra. »To je resnično nacionalni projekt, saj so ga kljub političnim spremembam

Finančni minister Andrej Bajuk, dosežkar leta 2006

spoštovale vse vlade in socialni partnerji,« je poudaril Bajuk. »Če smo zmogli do sedaj, se nam ni treba bati prihodnosti,« je zatrdil.

Finančni minister Bajuk pa ni edini Slovenec, ki je dobil prestižno nagrado za evropski dosežek leta, pred njim jo je namreč leta 2003 dobil tedanji slovenski poslanec Alojz Peterle, ker se je kot prvi uradnik iz držav kandidat kot član predsedstva konvencije o prihodnosti povezave prebil na hodnike moči Evropske unije. Prav tako to ni edina evropska nagrada, ki jo je dobil Bajuk; po izboru revije *The Banker*, ki jo izdaja družba *Financial Times*, je bil slovenski finančni minister leta 2005 imenovan za finančnega ministra leta v Evropi. V kategoriji Evropejec leta je letos zmagal predsednik evropske komi-

sije Jose Manuel Barroso. Poleg Andreja Bajuka so se za nagrado za dosežek leta potegovali francoski notranji minister Nicolas Sarkozy, predsednik Evropske centralne banke Jean-Claude Triché, francoska kirurga Bernard Devauchelle in Jean-Michel Dubernard ter predsedujoči organizacijskemu odboru za svetovno prvenstvo v nogometu v Nemčiji Franz Beckenbauer.

European Voice tako vsako leto izpostavi petdeset oseb, ki so se najbolj izkazale pri oblikovanju zakonodaje in političnem odločanju. Predsednik vlade Janez Janša je ministru Andreju Bajuku čestital ob podelitvi priznanja in mu med drugim zaželel, »naj nadaljuje pot uspeha in naj z ambicioznostjo, potencialom in tveganjem še naprej dokazuje, da njegova odličnost in uspešnost nikakor nista naključje«. D. V.

Izsiljevanje?

V Festivalni dvorani na Bledu so se minuli petek zbrali člani Policijskega sindikata Slovenije (PSS) in na shodu pod naslovom *Si slovenska vlada za podcenjeno plačilo želi podcenjeno varnost državljanov opozorili na slabe odnose v policiji in pomanjkanje ustrezno usposobljenih kadrov. Na tribuni, kjer je med drugim nastopil generalni direktor policije Jože Romšek, so člani sindikata izrazili zlasti zahteve po ustrežnejšem vrednotenju dela in z njimi seznanili slovenski politični vrh, med drugim ministra za javno upravo Gregorja Viranta. Slednji se je na petkovo srečanje PSS ostro odzval. Po njegovih besedah so bila izhodiščna vprašanja mitinga, kot denimo »Bomo ulice prepustili kriminalcem, otroke mamilom, ceste divjakom?« ipd., samo izsiljevanje. Pojasnil je, da so nedavno ponudbo za*

Generalni direktor policije Jože Romšek (desno)

opredelitev plač policistov povišali za en razred, v dvajsetega, in da je povprečna plača policista s končno srednjo šolo oktobra z dodatki znašala 311 tisoč tolarjev bruto.

Sindikat morebitnega odstopa Viranta, ki je bil po Delovi anketi nedavno izbran za najboljšega ministra, še ni zahteval, po besedah nekdanjega poveljnika policije Petra Čelika pa se pripravlja na stavko, če našteje zahteve ne bodo uresničene. P. A.

Vlada gor, LDS dol

Zadnje javnomnenjske ankete, ki so jih za nekatere medije izvedle različne javnomnenjske agencije, so pokazale, da posamezne vladne stranke z zadnjimi zapleti v koaliciji, povezanimi z odstavitvijo ministra Drobničiča in reševanjem romske problematike, niso utrpeli nobene škode. Tako je po anketi *Ninamedie* priljubljenost SDS novembra ostala skoraj nespremenjena (oktobra bi jo volilo 20,9 odstotka vprašanih, novembra pa 20,1 odstotka) in tako še naprej ostaja najmočnejša politična stranka. Prav tako v približno istih okvirjih ostajajo preostale tri vladne stranke SLS, NSi in DeSUS. Na drugi strani pa je zadnje politično dogajanje očitno močno omajalo LDS, saj je s 16 odstotkov, ki jih je dobila oktobra, padla na 12,6 odstotka in je za 2,4 odstotka zaostala za SD.

Prav tako zadnji dogodki očitno niso v ničemer zmanjšali priljubljenosti vlade, nasprotno, celo povečali so jo. Tako je po anketi *Ninamedie* politiko vlade oktobra podpiralo 43 odstotkov volivcev, ni je podpiralo 42 odstotkov, medtem ko jo je novembra podpiralo že 48,8 odstotka, ni pa je podpiralo 43,3 odstotka vprašanih. Podobno sliko z manjšimi razlikami so pokazale tudi ankete *Dela Stika*, agencije *Aragon* in *Toševega Politbarometra*. A. K.

Premier Janez Janša

Vrnitev na »kraj zločina«

Gašper Blažič, foto: Bor Slana

Obeta se rušenje Kot kažejo dogodki zadnjih dni, se afera Strojnan vendarle umirja. Tako se je na prvi decembrski dan del romske družine Strojnan z materjo Jelko vrnil na svoje zemljišče v bližini Ambrusa, medtem ko je Mirko Strojnan z drugim delom družine še vedno nastanjen v Postojni. Informacija o vračanju romske družine na njeno zemljišče tokrat ni pretirano vznemirila vaščanov, kljub temu pa je policija zavarovala prebivališče Strojnanovih. A kot kaže, dolgoročne rešitve za zdaj še ni na vidiku, saj se Mirko Strojnan skupaj z devetnajstimi člani družine očitno za zdaj ne namerava vrniti na svoj dom, kar pomeni, da bodo najverjetneje prisiljeni poiskati drugo zemljišče. Na sedanjem namreč ni dovoljeno graditi, dosedanje črne gradnje pa naj bi kmalu porušili, saj je predstavnik Inšpektorata RS za okolje in prostor v petek seznanil Jelko Strojnan o začetku postopka odstranitve nelegalnih objektov, kar določa tudi pravnomočna sodba Upravnega sodišča RS iz leta 2002. Nenavadno pri vsem tem pa je, da je romski občinski svetnik v Novem mestu Zoran Grm napovedano rušenje označil kot »sramoto za državo«, kar seveda postavlja pod vprašaj zainteresiranost Romov za pravno državo. Pri vsem tem je nekoliko ironično, da je za rušenje pristojno ministrstvo za okolje in prostor, ki ga vodi Janez Podobnik, slednji pa je nedavno postal predsednik vladne komisije za zaščito romske skupnosti (nasledil je šolskega ministra Milana Zvera) in je zato tudi imenoval komisijo, ki se bo ukvarjala s prostorsko problematiko romskih naselij.

Je bila preselitev napaka? Težko pa je reči, kako se bo na prihodnje odločitve o tem, kje bo živela družina Strojnan, odzvala javnost, saj so mnogi prepričani, da je ustavna pravica družine, da se vrne domov, medtem ko je slišati tudi mnenja, da je zaradi njene varnosti bolje, da se umakne drugam. Tako so predstavniki grosupeljskega centra za socialno delo ob obisku v Ambrusu presodili, da so razmere, v katerih živi družina, neustrezne, saj ji med drugim ni omogočen dostop do hrane, zato so predlagali selitev na drugo lokacijo. Prve razpoke glede reševanja problematike družine Strojnan se kažejo tudi v vladni koliciji, saj se znotraj vlade pojavljajo ocene, da je bila preselitev Strojnanovih napaka. Po nekaterih namigih naj bi ta kritika letela predvsem na ministra za notranje zadeve Dragutina Mateja, njegov odstop pa je minuli teden v posebni izjavi zahtevalo petdeset levičarskih intelektualcev. Kot kaže, naj bi bil glavni nesporazum v (dez)informaciji, da je bila preselitev družine Strojnan iz Ambrusa v center za tujce v Postojni prisilna. Minister Mate tovrstne očitke zavrača. Bržkone je bil ukrep preselitve predvsem nujna posledica nedelovanja pravne države v zadnjih nekaj letih. Zanimivo je, da je predsednik NSi Andrej Bajuk na kongresu Mlade Slovenije (podmladka NSi) odkrito govoril o tem, da se problem črnih gradenj v romskem naselju vleče že desetletje. Poleg tega naj bi bilo proti Romom v Ambrusu vloženi 144 kazenskih ovadb, vendar pristojni

Bodo na črno zgrajeno romsko naselje v bližini Ambrusa kmalu porušili?

Zagotovo je medijska razvpitost primera močno pripomogla k širjenju predsodkov. Pri tem je treba posebej opozoriti na pristransko poročanje.

organi niso ustrezno ukrepali. Mirko Strojnan je že napovedal, da bo zaradi preselitve v Postojno tožil državo, kar vzbuja sume, da ima morda za seboj prišepetovalce, ki pa ne prihajajo iz romske skupnosti.

Umazana vloga medijev Postavlja se tudi vprašanje, kakšno vlogo so v aferi odigrali mediji. Znano je namreč, da so različne dezinformacije povzročile postavljanje vaških straž v nekaterih krajih, ki sicer niso bili v igri za naselitev družine Strojnan. V zgodbi o Strojnanovih se je še zlasti angažirala POP TV, ki je ves čas zasledovala družino in poskušala dobiti izjave ob vsaki priložnosti. Nasprotno so se na Radiu Slovenija odločili za bolj skopo poročanje o dogodkih v Ambrusu, kar je vznemirilo tamkajšnje novinarje. Zagotovo je medijska razvpitost primera močno pripomogla k širjenju predsodkov. Pri tem je treba posebej opozoriti na pristransko poročanje, ki je s prikrojenimi informacijami pogosto zbegalo ljudi in povzročilo napačne interpretacije dogodkov v Ambrusu. To je odmevalo tudi v tujini in sprožalo celo ugibanja o morebitni protiromski gonji. **D**

Izbrisani in Strojanovi

Pavel Ferluga

Samo v Sloveniji se lahko kaj takega dogaja. Vik in krik po vsej državi s podporo neodgovornih medijev.

Z enim samim namenom: čimbolj očrtni RS in še posebej njeno vlado. Dogodki, povzdignjeni na raven senzacije, kot medijski izziv velikih razsežnosti in vrednotenja, se nanašajo na dve skupini marginalnih akterjev, eno kriminalnega izvora, drugo pa kot oportunistično skupino jugonostalgikov, ki so protislovensko usmerjeni, brez vsakega spoštovanja do države gostiteljice, saj od nje zahtevajo privilegije, čeprav administrativne narave, obarvane z balkanskim nelegitimnim izsiljevanjem. V drugi državi EU bi bile take skupine medijsko neodmevne, kvečjemu omenjene v črni kroniki kot obrobni balast v civilizirani družbi. Beda naših medijev, levičarsko opozicijskih, se izkaže prav v napihjenosti obrambe teh primitivnih neciviliziranih skupin, ki zahtevajo domnevne človekove pravice le po svoji meri, brez vsakršnega kriterija do bistva domnevnih žrtev »slovenske ksenofobije in rasizma«. Povsem noro. V 24 urah na POP TV se je pojavil celo članek »Razočarani nad državo«. Nezaslišano. Kako lahko medijsko odmevna ustanova povzdigne ignorantskega primitivca s kriminalnim izvorom na stališče kritika državne pravno-politične ureditve, kot bi to lahko bil ugleden pravnik, družboslovec ali politik? Isto se dogaja s skupino izbrisanih, kjer se podpira njihov disfatzem, obeljen s sovraštvom do gostiteljev v korist »nadmudrovanja« slovenske državne uprave, ki je bila vedno popustljiva do izsiljevalnih tujerodcev. Premier Janša je lepo rekel, da se bo njihovo vprašanje reševalo posamično in pri tem ugotovilo njihovo upravičenost. To tudi zahteva pravičnost in resnost državnega resorja za tujce. Prejšnja vlada, vajena rešitev v svežnju za bratske Balkance, je bila nepravilna, ker bi privilegirala predvsem tiste, ki nimajo zahtevanih pravic, če so bili sovražni do osamosvojitve Slovenije in so delovali v okupatorski vojski.

Revščina, ali bolje rečeno pritlehna politika levih medijev do lastne, v bistvu nezaželene države je prvi skupini dala legitimnost nekulturnega, necivilizacijskega in kriminalnega obnašanja ter postavila domačine (žrtve romskega nasilja) na zatožno klop, drugo, jugoskupino, pa podpira, da hodi po EU in blati slovensko državo v angleščini, ker slovenščine ne obvlada in jo zaničevalno zavrača. Zdaj lahko razumemo Dolančevo prerokovanje na TV: »Ali mi, komunisti, ali nihče.« In tega imperativa se naši mediji, ki podpirajo »tekovine«, krčevito držijo. Ogabno.

Najbolje doslej

Vida Kocjan

Nadaljujejo se ugodna makroekonomska gibanja, kar je prav gotovo dobra izkaznica za sedanjo vlado.

V Sloveniji se nadaljujejo ugodna gospodarska gibanja iz prve polovice leta, letošnja gospodarska rast pa bo bistveno višja od lanske. Takšna so sporočila iz zadnjih objavljenih makroekonomskih podatkov, ki jih je Urad za makroekonomske analize in razvoj (UMAR) objavil v torek. Poleg tega bo naša država ob koncu leta 2006 tudi v primerjavi s povprečjem članic EU dosegla višjo gospodarsko rast in nižjo stopnjo brezposelnosti, nižji bo proračunski primanjkljaj, inflacija pa se bo gibala okoli povprečja evropskih držav. Ob ohranjanju sedanjih cen nafte bo inflacija ob koncu leta nižja za približno 0,3 odstotne točke. Na povprečni ravni bo tako znašala 2,4 odstotka. Analitiki še ugotavljajo, da se povečuje tudi rast industrijske proizvodnje v predelovalnih dejavnostih, saj je bila ta letos na najvišji ravni po drugem četrtletju leta 2000, aktivnost se je močno okrepila tudi v gradbeništvu. Ob ugodnih vplivih mednarodnega okolja ostaja tudi visoka rast blagovno storitvene menjave. Ohranjanje tujega povpraševanja na visoki ravni je vplivalo na vnovično rahlo okrepitev rasti blagovnega izvoza, povišala se je tudi nominalna rast uvoza. Gibanja na trgu dela sledijo višji gospodarski rasti, delno pa nanje vplivajo tudi ukrepi ekonomske politike na področju zaposlovanja. Na septembrsko povečanje števila delovno aktivnih je na primer poleg običajnih sezonskih dejavnikov vplivala visoka raven gospodarske aktivnosti. Rast plač ostaja stabilna in še naprej zaostaja za ocenjeno produktivnostjo. Javnofinančni tokovi kažejo, da bo letošnji proračunski primanjkljaj skladen z načrtovanim. Vse to je dobra popotnica ob vstopu Slovenije v Evropsko monetarno unijo (EMU) in dobra bilanca dveletnega dela zdajšnje vlade. Podatki demantirajo vse tiste kritike, ki tega ne vidijo in bi radi pozornost preusmerili na obrobne stvari. Ustvarjati umetno krizo zato, da bi se spet povzpeli na oblast, je neodgovorno do državljanov. Seveda pa je treba poudariti, da se dobri makroekonomski kazalci v vsakdanjem življenju ne poznajo takoj. Dobri poslovni izidi države se bodo v življenju državljanov poznali šele v prihodnosti. Kljub naštetemu pa bo morala vladna ekipa postoriti še veliko, da bodo državljani deležni blaginje razvitih evropskih držav. Za to ima čas v drugem polčasu vladanja. Pričakovanje ljudi je zares veliko.

Stabilnost in ravnovesje

Dr. Matej Makarovič

Seveda ni nenavadno, da smo o prvih dveh letih sedanje vlade doslej lahko slišali in bomo še slišali zelo različne ocene. Politični prostor je bil v tem obdobju po eni strani vsekakor zanimiv in dinamičen, po drugi pa je uspelo vladi ohraniti razmeroma visoko stopnjo lastne stabilnosti in uravnovešenosti.

Ravnovesje seveda še zdaleč ni za vse nekaj samoumevno navdušujočega. Prav lahko je vir frustracij. Marsikdo bi rad videl stvari jasne nagnjene bolj v določeno smer. Zato je seveda razumljivo, da je za ene danes Slovenija pod novo vlado preveč, za druge pa premalo drugačna, kot je bila pred nastopom sedanje vlade. Prav to je na neki način dokaz, da so se pod to vlado v zadnjih dveh letih zgodili premiki, a tudi da so bili ti previdni in vse prej kot zelo odločni in radikalni. Oglejmo si le nekaj značilnih področij: gospodarske reforme, kadrovska vprašanja in vrednotno-ideološko-simbolno področje.

Gospodarske reforme so se izkazale za realne, a hkrati močno prepletene s kompromisi in popuščanju nekaterim močnim interesnim skupinam – od sindikatov do zagovornikov arhaičnega razumevanja t. i. nacionalnega interesa. Vlada bi si tu zaslužila kritiko, da se je še vedno premalo oddaljila od starih eldesovskih vzorcev vladanja, ki so bil izrazito neliberalni, državno paternalistični, zaprti za tuja vlaganja in premalo pripravljeni na slovensko svetovno konkurenčnost. Vendar so bile resnično konsistentne kritike na tem področju v javnosti redke. Namesto tega je glavnina kritik vlade na tem področju temeljila na čudaško-iracionalni kombinaciji, ko se je v isti sapi ugotavljalo, kako slabe so vladne reforme in kako slaba je vlada, ker jih noče zares izvesti. Takšni nesmisli lahko preživijo le v kombinaciji ozračja manipulacij in ideološke zaslepljenosti.

Tudi kadrovske premiki ob novi vladi so bili kljub govoričenju o »kadrovskem cunamiju« izrazito previdni. Kljub zamenjavam v vrhovih nekaterih sistemov, ki so bile po dolgih letih potrebne že iz čisto higienskih razlogov, je nova oblast v veliki meri stavila na kontinuiteto. Kadrovske alternative je večinoma iskala znotraj že vzpostavljenih sistemov, tako da je pogosto namesto vnosa novih med seboj zamenjala nekaj starih kadrov. »Politično kadrovanje« v državni

upravi pod to vlado je lahko pomenilo marsikaj: predvsem na srednjih nivojih državnega aparata je pomenilo tudi to, da so mnogi zvesti člani in privrženci LDS pod sedanjo vlado napredovali še znatno hitreje kot pod prejšnjo. Koliko je mogoče resnično novo politiko graditi na starih kadrih, pa je seveda stvar razprave.

Ko gre za iskanje ravnovesja, je bila vlada verjetno najuspešnejša prav v sferi simbolov in vrednot. Bolj kot katera koli prejšnja je izpostavila zgodovinsko-domoljubne poudarke, a pri tem ni bila zoprno vsiljiva, prepirljiva in razdiralna, temveč je iskala predvsem povezovalne simbolne elemente. Izogibala se je pastem kulturnega boja. Ob strpnem odnosu do religije in njenih institucij je hkrati ohranila dovolj jasno distanco do Rimskokatoliške cerkve in s tem seveda razočarala mnoge skrajneže na desni, ki so si skrivaj želeli nekakšne teokracije, in mnoge skrajneže na levi, ki so si želeli isto – da bi dobili boljše strelivo za obračun s to vlado. Tudi, čeprav ne izključno, v tem kontekstu je treba razumeti tudi zamenjavo nekdanjega ministra Drobniča, ki je z nesmiselnim predlogom o plačljivem splavu očitno zavestno poskušal potegniti to vlado v skrajno uničujočo ideološko konfrontacijo.

Prav to uravnoveševanje je očitno pripomoglo tudi k ohranjanju visoke stopnje stabilnosti vlade, ki je v slovenskem prostoru že kar omembe vreden dosežek. Nekdanjemu premierju Drnov-

Razrešitev ministra Drobniča se je v nasprotju z nekaterimi napačnimi ocenami izkazala ravno kot dokaz za stabilnost koalicije.

šku ni uspelo niti ene svoje koalicije v enaki sestavi pripeljati skozi cel mandat. Glede na sedanje stanje bi lahko zelo realno sklepali, da bo Janši to uspelo. Razrešitev ministra Drobniča se je tu v nasprotju z nekaterimi napačnimi ocenami, ki so se pojavljale v javnosti, izkazala ravno kot dokaz za stabilnost koalicije. Vlada, ki si zaradi občutljivih notranjih razmerij ne bi mogla privoščiti zamenjave neustreznega ministra, bi bila namreč veliko manj stabilna kot vlada, ki se lahko kadrovsko prenavlja, a hkrati ostaja enotna. ■

Vroč politični teden

Aleš Kocjan, foto: Gregor Pohleven, UVI

Pretekli teden je bil eden razburljivejših po zadnjih parlamentarnih volitvah; doživeli smo neuspešen poskus interpelacije, prve resnejše razpoke v koaliciji in odstavitev enega od ministrov. Usodnejših posledic ni bilo.

Da bo pretekli teden eden bolj razburljivih v mandatu te vlade, se je dalo slutiti že pretekli ponedeljek, ko je v Odmevih nastopil predsednik vlade in pojasnjeval razloge, ki so ga vodili k temu, da je predlagal zamenjavo ministra za delo, družino in socialne zadeve Janeza Drobniča. Kot je v oddaji razkril Janša, sta z Andrejem Bajukom že februarja soglasno ugotovila, da Drobničevo ministrstvo ne dela najbolje, zaradi česar naj bi bil tedaj predsednika NSi prosil, naj predlaga drugega kandidata za to mesto, vendar se to do trenutka, ko je predlagal Drobniču, naj odstopi, ni zgodilo.

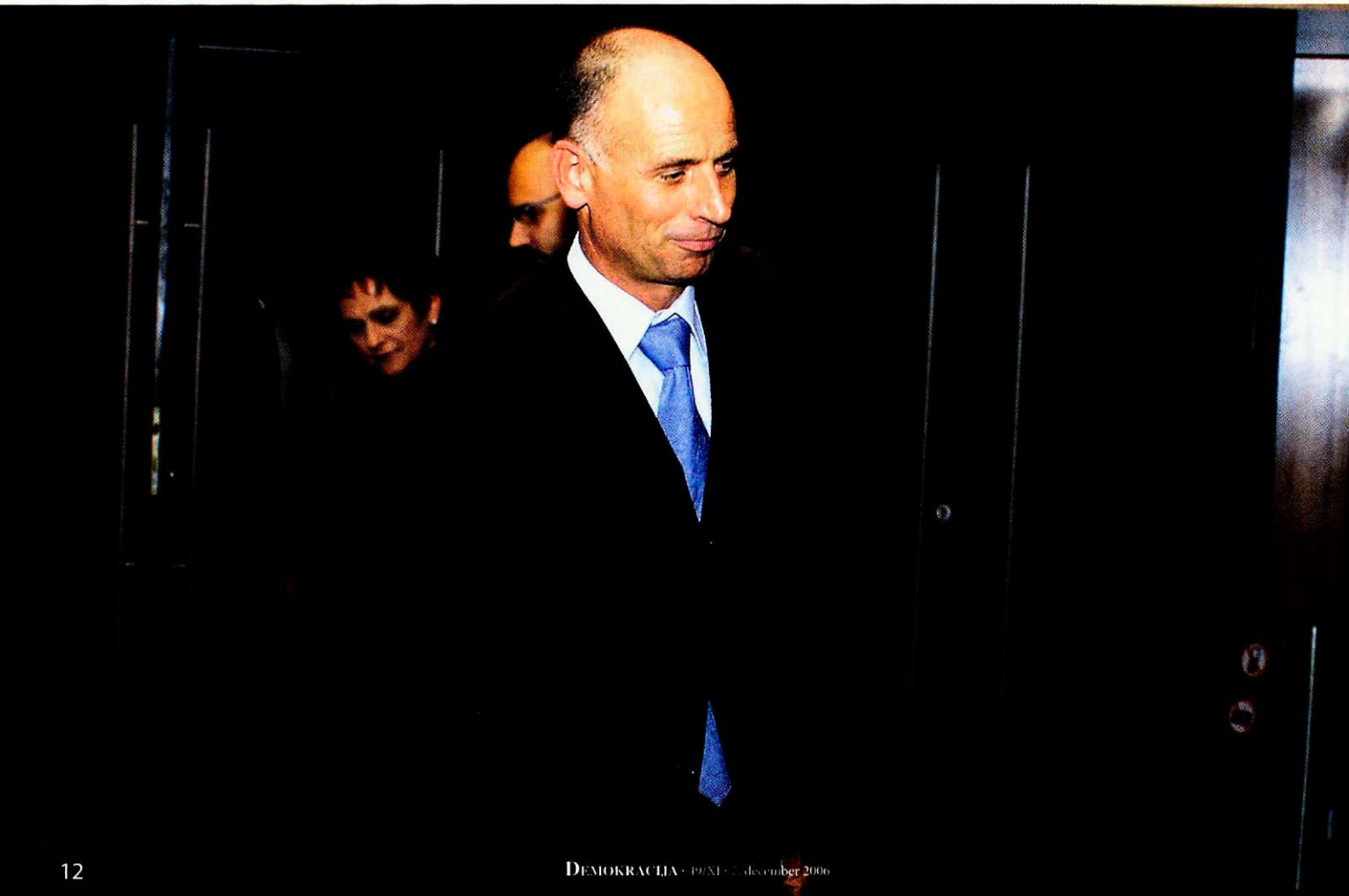

Janez Janša je razkril pravo ozadje Drobničeve strategije za dvig rodnosti.

Napetost v vladni koaliciji Janševe besede je naslednji dan potrdil tudi Andrej Bajuk, ki je sicer v dneh pred tem dajal vtis, da ga je predsednikova zahteva po Drobničevem odstopu presenetila, ni pa želel povedati, kaj Janševa zahteva pomeni za koalicijo. Tako so

se v javnosti pojavljala ugibanja o tem, ali bo Janševa zahteva sprožila resnejše spore v vladni koaliciji ali pa celo povzročila njen razpad. Nekateri so bili mnenja, da bi lahko prišlo do manjšinske vlade, drugi pa, da večjih pretresov na koncu vendarle ne bo. No, prvi pravi test, ki bi pokazal, kako se namerava na Janševu zahtevo odzvati NSi, je bil v sredo, ko se je v parlamentu začela interpelacija zoper ministra za kulturo Vaska Simonitija, ki so jo že pred lokalnimi volitvami v državni

zbor vložili poslanci LDS. Če bi poslanci NSi glasovali za to, da se Simoniti razreši z ministrskega položaja, bi pomenilo, da je koalicija v resni krizi in da lahko celo razpade; če bi glasovali proti interpelaciji, pa bi pomenilo, da večjih pretresov ne bo. Da bo prevladalo slednje, je dal že na začetku vedeti vodja poslanske skupine NSi Alojz Sok, ki je pri predstavitvi mnenj poslanskih skupin dejal, da njegova poslanska skupina interpelacije ne bo podprla, slednje pa je ponovil tudi med razpravo. Sicer pa je interpelacija zoper Simonitija minila v znamenju opozicijskih poslancev, ki so ministru očitali

predvsem zgrešenost zakona o RTV Slovenija in slabe razmere v Lipici. Tako mu je prva podpisana pod interpelacijo Majda Širca očitala prevelik razkorak, ki naj bi nastal med obljubljenim in dejanskim stanjem pri sprejetju zakona o RTV Slovenija. Po njenem prepričanju je Simoniti zavajal volivce, ko je obljubil, da bo zakon prinesel boljši program in cenejši RTV-prispevek, zakon pa naj bi bil omogočil tudi politična kadrovanja na RTV.

V svojem odgovoru je Simoniti dejal, da do nominalnega znižanja naročnine res ni prišlo, da pa je znižanje realno. »Stari zakon o RTVS je določal, da se višina RTV-prispevka usklajuje z inflacijo. Ker novi zakon tega ne določa več, je jasno, da je RTV-prispevek nižji, kot bi bil, če bi v veljavi ostal stari zakon. Višina RTV-prispevka se namreč že od leta 2004 ni spremenila, zaradi novega zakona pa za kaj takega niti v prihodnje ni osnove,« je dejal Simoniti. Prav tako je zavrnil očitke o političnem kadrovanju na RTV Slovenija. Kot je dejal, bi, če bi očitki držali, to pomenilo, da še bolj držijo očitki, da je bila RTV prej pod političnim diktatom prejšnje opcije. »LDS sproža tak vik in krik okoli novega zakona le zato, ker je imela pred njegovim sprejetjem tako močan vpliv na RTV, da njegove izgube ne morejo preboleti in zato sprožajo pravi kulturni boj o politični avtonomiji medijev,« je dejal Simoniti.

Ministru so opozicijski poslanci v nadaljevanju očitali še neka-

Marjetka Cotman

LDS meni, da je Drobnič žrtveno jagnje.

tere domnevno sporne poteze, ki naj bi jih bil storil, vendar kaj več od pavšalnih očitkov ni bilo mogoče slišati. Na koncu dvodnevne razprave je tako brez večjih presenečenj proti interpelaciji glasovalo 41 poslancev, zanjo pa jih je bilo 33, kar je pomenilo, da Simoniti ostaja minister.

Gladka zamenjava Medtem ko je Vasko Simoniti pred poslanci dokazoval, da očitki na račun njegovega dela ne držijo, se je v ozadju naprej odvijala zgodba z ministrom Drobničem oziroma zahtevo predsednika vlade, naj minister odstopi. V zvezi s tem je bila v sredo največ pozornosti deležna izjava Alojza Soka, ki je po sestanku poslanske skupine NSi z Janšo v četrtek zvečer dejal, da je predsednik vlade na sestanku napovedal, da namerava predlagati zamenjave še treh ali štirih ministrov, pri tem pa naj bi bil izpostavil ministre za zdravje, za javno upravo in za promet. Sokove izjave so seveda takoj sprožile številna

ugibanja in špekulacije o tem, kateri izmed ministrov bi lahko delili Drobničev usodo, vendar je Janša že naslednji dan njegove besede ovrgele. Kot je dejal v izjavi za javnost, ne na sestanku z NSi ne na vrhu koalicije, ki mu je sledil, ni napovedal novih zamenjav, prav tako pa o tem ni bilo nobene razprave. Vse, kar naj bi bilo rečeno o tej temi, naj bi bilo po Janševih besedah to, naj bi bil Bajuk na koalicijskem sestanku predlagal, da se opravi razprava o delu drugih ministrov, Janša pa naj bi mu bil odgovoril, da razprava o tem stalno poteka in da je ocenjevanje stalno odprto. Čeprav je Sok še v petek vztrajal, da je Janša na sestanku res omenjal možnost zamenjav, je obveljala teza, da za zdaj drugih zamenjav ne bo.

Uvodno besedo med petkovo razpravo o Drobničevi razrešitvi v državnem zboru je imel njen predlagatelj, to je predsednik vlade. Kot je dejal Janša, si, ko je prisegel kot predsednik vlade, ni želel, da bi kadar koli prišel v položaj, ko bi moral predlagati zamenjavo nekoga iz ekipe, ki jo je sam predlagal, vendar tokrat ni imel izbire. »V primeru ministristva za delo, družino in socialne zadeve je že nekaj časa prihajalo do neusklajenega delovanja, do nezadovoljivega vodenja resorja, do notranjih konfliktov v njem, do nepotrebnih konfliktov pri vodenju socialnega dialoga in tudi do poseganja v pristojnosti drugih resorjev. Z ministrom smo opravili vrsto pogovorov. Pisno je bil opozorjen že februarja letos, da mora spremeniti način delovanja, izboljšati učinkovitost, zmanjšati stopnjo konfliktnosti. Žal se položaj ni bistveno izboljšal,« je dejal Jan-

ša. Drobnič je v uvodu svojega nastopa potrdil, da ga je premier že februarja pozval, naj izboljša svojo učinkovitost, v nadaljevanju pa je dokazoval, da očitki o njegovem slabem delu ne držijo. »Ministrstvo je v obdobju od leta 2005 do leta 2006 pripravilo 25 zakonov ter 47 drugih predpisov in podzakonskih aktov, ki so bili usklajeni z drugimi resorji, v koliciji in med socialnimi partnerji. Prav tako se je v času mojega vodenja ministrstva brezposelnost znižala s 93.932 oseb konec leta 2005 na 79.493 v novembru 2006,« je dejal Drobnič. »To je statistika, ki ovrže vsakršno trditev, da je bilo moje delo neučinkovito ... Tudi zato s funkcije ministra ne nameravam odstopi,« je dejal Drobnič.

Poskus izsiljevanja To, da Drobnič ni odstopil kot minister, kar so mnogi obžalovali, je pomenilo, da je bilo o njegovi razrešitvi treba opraviti parlamentarno razpravo. To je seveda razveselilo opozicijo, ki je razpravo izkoristila za kritiziranje vlade. Tone Rop je dejal, da je Drobnič moral biti

ANKETA

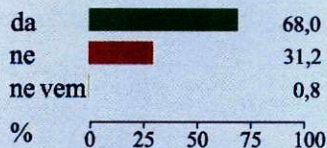
Katera televizija naj se preimenuje v TV Strojano?

- a) POP TV
- b) TV Slovenija
- c) A kanal
- č) TV 3

Odgovorite na www.demokracija.si

Rezultati preteklega tedna

Ali se strinjate z zamenjavo ministra Janeza Drobničja?

Glasovalo: 253

DEMOKRACIJA

Ministru za kulturo Vasko Simoniti je zavrnil večino očitkov opozicije.

Ministrstvo za delo začasno vodi Andrej Vizjak.

slanka SNS Barbara Žgajner Tavš, ki je bila nezadovoljna s tem, da jih je Janša prehitel pri interpelaciji, pa je navedla še vrsto drugih razlogov. »Ministrovo razrešitev bomo podprli zaradi rušenja koncepta socialne države, nespoštovanja in izogibanja dialoga med socialnimi partnerji, izključevanja pri pripravi vojnih zakonov, neustrezne politike pri izvajanju rejniške dejavnosti, varstva otrok in tako dalje.«

Na drugi strani so Drobniča z besedami, da je delal dobro, kar naj bi dokazovali tudi rezultati njegovega ministrstva, branili poslanci NSi, vendar preostalih poslancev niso prepričali. Zadnji žebelj v Drobničevo krsto je na koncu zabil Janša, ko je razkril dejansko ozadje Drobničeve t. i. strategije za povečanje rodnosti (o slednjem se je v političnem zakulisju šušljalo že nekaj časa). »Čprav je minister vedel, da se je koalicija na začetku mandata dogovorila, da se te teme ne dotika,

▶ odstavljen, saj je začel preveč očitno odkrivati obraz politike, ki jo vodita vlada in predsednik vlade. »Nekdo pač potrebuje grešnega kozla za svojo zgrešeno politiko in ga je našel, in to res idealnega, v ministru Drobniču,« je dejal Rop. Matjaž Han iz poslanske skupine SD je Drobniču očital, da je delal izredno slabo, da je zanemarjal študente in civilno družbo ter predlagal nesocialne, do ljudi nepravične zakone; po-

Odločitev, da ne bo odstopil (v njej je bilo verjetno v veliki meri tudi nekaj upanja, da bodo opozicijski poslanci glasovali proti njegovim razrešitvi, kar bi pomenilo, da bi vladi zmanjkali glasovi za razrešitev), se ministru Drobniču ni obrestovala. Najverjetneje tudi zaradi te odločitve Janša ni pustil, da bi Drobnič svojo funkcijo opravljal do izvolitve novega ministra, ampak ga je takoj razrešil s funkcije in na njegovo mesto kot začasnega upravitelja ministrstva imenoval gospodarskega ministra Andreja Vizjaka.

Drobničeva razrešitev je očitno razdelila NSi. Nekateri pa si zaradi nje ne belijo preveč glave. Tako je predsednik strankinega pomladka **Robert Ilc** na sobotnem kongresu podmladka njegovim članom sporočil, da je treba gledati naprej. »Moramo razumeti, da je za koalicijske vlade popolnoma jasno, da je minister produkt soglasja in zaupanja med premierjevo in koalicijsko stranko. Ko tega soglasja ni več, je normalno, da se zgodi, kar se je zgodilo v petek.«

ker je ni v koalicijski pogodbi, je ta dokument lansiral v javno razpravo takoj po tistem, ko je opozicija začela napovedovati interpelacijo. Nedokončan, nepripravljen, neuskkljen z zelo očitno politično računico, da se na ideološki temi nabere podpora za njegovo funkcijo. Torej ni šlo za zaščito življenja, ampak je šlo za zaščito položaja Drobniča z izkoriščanjem neke teme,« je dejal Janša.

Po vsem tem seveda izid na glasovalnem semaforju ni bil vprašljiv. Pokazal je, da je Drobničeva razrešitev podprlo 59 poslancev, proti pa jih je bilo le 7.

Kdo bo novi minister? Po dokaj gladki Drobničevi zamenjavi so se seveda pojavila številna ugibanja o tem, kdo bi utegnil zasesti njegov stolček. Andrej Bajuk, ki ga je predsednik vlade pozval, naj predlaga novo ime za ministra, je na sobotnem kongresu podmladka svoje stranke dejal, da bodo v stranki to storili v nekaj dneh, vendar se do torka, ko je nastajal ta članek, to ni zgodilo. V zvezi s tem so se ta dan pojavljala številna ugibanja. Kot največja favorita za to mesto sta se omenjala zdajšnja državna sekretarka na ministrstvu za delo Marjetka Cotman ter direktor direktorata za delovna razmerja in pravice iz dela na istem ministrstvu Marko Štrovs, pri čemer naj bi imela več možnosti Cotmanova (premier želi na tem mestu žensko) in je tudi že uspe-

šno izpeljala pogajanja s študenti. Kot morebitne kandidatke so se nekaj časa omenjale sekretarka na ministrstvu za šolstvo in šport Alenka Šverc, poslanka NSi Mojca Kucler Dolinar in evropska poslanka Ljudmila Novak, vendar možnosti, da bi ministrstvo prevzela katera od njih, skorajda ni. Šverčeva naj bi bila povabilo, da prevzame ministrstvo, zavrnila, ker se menda ne želi preveč izpostavljati v javnosti, Kucler Dolinarjeva naj bi bila nekoliko premlada, Novakova pa želi dokončati svoj mandat evropske poslanske, kar je že javno izrazila.

Kdor koli že bo novi minister ali ministrica, je že zdaj jasno, da vlada večje škode z interpelacijo proti Simonitiju in z razrešitvijo Drobniča ni utrpela, kar pomeni, da se lahko odločno poda v drugo polovico svojega mandata. **D**

[21:27]
Atene, Grčija

Intereuropa
Globalni logistični servis

Povsod. Karkoli. Zanesljivo.

Pokrivamo svet.

Intereuropa
Globalni logistični servis

www.intereuropa.si

RADIO UNIVOX

107.5 MHz

e-mail: info@univox.si

NAGRADNA IGRA

Z Demokracijo do novega telefona

Tednik Demokracija svojim novim naročnikom¹ vsak mesec podarja 15 aparatov GSM Sony Ericsson K300i.

Vsi dosedANJI naročniki² tednika Demokracija pa sodelujete v žrebanju za 5 dodatnih aparatov GSM. Nagradna igra traja do 31. decembra 2006.

Pravila nagradne igre so objavljena na spletni strani www.demokracija.si. Rezultati žrebanj bodo objavljeni v tedniku Demokracija in na spletni strani www.demokracija.si.
1. Priložena naročilnica z datumom po 1. 9. 2006.
2. Naročniki do 1. 9. 2006.

► Sony Ericsson K300i: tri frekvenčna področja, barvni grafični zaslon, vgrajen digitalni fotoaparat, snemanje video posnetkov, GPRS, MMS, QuickShare, WAP 2.0, MP3 kot zvenjenje, imenik s slikami ...

Slika je simbolična.

tednik
DEMOKRACIJA

Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

mesečno*   4 x letno (9 % popusta)   2 x letno (10 % popusta)   1 x letno (20 % popusta)

* Če želite uveljaviti 8 % mesečnega popusta pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

upokojenec   invalid   brezposeln   študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE   DA   ID za DDV _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**
ali na faks 01 230 06 61.

Podpisani/a se zavežujem, da bom naročnik/ca in redni plačnik/ca vsaj eno leto od datuma naročila.

Cena posameznega izvoda tednika Demokracija znaša 550 SIT (2,29 €). Obvestilo potrošnikom: Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT. Nova obzorja d. o. o., Komenskega 11, Ljubljana

Večina je taktizirala

O "izbrisanih" smo se pogovarjali z nekdanjim ustavnim sodnikom dr. Tonetom Jerovškom.

Kako komentirate pot "izbrisanih" v Bruselj?

To je poskus vplivanja na evropske institucije in s tem doseganja posebnega pravnega položaja v Sloveniji. Seveda pa je tak poskus povsem nekredibilen, ker področne skupine ne morejo v nobenem okolju predstaviti regularnih poti reševanja tega problema in dejanskega stanja. Obiskujejo namreč tiste, ki nimajo pregleda nad pravno ureditvijo in nad tem, kako so "izbrisani" ravnali. Ne vedo, kakšne pravne možnosti so zbrisani imeli in zakaj jih niso izkoristili tako kot 180 tisoč drugih državljanov.

Pripovedujejo torej svojo plat zgodbe.

Da, poskušajo na neki način diskreditirati institucije v državi, ne da bi se tisti, ki jih poslušajo, seznanili z dejanskim stanjem, s pravnim položajem in z reševanjem tega položaja po pravni poti. Ker pa s svojim nastopom tudi blatijo institucije, je to z vidika njihovega položaja v državi do države nekorektno.

Nekateri evropski poslanci so napovedali, da se bodo bojevali proti slovenskemu predsedovanju Evropski uniji, če status "izbrisanih" do tedaj ne bo urejen.

Ti poslanci pripovedujejo svoje videnje o "izbrisanih", zato so njihove izjave neodgovorne. To namreč taktično ni mogoče, saj

bi pomenilo zelo hud poseg v položaj članice oziroma v njen enakopravni položaj. Odločitev o predsedovanju Slovenije je že sprejeta in je skoraj ni mogoče spremeniti. To bi pomenilo že ukor pred izključitvijo iz unije.

Predlagane spremembe ustavnega zakona niso dobile potrebne večine.

Vse poslanske skupine v državnem zboru bi morale sprejeti odgovornost za ureditev tega vprašanja, ne pa da nekatere namenoma odklanjajo podporo temu zakonu samo zato, da bi z razdorom med to skupino in tudi sicer med Slovenci pridobile politične točke.

Kako bi bilo po vaše treba urediti to področje?

Problem odškodnin bi bilo treba urediti popolnoma individualno, in sicer v resnem sodnem postopku, v katerem mora "izbrisani" na eni strani dokazati, da je bil oškodovan, na drugi pa lahko seveda država na podlagi njegovih ravnanj dokazuje, da do odškodnine ni upravičen. Poleg tega pa je sploh vprašanje, ali so opravili potrebna upravna dejanja. Vsi tisti, ki so taktizirali, in to je po mojem mnenju večina, namreč sploh niso upravičeni do odškodnin.

ge republike in ne zaprosijo za slovensko državljanstvo v šestih mesecih od uveljavitve zakona o slovenskem državljanstvu, začnejo njegove določbe veljati v dveh mesecih po izteku tega roka. Tistim pa, katerih vloge za pridobitev državljanstva so bile zavrnjene, začnejo veljati določbe zakona o tujcih v dveh mesecih po izdaji dokončne določbe. Leta 1992 je bilo tako 18.305 ljudem odvzet status stalnega prebivalca – od teh ga mnogi med njimi kljub številnim pozivom niso hoteli urediti. Slovenija namreč še ni bila mednarodno priznana in so čakali, ali se jim bo bolj splačalo imeti slovenski ali jugoslovanski potni list. Sedem let kasneje je ustavno sodišče presenetljivo (pod močnim vplivom Cirila Ribičiča) odločilo, da je zakon o tujcih v neskladju z ustavo. Državni zbor je nato leta 2003 sprejel tako imenovani tehnični zakon o "izbrisanih", ven-

dar je bil slednji na referendumu naslednje leto zavrnjen.

Na krilih opozicije Novejša zgodovina te problematike se začne decembra lani, ko je vlada začela obravnavati predlog dopolnitve zakona o "izbrisanih", vendar pa je odločanje o noveli, ki bi uredila njihov položaj, preložila, saj je pred tem želela ugotoviti, kakšno podporo ima predlog med strankami. Izkazalo se je, da so od opozicijskih strank predlog podprli edino v SNS, kar pa za njegovo sprejetje ne bi bilo dovolj, saj je za spremembo ustavnega zakona potrebno soglasje dveh tretjin vseh poslancev. Predlog je predvideval možnosti za ureditev statusa vsem tistim, ki so v tistem obdobju živeli na območju Slovenije in so takrat vložili tudi zahtevek. Poleg tega naj bi pravice podelili mladoletnim otrokom teh oseb, vendar pa ne tistim, ki so v tem času delovali

zoper slovensko osamosvojitve. Predsednik države Janez Drnovšek je januarja predlog ocenil kot sprejemljivo podlago za usklajevanje med strankami, nekdanji ustavni sodnik Matevž Krivic pa je kot predstavnik "izbrisanih" predlog označil za »čisti blef«.

Kakor koli – ustavni zakon je pripravljen, podpira ga celo del opozicije. Vendarle pa na širše državnozborsko soglasje ne moremo računati, saj LDS in SD zakona v takšni obliki skoraj zagotovo ne bosta podprli. Pa ne le zato, ker je takratna opozicija z referendumsko zmago zoper sistemski zakon dodobra zamajala vlado LDS (zlasti ministra Rada Bohinca), temveč tudi zato, ker so že pogledi na slovensko osamosvojitve med slovesko desnico in levico na moč različni. Pri tem verjetno ni treba posebej poudarjati, katera opcija je bila osamosvojitvi bolj naklonjena (in jo je tudi izpeljala).

odbora Društva "izbrisanih" prebivalcev Slovenije (DIPS) je Todoroviču zameril, ker je odklonil njihovo ponudbo, da bi problem najprej poskusili rešiti po pravni poti.

Civilna iniciativa "izbrisanih" aktivistov (CIIA) torej na krilih opozicije pred evropskimi institucijami tožari našo državo. Glede na to, da so "izbrisani" sprti tudi med seboj, Todoroviču česa več z obiskom v Bruslju bržčas ne bo uspelo doseči. ■

LDS in SD ustavnega zakona skoraj zagotovo ne bosta podprli, saj so že pogledi koalicije in opozicije na slovensko osamosvojitve zelo različni.

Sprti med seboj "Izbrisani" pa imajo težave tudi v lastnih vrstah. Julija lani se je namreč izkazalo, da sta Aleksandar Todorović in Matevž Krivic pravzaprav sprta, saj slednji ni podprl gladovne stavke, ki jo je organiziral Todorović. Krivic kot član izvršnega

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Ministri in vodstvo OZS so naredili vmesno inventuro.

Zadovoljni obrtniki

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven

V Obrtno zbornico Slovenije (OZS) je včlanjenih skoraj 50 tisoč obrtnikov in samostojnih podjetnikov, z delom vlade pa so zelo zadovoljni, saj jih ima ta za enakopravne partnerje.

Vodenje te zbornice je bilo v preteklih letih povsem drugačno kot vodenje Gospodarske zbornice Slovenije (GZS), čeprav je na primer članstvo za obrtnike še vedno obvezno. Je pa tudi res, da obrtnike veže celovitost, dolgo več stoletij, ne samo desetletij, v času socializma pa so jih povezovale tudi številne težave, saj na primer Kardeljev samoupravni socializem zasebnosti ni prenašal. Prihodnje leto se tudi na tem področju obe tajo nekatere spremembe, vendar med člani skoraj ni zaznani večjih očitkov zaradi tega, ker plačujejo obvezno članarino, čeprav zanjo ne dobijo ustreznega povračila v obliki storitev. Še več, med tistimi, ki v zadnjih dneh izstopajo iz obveznega članstva GZS, je slišati, da se bodo prostovoljno včlanili v OZS, saj so njene storitve bistveno boljše. Brez povezanosti je namreč težko poslovati.

Zadovoljni Obrtniki so s sodelovanjem vlade zelo zadovoljni, poudarja vodstvo OZS. Da je za-

dovoljstvo obojestransko, so na skupni tiskovni konferenci vodstva zbornice in štirih ministrstev pretekli teden poudarili ministri za gospodarstvo, javno upravo, finance in promet. Miroslav Klun, predsednik OZS, je uvodoma poudaril, da vlada iz leta v leto uresničuje zahteve obrtnikov, najbolj žgoče pa ostaja delovnopravno področje. OZS je letos predstavila skupaj 120 zahtev, od tega 75 splošnih in 45 sektorskih. Splošne zahteve se nanašajo zlasti na razbremenjevanje gospodarstva, preglednejši in enostavnejši davčni sistem, na večjo fleksibilnost trga dela, na prijaznejše podjetniško okolje, zmanjševanje administrativnih ovir. Vlada je uresničila 25 zahtev, delno uresničenih jih je deset, v postopku uresničevanja

je sedem zahtev, v 12 primerih pa realizacija ni mogoča, ugotavljajo na zbornici. Neuresničena je ostala dobra polovica vseh zahtev.

Širše zastavljeno Obrtniki zahtevajo pospešeno reševanje še nekaterih drugih težav. Pričakujejo, da bo vlada pospešila nadaljevanje reform, pri čemer izpostavljajo delovnopravno področje. Klun priznava, da je to ena od večjih zahtev, ki bi zagotovo vplivala na boljše poslovanje in hitrejšo rast podjetij. Drugi sklop nujnih posegov vlade je okoljska zakonodaja in njeni predpisi, pri čemer se podjetniki zavzemajo za poenostavitve in pocenitve pridobivanja dovoljenj in soglasij. Tretji sklop, ki ne vpliva na proračun in bi ga vlada po mnenju OZS

lahko uresničila takoj, pa je de-regulacija tistih veljavnih predpisov, ki zahtevajo standarde, višje od standardov EU.

Ministrski obisk V okviru obiska na OZS se je gospodarski minister Andrej Vizjak med prvimi zahvalil za kooperativnost, tvornost in konstruktivnost pri iskanju ustrežnejših zakonskih rešitev, s katerimi poskuša vlada popraviti birokratske in razvojno zaviralne rešitve iz preteklosti. Med ukrepi, ki jih je pripravilo in jih še pripravlja ministrstvo, je posebej poudaril zagotavljanje ugodnega poslovnega okolja, spremembe zakona o podpornem okolju za podjetništvo, spremembe zakona o gostinstvu in seveda pravo zakona o obrtni zbornici. Pri slednjem je izpostavil, da ga na ministrstvu pripravljajo po enakem načelu kot zakon o gospodarskih zbornicah. Pri tem želijo najti rešitve, ki so v korist slovenskim obrtnikom in njihovi konkurenčnosti. Ta čas prek neodvisne tretje institucije pripravljajo vprašalnik za obrtnike, ki bo dal celovito sliko stanja in pričakovanj. Na podlagi izsledkov ankete bo nato ministrstvo lahko celovito in op-

OZS je letos pripravila in vladi posredovala skupaj 120 zahtev slovenskih obrtnikov in podjetnikov, od tega je 75 splošnih in 45 sektorskih zahtev. Splošne zahteve se nanašajo zlasti na razbremenjevanje gospodarstva, na preglednejši in enostavnejši davčni sistem, na večjo fleksibilnost trga dela, na prijaznejše podjetniško okolje in zmanjševanje administrativnih ovir.

timalno pripravilo obrtni zakon. Zadovoljen pa je, da je pri tem sodelovanje članov obrtne zbornice veliko boljše, kot je bilo v primeru GZS. Minister je izrazil prepričanje, da bo obrtni zakon prinesel takšne določbe, ki bodo odraz ocene članov, vsekakor pa pričakuje nižjo članarino. Nekatere ocene kažejo, da obrtniki podpirajo koncept, ki ga je pripravila sama OZS, to je publikovanje v zbornico obrti in podjetništva s prostovoljno-obveznim pristopom v smislu minimalne članarine v višini od 10 do 50 evrov. »Menim, da je to glede na specifično obrtni sprejemljiv pristop, če se bodo obrtniki zanj prepričljivo odločili,« je dejal Vizjak.

Nova vrednota Letos je vlada prek podjetniškega sklada razdelila več kot 10 milijard tolarjev pomoči, pri tem pet milijard tolarjev subvencij, ker je rekord v primerjavi z dosedanjimi leti. Vizjak je ob tem dejal, da vlada sredstva za podporo pri ustvarjanju novih delovnih mest usmerja v večjo produktivnost, v boljše tehnološko opremljenost in razvitost ter v zagotavljanje večje dodane vrednosti. V letu 2006 je ministrstvo med drugim sofinanciralo dualni sistem izobraževanja, podprli so 1.317 učnih mest in s tem sofinancirali stroške delodajalcem, ki usposablajo vajence. Poleg tega so v okviru promocije slovenske obrti sofinancirali 48 prvih nastopov obrtnikov na sejmi v tujini in 220 izdelovalcev domače in umetnostne obrti, ki so se predstavili na razstavi domače in umetnostne obrti, ki je na dve leti v Slovenj Gradcu in Ljubljani. Po oceni ministra imajo ukrepi pozitiven odziv med obrtniki in tudi že pozitivne učinke, podjetništvo pa postaja nova slovenska vrednota.

Odpravljanje ovir Predsednik OZS Miroslav Klun je ob tem izpostavil, da se obrtniki zavzemajo za poenostavitve in poenitve pridobivanja dovoljenj in soglasij, pričakujejo pa tudi deregulacijo veljavnih predpisov, na primer HACCP (higienski predpisi – op. av.) in za varstvo pri delu. Tudi minister za javno upravo Gregor Virant se je skliceval na hitre kontakte oziroma posvetovanja z OZS pri iskanju posameznih rešitev. Med številnimi ukrepi je navedel nadaljnje odpravljanje posameznih birokratskih ovir v obrti in podjetništvu, vzpostavitev sistema VEM tudi za gospodarske družbe, odpravo nekaterih taks in obvezne plačljive objave spremembe registracije, odpravo delovne knjižice. Izjemnega pomena bo med drugim predvidena poenostavitve postopkov pri pridobivanju gradbenih dovoljenj, združitve zemljiške knjige in katastra.

Positivno ozračje Finančni minister Andrej Bajuk je govoril o klimi v slovenskem gospodarstvu, ki postaja čedalje bolj pozitivna, kar še zlasti velja za pričakovanja ključnih gospodarskih subjektov. Ob omenjanju davčne reforme je posebej poudaril, da so prvič doslej na spletnih straneh ministrstva na voljo vsi podzakonski akti, in pozval zbornične strokovne službe ter vse obrtnike in podjetnike, da jih podrobno preučijo. Tudi on je na finančnem področju napovedal bistveno zmanjšanje števila potrebnih obrazcev. Za obrtnike in podjetnike bo veliko pozitivnega prinesla nova ureditev na področju javnih naročil, ki daje možnost, da podizvajalci dobijo direktno plačilo za svoje delo in ne, kot je bilo praksa doslej, prek izvajalcev. Veliko pozornost je namenil tudi uvedbi evra. Obrtnike podjetnike je pozval, naj ne izkoriščajo prehoda na novo valuto za dvig cen svojih izdelkov in storitev. V vodstvu zbornice so mu zagotovili, da so obrtniki dobro pripravljene na ta dogodek in se zavedajo posledic dviga cen.

Člani OZS so zadovoljni z vodstvom in tudi z vlado.

Uresničene splošne davčne zahteve:

- sprejeta je možnost ugotavljanja davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov za vse obrtnike, ki dosegajo do 10 milijonov tolarjev letnih prihodkov;
- davčne olajšave zasebnikov so usklajene z davčnimi olajšavami pravnih oseb;
- davčno so priznane dolgoročne rezervacije za izplačilo odpravnin delavcem v davčnih obdobjih pred odhodom delodajalca v pokoj, in sicer v višini 50 odstotkov zneska oblikovane rezervacije;
- prihodki iz naslova davčnih subvencij za investicijska vlaganja ne bodo obravnavani kot dohodek v letu prejema;
- ob prenehanju opravljanja dejavnosti in prenosu sredstev v gospodinjstvo kot prihodek ne bodo obravnavana tista sredstva, ki so bila v dejavnost prenesena po 1. 1. 2005;
- do odbitka vstopnega davka so upravičeni tudi davčni zavezanci, ki opravljajo pogrebno dejavnost in so njihova vozila registrirana kot specialna (pogrebna) vozila ter jih podjetje ne more uporabljati za druge namene (enako kot velja za taksije);
- osebne olajšave (splošna olajšava, olajšava za vzdrževane družinske člane) so uveljavljene že v davčnem obračunu akontacije dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti;
- davčnemu zavezancu, ki je samostojni podjetnik, se ob stečaju odpiše davčni dolg.

Vir: Podatkovna baza Obrtne zbornice Slovenije

Obrt v številkah (leto 2005)

Število obrtnih obratov: **47.813**

Letna stopnja rasti števila obrtnih obratov: **+ 0,7 odstotka**

Povprečna gostota obrtnih obratov: **238,7 obrtnega obrata na 10.000 prebivalcev**

Število delavcev v obrtnih obratih: **142.818**

Obrtni obrati, ki zaposlujejo delavce (brez lastnikov): **20.935 oz. 43,8 odstotka vseh**

58,2 odstotka samostojnih podjetnikov v obrti in 64,6 odstotka v malem gospodarstvu je lani ustvarilo do 10 milijonov tolarjev skupnega prihodka.

Vir: OZS

Avtoprevozniki Konkretno zavezo je predstavil tudi minister za promet Janez Božič. Omenil je izredne prevoze, za katere vozniki ne bodo več potrebovali posebnih usposabljanj in preizkusa znanja. Znižali se bodo tudi potrebni pogoji za pridobitev licence, licence in dovolilnice pa naj bi na podlagi javnega pooblastila v prihodnje izdajala le ena pravna oseba. Na ministrstvu predvidevajo tudi poenostavitve postopka delitve dovolilnic in več sprememb v javnem linijskem prevozu; po novem bo mogoče opravljati prevoze tudi med sosednjimi naselji. Posebni linijski prevozi (prevozi delavcev, šolarjev itd.) bodo lahko postali del jav-

nih linijskih prevozov tam, kjer ti niso organizirani. V kratkem bodo pripravili uredbo o opravljanju javnega linijskega prevoza potnikov. S tem se bodo začele urejati enotne vozovnice, poenotili se bodo tudi splošni prevozniki pogoji. Pred kratkim je bil sprejet zakon, ki ureja učinkovitejši nadzor nad tujimi prevozniki, pri izdaji tahografskih kartic ni treba več plačevati upravne takse in še nekatere rešitve v zvezi z vzdrževanjem tahografov. Uredba o omejitvi prometa po cestah v RS pa naj bi bistveno olajšala delo prevoznikov, saj je manj ur, ko veljajo omejitve, pa tudi čas turistične sezone je krajši za 22 dni. ■

Bo decembrski reli odpadel?

Boštjan Kramberger, Kapitalska družba

Po dokaj optimističnemu novembru, ko je vse kazalo, da so visoki borzni donosi ob koncu leta le še formalnost, so se razmere na borzah znova zaostrele. Padci so bili večinoma najvišji po letošnjem poletju.

PORTFELJ 7 DELNIC NA DAN 01.12.2006

VREDNOSTNI PAPIR	TRG	INDEKS	VALUTA	ŠT. LOTOV	NAKUPNI TEČAJ	TEČAJ 1.12.2006	RAST DELNIC V %	SKUPAJ V SIT
1. Petroleo Brasileiro S.A.	Amerika	NYQ	USD	53	96.88	93.9	-3.08	900,833
2. Krka	Slovenija	SBI	SIT	10	143000	187257	30.95	1,872,570
3. Ishare MSCI Japan	Amerika		USD	387	13.83	13.83	0.00	968,804
4. Vallourec	Paris	PAR	EUR	23	182	201	10.44	1,107,856
5. Puma ag	Nemčija	GER	EUR	15	279.39	275.85	-1.27	991,570
6. Komercialna banka	Makedonija	MBI	MKD	47	5477	5400	-1.41	987,282
7. Andritz	Avstrija	VIE	EUR	30	142.75	144.34	1.11	1,037,689

Denar v SIT 3,141,829 • Skupaj 11,008,432

Vrednost portfelja 04.11.2005 → 10,023,326 • Vrednost portfelja 01.12.2006 → 11,008,432 • Donosnost portfelja v odstotkih → 9.83 • Donos portfelja v SIT → 985,106
EUR → 239.64 • USD → 181.01 • MKD → 3.89

Ameriški Dow Jones je padel na 12.194 točk, indeks ameriških tehnološki delnic Nasdaq na 2413,21 točke, nemški DAX je niže za 2,7 odstotka, francoski CAC 40 za 2,5 odstotka in londonski FTSE za 1,6 odstotka. Padci na tedenski ravni so bili v večini primerov najvišji po letošnjem poletju.

Razlogi za zdrs indeksov so predvsem makroekonomske narave. Objave, ki so prišle iz ameriškega gospodarstva, v povprečju niso prav nič vzpodbudne, saj kažejo na to, da se slabe razmere na trgu nepremičnin selijo na druge dele gospodarstva. Vodilni možje ameriških centralnih rezerv pa še zmeraj vztrajajo pri trditvah, da je zanje pomembnejši boj z visoko inflacijo, ki naj bi bila večja nevarnost, kot pa morebitno ohlajanje gospodarstva. Vendar se kljub tem izjavam na trgu poraja čedalje več

špekulacij, da bomo na začetku prihodnjega leta pričeli znižanju temeljne obrestne mere, ki je sedaj 5,25 odstotna.

Znižanje bi verjetno pozitivno vplivalo na porabo in investiranje, ne pa na vrednost dolarja, saj bi bila obrestna mera za varčevanje v tej valuti nižja. Omenjena možnost se že pozna na vrednosti dolarja. V preteklem tednu se je njegova vrednost spustila najnižje od marca 2005. Za en evro je bilo prejšnji teden treba odšteti že 1,33 ameriškega dolarja. Na daljši rok nižja cena ameriške valute ni slaba za ameriške izvoznike, ki tako postajajo bolj konkurenčni v svetovnem gospodarstvu. Veliko slabše pa je ta čas menjalno razmerje za evropske izvoznike, ki z ZDA ustvarijo približno 20 odstotkov prometa. Prejšnji teden so se pod udarom znašle predvsem delnice panog, ki so postavljene na vrednost

ameriškega dolarja (farmacija in avtomobilska industrija).

Bolje kot ponavadi se je godilo investitorjem v japonske delnice, saj se je Nikkei po daljšem času obnašal vzpodbudno in teden končal kar pri 3,7-odstotnem plusu glede na teden poprej. Zaslugo za rast imajo dobri makroekonomski podatki in podatki japonskih izvoznikov. Podobno kot Nikkei so se obnašale tudi druge delnice na območju.

Na sceno se po daljšem obdobju vračajo delnice naftnih podjetij. Zaradi dviga cene sodčka nafte na ravni nad 63 ameriških dolarjev so delnice naftnih podjetij znova zelo vroče blago. Razlog za rast cene je morebitno zmanjšanje kvote dnevno načrpane nafte s strani kartela OPEC. Nekateri predstavniki omenjenega kartela napovedujejo, da bodo na naslednjem zasedanju ta mesec znova znižali kvoto za pol milijona sodč-

kov dnevno, kar pa ne bi bilo po volji ameriškim gospodarstvenikom, ki se znova bojijo višje inflacije. Zaradi slednjega iz Amerike že prihajajo komentarji, da mora dobava nafte ostati na zdajšnjih ravneh. Glede na to, da v OPEC sedijo tudi predstavniki Kuvajta in Savdske Arabije, bo zelo zanimivo videti, kako se bo kartel odločil na svojem zasedanju 14. decembra.

Na trgih se pozna tudi bližajoči se konec leta, saj upravljavci premoženja »zaklepajo« donosnost portfeljev. To pomeni, da prodajajo delnice in hodijo v denarno pozicijo, da jim morebitni negativen dogodek ne zniža letne donosnosti. Podobno bomo ravnali tudi mi. Tokrat bomo prodali avstrijsko banko Raiffeisen International, s katero smo ustvarili skoraj 23 odstotkov plusa, in Continental, kjer smo ustvarili 2 odstotka plusa. Ta čas ne bomo šli v nove investicije. ■

ZMANJŠAJTE DOHODNINO

**POVEČAJTE
POKOJNINO**

IZKORISTITE NAJVIŠJO PRIZNANO
DAVČNO OLAJŠAVO

080 2345

KAPITALSKA DRUŽBA

www.kapitalska.druzbasi

Zakaj še nimaš interneta?

Naročiš, dobiš, privarčuješ, dobiš kamero.

www.siol.net

080 1000

-50%
3 mesece

ADSL

MODRI PAKET

SIOL

Planet za doživet'

Ponudba - 3 mesece polovična mesečna naročnina na izbrani paket SIOL ADSL ter spletna kamera. Logitech QuickCam Express Plus - velja od 15.11. do 31.12. 2006 za nove naročnike na katerikoli paket SIOL ADSL. Pogoji za prejem kamere je opravljena registracija storitev SIOL ADSL. Kamera bo poslana po pošti. Fotografija kamere je simbolična.

SIOL

povezavo zagotavlja

Telekom Slovenije

Uspešno delo ministrstva

Denis Vengust, foto: Bor Slana, Gregor Pohleven

Ministrstvo za gospodarstvo lahko po dveh letih, odkar ga vodi minister Andrej Vizjak, pokaže številne otipljive rezultate. Krepko se je povečala pomoč podjetjem.

Ministrstvo je izkoristilo popolnoma vsa evropska sredstva ter se lotilo razbijanja monopolov in privatizacije. Vse to kaže čedalje boljše sliko slovenskega gospodarstva.

Povečanje pomoči podjetjem

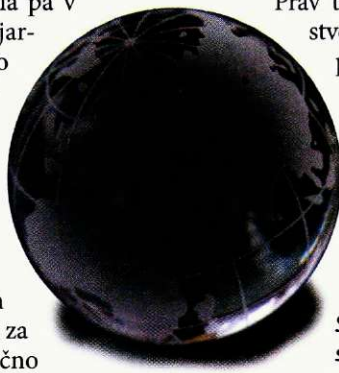
Na nedavni tiskovni konferenci je minister za gospodarstvo Andrej Vizjak predstavil rezultate dela svojega ministrstva v obdobju zadnjih dveh let, odkar je na oblasti vlada Janeza Janše. Minister je kot enega največjih dosežkov svojega ministrstva navedel povečanje tako imenovanega mehkega dela proračuna, saj namerava ministrstvo s tem denarjem doseči ključne cilje iz programa za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti v letih 2007 do 2013. Sredstva ministrstva za gospodarstvo,

namenjena za pomoč podjetjem, so se od leta 2004 do leta 2008 glede na sprejeti proračun povečala za štirikrat. Leta 2005 je fiksni del sredstev ministrstva znašal 10,6 milijarde tolarjev, mehki del, namenjen pomoči podjetjem, pa 22,4 milijarde tolarjev. V proračunu za leto 2008 je predvidenih fiksnih sredstev v višini 12,4 milijarde tolarjev, variabilnega dela pa v višini 40,3 milijarde tolarjev. »To je denar, s katerim bomo dosegli ključne cilje, ki so zapisani v programu za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti za naslednjo finančno

perspektivo in so usmerjeni v dvig podjetniške kulture in produktivnosti v Sloveniji, za povečevanje inovativnosti,« je dejal Vizjak in pojasnil, da so pri tem upoštevana tudi evropska sredstva. S temi sredstvi želi vlada spodbujati visoko inovativnost in produktivnost.

Izkoristili evropska sredstva

Prav tako je bilo ministrstvo zelo uspešno tudi pri črpanju evropskih sredstev, saj je porabilo več kot 100 odstotkov razpisanih sredstev. Minister meni, da je ministrstvu

Slovensko gospodarstvo se odpira tudi v svet.

za gospodarstvo v teh dveh letih uspelo tako doseči pomembne spremembe. Kar zadeva zakonodajo, so to dosegli z izboljšavami predpisov za lažje poslovanje podjetij, v finančnem delu pa z zagotavljanjem več sredstev za tiste razvojne politike, ki prinašajo večjo dodano vrednost, produktivnost in inventivnost slovenskega gospodarstva. Ministrstvo je v dveh letih sprejelo več kot 160 različnih predpisov za ustvarjanje podjetjem prijaznejšega poslovnega okolja in za deregulacijo. »Predpis, ki je nepotreben, je slab,« je poudaril Vizjak. Med sprejetimi predpisi je posebej opozoril na zakon o gospodarskih družbah kot enega temeljnih dosežkov pri ustvarjanju podjetjem prijaznejšega okolja. Izpostavil je tudi projekt Vse na enem mestu, zakon o gospodarskih zbornicah, zakon o prevzemih, zakon o podpornem okolju za podjetništvo in zakon o gostinstvu.

Razbijanje monopolov Na podlagi nove zakonodaje je bila sprejeta vrsta konkretnih ukrepov, s katerimi se zagotavlja liberalizacija in deregulacija nekaterih trgov. Pri deregulaciji in liberalizaciji trgov je minister Andrej Vizjak poudaril področje telekomunikacij in energetike. Treba je razbiti monopole, v katerih se ugodno počutijo tisti, ki z njimi upravljajo, plačujejo pa na dolgi rok uporabniki. »To je nesprejemljivo in vlada se je odločila, da temu naredi konec,« je dejal gospodarski minister. Po njegovih besedah je privatizacija omenjenih sektorjev »v pripravi«. »Privatizacijska skupina dela. Program privatizacije je v medresorskem usklajevanju in pričakujemo, da bo sprejet že letos,« je dejal minister. Omenil je še, da je slovensko gospodarstvo doseglo napredek tudi v odpiranju navzven. V dveh letih so za tuje neposredne investicije, brez Revoza, namenili 3,4 milijarde tolarjev spodbud, letos 1,2 milijarde tolarjev. Vizjak je posebej opozoril na pomen turizma, ki raste z 2,5-krat višjo stopnjo kot drugo gospodarstvo. »Slovenija je prelepa, da bi se ukvarjali z množičnim turizmom,« je dejal Vizjak. Ob tem je pripomnil, da bi morali turizem začeti anali-

Spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti

(v okviru katere ministrstvo za gospodarstvo prek ukrepov iz vaja direktne spodbude) v primerjavi z letom 2004 povečala za 6 odstotkov, BDV na zaposlenega v istem obdobju pa za 5 odstotkov (povečanje števila zaposlenih). Glede na velikost podjetij je bila v istem obdobju rast BDV pri majhnih podjetjih 7-odstotna, pri srednje velikih podjetjih 8- in pri velikih podjetjih 5-odstotna. V omenjenem obdobju se je prav tako povečal tudi indeks industrijske produktivnosti, izražen kot razmerje med indeksom industrijske proizvodnje in indeksom zaposlenih, in sicer v povprečju za približno 3,5 odstotka. Povečalo se je tudi število zaposlenih, še posebej v malih podjetjih, in sicer za 3 odstotke. Prav tako začasni podatki SURS za obdobje prvega četrtletja leta 2006 kažejo na znatno povečanje indeksa produktivnosti v industriji, in sicer v povprečju za približno 10 odstotkov.

zirati skozi dodano vrednost in prihodke, ne pa skozi prihode in prenočitve. Turizem je zelo uspešen tudi pri črpanju evropskih sredstev, saj je to 98-odstotno, dva odstotka pa po Vizjakovih besedah predstavlja razlika v nižjih cenah projektov.

Rezultati v številkah Da so aktivnosti ministrstva za gospodarstvo v letih 2005–2006 prinesle ugodne rezultate, potrjujejo tudi izsledki Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) za leto 2005, iz katerih je razvidno, da se je bruto dodana vrednost (BDV) v predelovalni industriji

Uspešno črpanje evropskih sredstev

Sprostitev trga z elektriko Prvega julija prihodnje leto se bo odprl trg električne energije. Cene za tarifne odjemalce (gospodinjstva) se bodo sprostile, kar pomeni, da jih ne bo več določala država, je na tiskovni konferenci dejal Vizjak in se tako dotaknil občutljivega področja električne energije. Ob tem je poudaril, da bo vlada storila vse, da bo uporabnike, zlasti socialno šibke, zavarovala pred dvigom cen. Cene električne energije na debelo so se v zadnjem obdobju v svetu bistveno

Kmalu bo dokončan program privatizacije Telekoma.

Turizem raste 2,5-krat hitreje kot drugo gospodarstvo.

dvignile. Leta 2004 je megavarna električne energije stala od 22 do 28 evrov, danes znaša okoli 65 evrov. »Distribucija v tržnem gospodarstvu ne more poslovati tako, da energent na drobno prodaja po nižji ceni, kot ga kupuje na debelo,« je dejal Vizjak in dodal, da je bilo to mogoče le v času dogovorne ekonomije, ko se je razlika pokrivala s proračunskimi sredstvi. Po njegovem mnenju je tak položaj

nestabilen in vodi podjetja v težave. Kljub temu pa po besedah ministra Vizjaka na ministrstvu predvidevajo, da se v prihodnjem letu cena električne energije ne bo drastično spremenila; po njegovem prepričanju se cene ne bodo zvišale za več kot deset odstotkov. Pomembno je tudi, da bodo od prvega julija 2007 dalje gospodinjstva lahko zamenjala distributerja oziroma poiskala ugodnejšega dobavitelja elektrike. **D**

IZBRANI PREZENTACIJSKI SISTEMI

AKCIJSKE CENE

Ponudba velja od konca decembra 2006 oz. do razprodaje zalogi

PROMOCIJSKO KLIP KLAP STOJALO

konstrukcija, torba	12.990,00 SIT	54.20 EUR
plakat	7.000,00 SIT	29.21 EUR
komplet	19.990,00 SIT	83.41 EUR

PRINT-DIVISION

Kreativne rešitve digitalnega tiska.

Foto Tabor d.o.o., Jezdarska ulica 13,
2000 Maribor, ID.št. za DDV: SI43733271

PROMOCIJSKO ROLL UP STOJALO

konstrukcija, torba	19.990,00 SIT	83.41 EUR
plakat	9.000,00 SIT	37.55 EUR
komplet	28.990,00 SIT	120.97 EUR

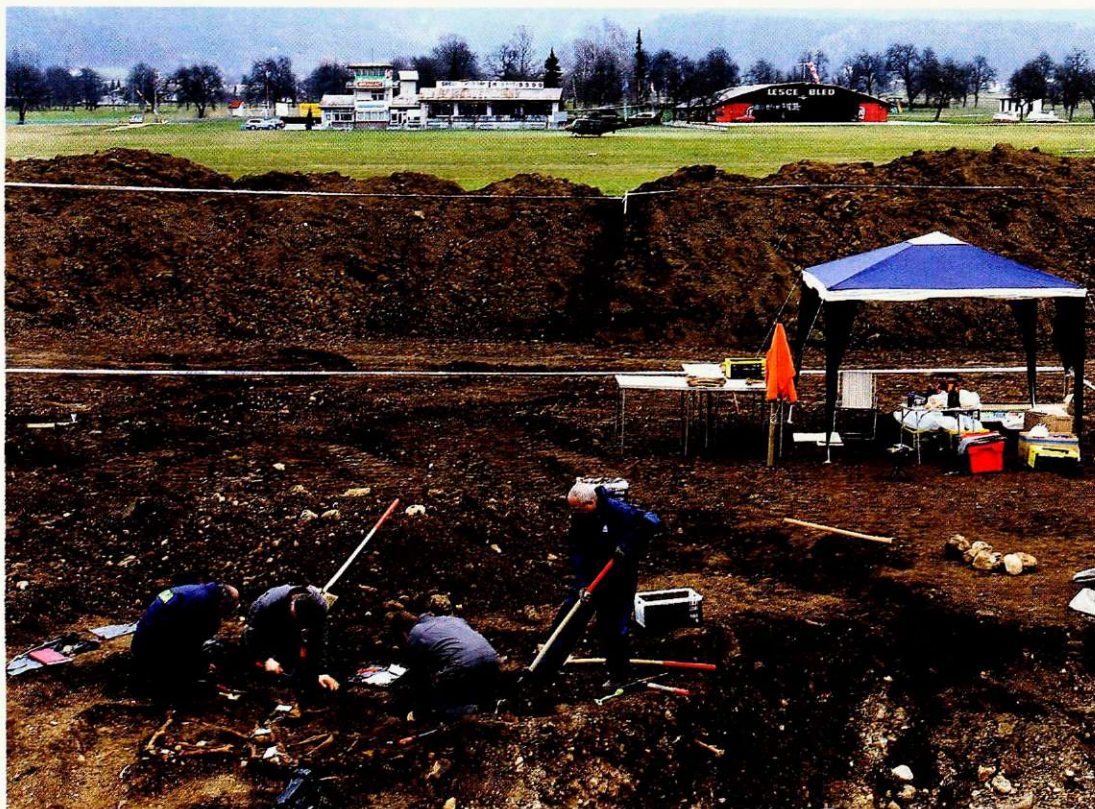
Vse cene so navedene brez DDV-ja.

Dodatne informacije na www.print-division.com ali na telefonu 02/ 330 42 73

Mozaik groze

Mitja Volčanšek, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

Podoba Slovenije, ki jo ponujajo med- in povojna prikrita grobišča, dobiva skoraj vsak teden bolj krvave in strašljive obrise. Odkopi na območju Škofje Loke, Lesc in Pohorja so spet odprli rano polpretekle zgodovine.

Ko smo v Demokraciji proti koncu septembra nazadnje pisali o tej boleči strani slovenske zgodovine, smo poročali o odkopu v breznu pri Konfinu I na Kočevskem. O pomenu tega tudi tehničnega podviga je nazadnje v pogovoru za našo revijo govoril zgodovinar dr. Mitja Ferenc. Šokantnost odkritja brezna, v katerem je svoje življenje nesrečno končalo več kot 80 ranjencev in invalidov in ki je bilo pozneje minirano, da bi storilci zakrili sledi svojega zločina, je, kot kaže, znova zbudila v javnosti potrebno čuječnost in občutljivost za to problematiko.

Žica razkrila resnico Odkritja zadnjih tednov kažejo na prepredenost našega ozemlja z ostanki trupel iz zadnje vojne. Če so izkopavanja v Škofji Loki in raziskave

lokacij na Pohorju že nosile v sebi neka pričakovanja, je bilo odkritje na trasi avtoceste neposredno ob letališču pri Lescah na Gorenjskem prvovrstna senzacija. Ne nazadnje komisija vlade RS za vprašanje prikritih grobišč niti ni imela podatkov, naj bi bilo tam kakšno grobišče.

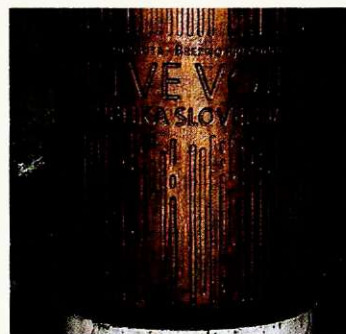
Sprva so policisti, ki so intervenirali ob odkritju človeških ostankov na odseku avtoceste Podtabo – Vrba, domnevali, da so se znašli pred nenadejanim arheološkim odkritjem. O zmožnosti te domneve pa se je kaj kmalu prepričal Jože Dežman, predsednik omenjene komisije. Ostanki šestih žrtev, kolikor so jih sprva ugotovili, so imeli z žico zvezane roke. Kot smo slišali iz pripovedovanja domačina, je mogoče, da je šlo za umikajoče se nemške vojake, v časopisju pa

se je pojavila tudi domneva, da je šlo za romunske Vlahe v nemških uniformah. Vendar je ta čas še prezgodaj ocenjevati, za koga natančno gre. Vsekakor bodo ugotovitve antropologov določile vsaj okvirno identiteto žrtev.

Izkop pri Lescah je sprva povzročil tudi strokovno debato, saj je preiskovalna sodnica v nasprotju s priporočili policije in

tožilstva ter mnenjem zgodovinarjev odredila, da izkop opravijo izvedenci sodne medicine, ker je obstajal sum o storitvi kaznivega dejanja. Ker metode sodnomedicinskih izvedencev pridejo ponavadi v poštev takrat, ko imamo opravka z mehkim tkivom, ko so torej ostanki žrtev še razmeroma sveži, je bila odločitev na prvi pogled vprašljiva. Druga možnost bi bil arheološki izkop, ki je sicer splošna praksa v takih primerih. Postopki so bili izvedeni glede na kriminalistično preiskavo, ki poteka v skladu z zakonom o kazenskem postopku, medtem ko izkopavanja drugod potekajo metodološko drugače, to je v skladu z zakonom o vojnih grobiščih.

No, po najnovejših podatkih so zdaj le nekaj metrov stran od prve lokacije odkrili še eno, na obeh pa naj bi bili skupaj našli že 27 človeških okostij. Tudi izbrana metoda odkopa se je kljub začetnim pomislekom izkazala za ustrezno. Tako meni Dežman, ki je ugotovil, da delovanje sodnomedicinskih izvedencev ni nič slabše, kot bi bilo delo arheologov. Kot nam je dejal, smo očitno dosegli določen standard pri izkopih in soglasje pri metodoloških izhodiščih, kar je korak naprej. »Upam, da bo to metoda, ki jo bomo sprejeli kot normalen postopek,« je še dodal.

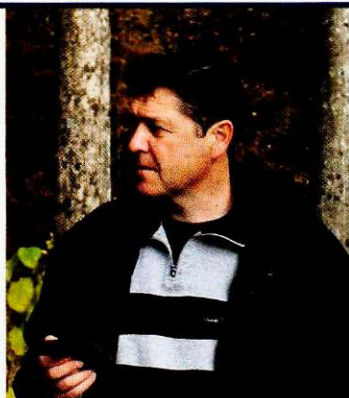
Grobišča bodo primerno uredili.

Grob pri grobu Sondiranje na Pohorju so prav tako prinesla veliko oprijemljivih izsledkov. Izmed 22 evidentiranih lokacij so jih konec prejšnjega meseca v dveh dneh sondirali 14, od teh pa so kar na dvanajstih naleteli na posmrtno ostanke, nam je dejal vodja tamkajšnjega sondiranja dr. Mitja Ferenc. Ob tem predvidevajo, da bo tudi sondiranje preostalih osmih

Slovenija odkriva nova grobišča.

Vodja sondiranja dr. Mitja Ferenc

Predsednik komisije Jože Dežman

lokacij dalo pozitivne izsledke. Kot nam je namreč razložil dr. Ferenc, so ob hkratnem sondiranju bližnjih neidentificiranih, a »sumljivih« lokacij prav tako našli na okostja. Kot kaže, je bilo območje precej gosto posejano z grobišči, saj so med seboj oddaljena le nekaj deset metrov. Zato bi bila smiselna strojna sondaža celotnega območja, je prepričan Ferenc. Kvantifikacija žrtev pa je za zdaj skoraj nemogoča, saj gre za bombne kraterje, ki so jih povzročila zavezniška letala. V tako nastale kraterje so rahlji postavili svoje žrtve v neznano število vrst, približno oceno števila umorjenih pa bi omogočil šele izkop vsaj ene od teh jam. Dr. Ferenc si je upal na podlagi najdenih predmetov oceniti, da ni šlo samo za domačine, obtožene sodelovanja z okupatorjem, ampak tudi za pripadnike drugih narodov.

Ko bodo strokovnjaki delo končali (vsaj za letos), bodo 11. decembra simbolno pietetno uredili dvanajst lokacij, ki so jih sondiranja potrdila kot dejanska grobišča.

Za mnoge lokacije ne vemo

Po Ferenčevo je iluzorno pričakovati, da bi evidentirane lokacije ponudile popolno sliko grobišč, zato bo do »presenečenj«, kakršno je bilo v Lescah, še prihajalo. Velja pa tudi obratno, da sondiranja in izkopavanja ne potrdijo zmeraj evidentiranih lokacij, kar najbolje kaže nedavno neuspešno sondiranje pri Kidričevem.

Poseben primer je odkritje ob obzidju Loškega gradu v Škofji Loki prejšnji teden. Po pripovedih domačinov naj bi bila tam bolnišnica za nemške vojake, sondaža pa ni potrdila navzočnosti posmrtnih ostankov znotraj obzidja (čeprav obstajajo upra-

vičene domneve, da so bili posmrtni ostanki prekopani). Zunaj obzidja so zato skoraj naključno našli na človeške ostanke, vendar ne tam, kot so jih pričakovali. Do zdaj so našli pet okostij. Nedvomno je bilo na območju gradu več lokacij, čeprav je bila do zdaj potrjena le ena, pravi Ferenc. Občinska komisija za evidentiranje in urejanje prikritih grobišč se je odločila, da bodo v pričakovanju novih najdb izkopali tudi območja pod betonskim plesiščem, na gornjem delu grajskega vrta in pri vodnjaku za t. i. Škoparjevo hišo.

Ferenc zagovarja sondaže kot razmeroma hitro, preprosto in finančno sprejemljivo metodo, s katero se da ugotoviti zanesljivost evidentiranih lokacij. Samo evidentiranje namreč nima smisla, če ne sledi nadgradnja v obliki sondiranja oziroma izkopov.

Kvalitetni preskok Stvari so letos z več vidikov doživele izreden preobrat. Kot prvega izpostavlja Dežman pravno klasifikacijo zločina, kar je bilo doseženo v primeru Mitje Ribičiča. Drugi vidik je povečana občutljivost medijev

za vprašanje povojnih grobišč, brez katere dosedanje delo ne bi bilo mogoče. Vsebinsko izredno pomemben premik je bila uveljavitev novega postopka, pri katerem smo prešli od postavljanja različnih simbolnih znamenj k sondiranju in posledično k izkopom kot prednostni nalogi. Prav v tem vidi Dežman temeljno spremembo »spravne politike«. Pa ne le to – tudi odnos ljudi, še živečih prič, ki so pripravljene stopiti iz anonimnosti in spregovoriti, se je končno toliko spremenil, da so v vladni komisiji, ki ji Dežman predseduje, zdaj tako rekoč »zasuti s podatki«.

S tem prihaja na dan grozljiva »kulturna sled, ki jo slovenski in jugoslovanski boljševizem puščata za sabo«, je prepričan Dežman, saj si je sistem s svojo kulturno-civilizacijsko odločitvijo za umor »vcepil smrt kot temeljno klico razkroja«. Šlo je za stopnjujoče barbarstvo – od umora prek skrivanja umora do organizirane laži. Prav zaradi tega vztrajanja v barbarstvu bo sodba zgodovine nad storilci še hujša, je prepričan Dežman, ki mu je zdaj že jasno, da so obseg, sprevrženost in temeljitost zločina žal presegle najbolj črna pričakovanja.

Ob tem Dežman opozarja na še zmerom žgoč problem financiranja izkopavanja. Zato tudi naglašuje rešitev, po kateri bi vlada izkope prikritih grobišč odobrila kot nacionalni projekt in s tem dokončno zagotovila potrebna sredstva. Tudi dr. Ferenc polaga na srce politikom, ki imajo v rokah škarje in platno, naj dajo na razpolago potrebna sredstva, saj jim dela zlepa ne bo zmanjkalo. ■

Odkritja kažejo na prepredenost našega ozemlja z ostanki trupel iz druge svetovne vojne in časa po njej.

izjava - dejanje - pobuda - napaka - neumnost - modrost - Znanje - sreča - plus - minus

KDO JE ZAZNAMOVAL LETOŠNJE LETO?

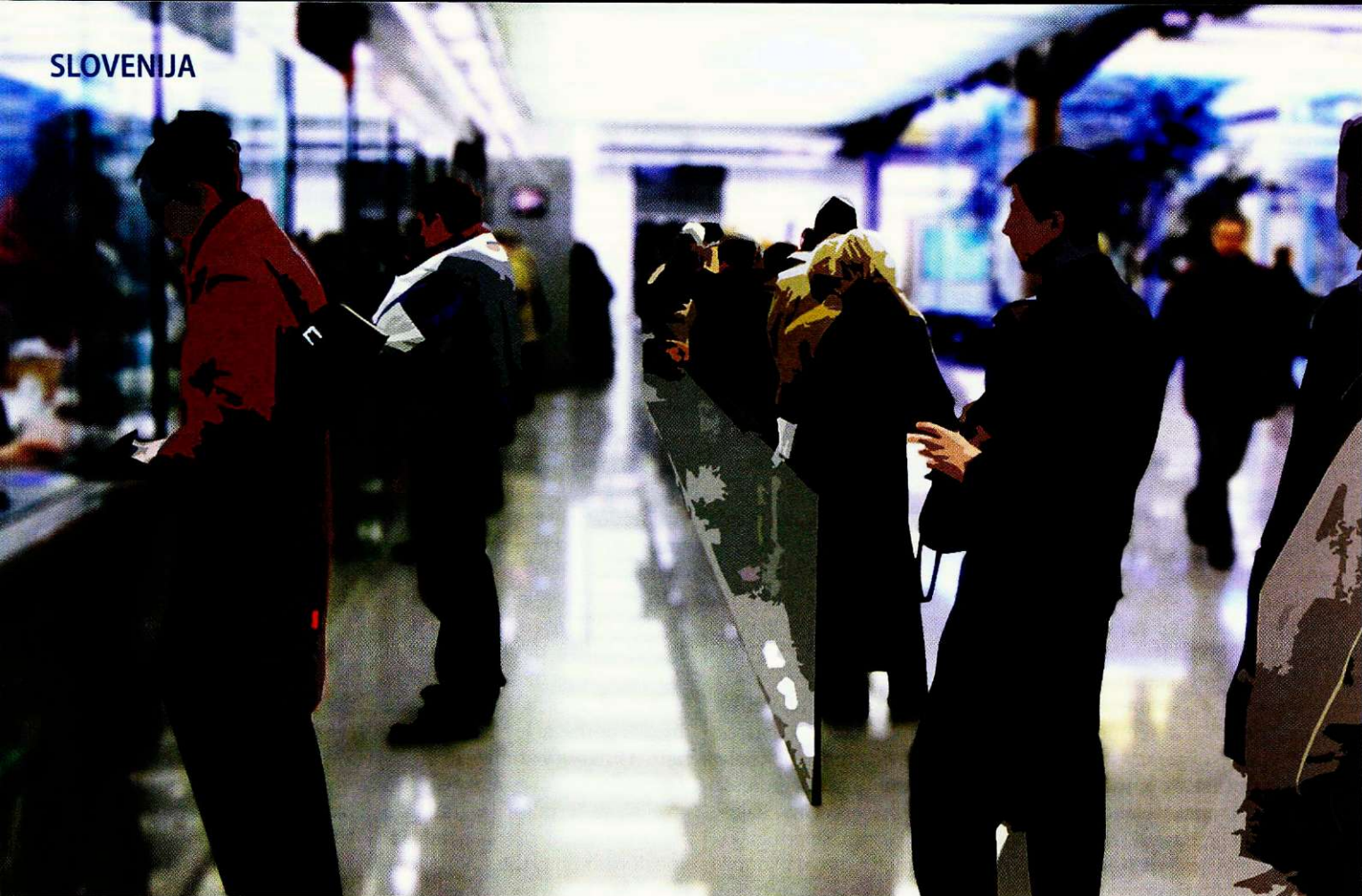
Glasujte za ime leta 2006

po telefonu, prek telefonskega odzivnika ali na spletni strani www.rtvsllo.si/val202 vsak dan od 4. do 12. decembra 2006

DR. FERENC ▶ **val 202**
Sliši se dobro

RADIO
TELEVIZIJA
SLOVENIJA

Uradniki bliže državljanom

Vida Kocjan, foto: arhiv Demokracije

Vrata upravnih enot pa tudi nekaterih drugih državnih ustanov naj bi bila kmalu odprta dlje in tudi ob sobotah. Pogajanja o tem med ministrstvom za javno upravo in sindikati še potekajo.

Pri ponudbi storitev e-uprave naša država dosega zelo dobre rezultate, vendar je v nasprotju s ponudbo uporaba teh storitev dokaj nizka. Na ministrstvu za javno upravo se tega zavedajo in napovedujejo, da bodo storitve predstavljali še naprej, saj upajo, da jih bo letno uporabljalo najmanj 10 tisoč državljanov. Vse to pa pomeni, da večina državljanov zasebne zadeve še vedno raje ureja osebno na uradih, manj pa verjame elektronsko dostopnim potem. Tudi zato, predvsem pa zaradi večje dostopnosti javnih uslužbencev in s tem javne uprave za uporabnike, ki jih navsezadnje prek davkov in prispevkov tudi plačujejo, je minister Gregor Virant predlagal podaljšanje delavnika uslužbencev v javnih uradih. S tem bi dosegli, da bi bile te storitve dostopne širšemu

krogu uporabnikov, predvsem pa bi jim olajšali ureditev nekaterih osebnih stvari, saj tisti, ki so dopolne zaposleni, po novem ne bi potrebovali dopusta za obisk javnega urada. Pri podaljšanju delavnika je imel minister v mislih podaljšanje

Minister Gregor Virant

uradnih ur sredi tedna pa tudi delo ob nekaterih sobotah v mesecu.

Vprašanje datuma Temu predlogu naj bi zaposleni nasprotovali, kar niti ne preseneča, saj minister posega v »njihovo

pridobljeno pravico«. Tako je dolgo menilo tudi vodstvo sindikata javnih uslužbencev. Drago Ščernjavič, sekretar Republiškega odbora Sindikata državnih in družbenih organov Slovenije, je izjavljal, da bo »delavec hodil delat za državo, hkrati pa bo sam imel enormne stroške«. Kot da ne bil plačan za to kot tisti, ki delajo popoldne, ponoči, ob sobotah, nedeljah in praznikih. Prav za javne uslužbence velja, da so plačani skladno z vsemi normativnimi standardi. V sindikatu so dolgo želeli s pogajanja doseči, da bi se minister Virant premislil. Vsaj tako je razumeti ministrove bese-

Drago Ščernjavič, sekretar Republiškega odbora Sindikata državnih in družbenih organov Slovenije

Nekaj statistike

Slovenska državna uprava je od 1991 do konca 2004 hitro naraščala, število zaposlenih se je letno povečalo tudi za 500 do 600 oseb. Ministrstvo za javno upravo je pripravilo skupni kadrovski načrt za organe državne uprave ter sproti spremlja in nadzira število zaposlitev. Eden pomembnejših ciljev ministrstva je zmanjšati število zaposlenih v organih državne uprave pa tudi širše v javnem sektorju. Podatki o številu zaposlenih so prvič po osamosvojitvi Slovenije pokazali trend upadanja. Število zaposlenih v organih državne uprave se je zmanjšalo za 195, v civilnem delu organov državne uprave pa se je v letu 2006 zmanjšalo za 103 osebe, s 17.890 na 17.787.

de pretekli teden: »Možnosti, da bi si premislil, je zelo malo.« Dodal pa je, da se je pripravil pogovarjati o tem, ali naj se to uvede že 1. januarja ali šele 1. marca 2007. Pripravljen se je pogovarjati tudi o tem, kako bodo ministrstva zagotavljala informacijsko podporo upravnim enotam in drugim organom, ki bodo delali v podaljšanem delovnem času in ob sobotah dopoldne. Enotne rešitve naj bi veljale tudi za davčne, geodetske izpostave, po možnosti tudi za zemljiško knjigo.

Virantov poziv Tudi zaradi teh Virantovih besed je verjetno pretekli teden prišlo do delnega preobrata v razmišljanju vodstva sindikata in zaposlenih. Minister Virant jih je namreč še dodatno pozval k razumu, saj je nujen kompromis med interesi zaposlenih in davkoplachevalcev, ki jih zastopa vlada. Sindikalisti so nato le privolili, da se uvede poskusno delo ob sobotah, hkrati pa dodali, da pričakujejo ustrežnejše vrednotenje zaposlenih. Virant je pojasnil, da je vlada predlagala finančni okvir za nov plačni sistem, »z njim pa javna uprava pridobiva v primerjavi z nekaterimi drugimi plačnimi skupinami, saj so bila številna delovna mesta doslej prenizko vrednotena«. Dodal je, da »želijo državljanom in podjetjem zagotoviti čim boljše in čim bolj dostopno storitev v časovnem pogledu«. Pripravljeni pa so se pogovarjati tudi o načinih, kako to doseči.

Poskus bo Vrata upravnih enot in drugih državnih uradov naj bi bila odprta dlje kot doslej najmanj ob sredah pa tudi ob sobotah dopoldne. Ob tem si

posamezniki prizadevajo za izvedbo testne uvedbe v le nekaterih okoljih. Pri tem je minister Virant v dvomih in meni, da bi imeli »državljanke pod A in državljanke pod B«, zato bi nastala zmeda. Notranji občutek mu pravi, da se bodo sobote vsaj v nekaterih okoljih prijele. Državljanom bodo to ponudili – če bodo sprejeli, bo obveljalo, če ne, bodo delo ob sobotah opustili. »Poskusiti pa moramo,« je odločen minister Virant, saj je prepričan, da bodo le na takšen način lahko ugotovili želje uporabnikov, to je državljanov, ki se jim javna uprava mora prilagajati.

Tudi o plačah Ob vsem tem se javni uslužbenci prek sindikata (vanj je vključenih 130 tisoč javnih uslužbencev) pogajajo tudi o povišanju svojih plač. Tako je bila pretekli teden sklicana skupščina sindikata, po njej pa so pripravili tiskovno konferenco in nanjo povabili tudi ministra Viranta. Namen skupščine je bila razprava o sprejetju posebne resolucije o pogajanjih za sklenitev kolektivne pogodbe za javni sektor, torej o plačah. Virant je zagotovil, da bo ta kolektivna pogodba kmalu sprejeta, izboljšati pa se bo morala tudi kvaliteta dela znotraj javne uprave. Ni pa še popolnega soglasja o tem, kako naj bodo uvrščena posamezna delovna mesta. Strinja se, da so bila številna delovna mesta v javni upravi premalo vrednotena, kljub temu pa vlada od javne uprave pričakuje kakovostno delo, usmerjeno k uporabnikom. »Vlada bo vztrajala, da se standard uradnih ur izboljša in da se prilagodi potrebam uporabnikov,« vztraja Virant. **D**

Kakšno bo vreme čez 6 dni?

Vremenska napoved za 6 dni vnaprej!

Prva slovenska televizija
s šestdnevno vremensko napovedjo.

Info TV je slovenska televizija, ki celodnevno predvaja poročila vsakih 15 minut. V naših informativnih oddajah lahko spremljate tako dogajanje doma kot po svetu. Info TV lahko sprejemate samo preko kablinskih sistemov. Program je popolnoma brezplačen. Za več informacij pokličite vašega kablinskega operaterja.

Vremenska napoved za 6 dni je na sporedu v novicah, ki so 15 minut do in 15 minut čez vsako polno uro. Vremensko napoved "6 dni" najdete tudi na Mobilnem mobilnem portalu Planet (Info/Vreme).

Naročnik oglasa Info TV, d.o.o., Novo mesto

Izolska noč strahov

Tekst in foto: Mitja Volčanšek

Povolilnim zapletom v izolski občini ni videti konca. Maratonska konstitutivna seja novega občinskega sveta, ki je potekala prejšnji četrtek in petek, se je naposled sprevrgla v farso z obstrukcijo dela svetnikov skupaj s predsedujočim seji.

Prva seja občinskega sveta občine Izola v novi sestavi je bila nedvomno težko pričakovana v taborih obeh županskih kandidatov kot tudi s strani sedme sile. Na njej naj bi se namreč končno razjasnilo, kdo bo novi župan. Vendar je po trinajsturni seji mogoče reči le, da je Izola še vedno brez krmarja.

Osrednja točka dnevnega reda je bila pritožba županskega kandidata Tomislava Klokočevnika zoper sklep občinske volilne komisije (OVK) o zmagi Brede Pečan v drugem krogu volitev. Kot je znano, je Klokočevnik v skrajno dvomnih razmerah izgubil župansko bitko s Pečanovo za vsega dva glasova, pri čemer so odločale glasovnice, oddane po pošti. Poleg nepravilnosti v zvezi s slednjimi je županjin protikandidat oporekal tudi izločitvi še nekaterih drugih glasovnic. OVK naj bi pri tem prekoračila svoje pristojnosti, s tem da je ugotavljala izid glasovanja na posameznem volišču.

Zapleti se vrstijo Zaradi vroče krvi ob razglasitvi izidov drugega kroga županskih volitev se nismo preveč čudili navzočnosti varnostnikov, ki so skrajno selektivno spuščali ljudi v stavbo. Čeprav ulica ni videla razjarjenih množic, so varnostniki vendarle »opravili« svoje delo. Kot se je govorilo v dvorani, naj bi bili varnostniki, za katere ni jasno, kdo jih je najel in kaj natančno so počeli, nekemu pred začetkom seje onemogočili vložiti pritožbo na poročilo OVK.

Ta nevšečnost je povzročila nemalo hude krvi in podžgala ozra-

Dr. Tomislav Klokočevnik

Dosedanja županja Breda Pečan

če nezaupanja. Seja je od samega začetka potekala v znamenju proceduralnih zapletov in verižnih replik. Kljub dejstvu, da v prvih dveh urah svetnikom ni uspelo glasovati niti o dnevnem redu, je kmalu postalo tudi jasno, da se bosta oblikovala dva bloka in da ima Klokočevnik tesno, a trdno večino svetnikov na svoji strani.

Kamen spotike je bila zamenjava Brede Pečan s Marinom Domiom na svetniškem položaju (Domio je vskočil kot naslednji kandidat na listi SD). Sporno je dejstvo, da je dosedanja županja zamenjala svetniško mesto za župansko, še preden se je svet lotil potrjevanja mandatov. Pečanova

nam je zagotovila, da tovrstni postopek ni sporn, saj so nazadnje tako ravnali tudi v koprski občini, kjer je bil župan Popovič prav tako hkrati izvoljen za mestnega svetnika. Pravo jabolko spora pa tu ni bil le avtomatizem (nazadnje županski mandat Pečanovi sploh ni bil potrjen), s katerim je Domio zapolnil mesto občinskega svetnika, ampak to, da so bili svetniki z zamenjavo seznanjeni tik pred začetkom seje. S tem bi zaradi spremenjene sestave sveta padla v vodo pritožba na izvolitev svetnikov iz vrst SD, ki jo je vložil svetniški kandidat SLS Aleksander Frantar. Slednji je v dvorani kar nekaj ur čakal, da dobi besedo in pojasni svoj položaj. Tako se je zaradi te in drugih pritožb (dve so vložili tudi predstavniki SD) potrjevanje svetnikov v dnevnem redu izločilo kot posebna točka. Hkrati je to pomenilo, da občinski svet vse

do petkovih jutranjih ur ni bil formalno konstituiran.

Razdeljeni in brez župana

Kljub zapletom je bilo kmalu jasno, da ima Klokočevnik zagotovljenih najmanj dvanajst od 23 glasov svetnikov in da je vztrajanje svetnikov SD pri proceduralnih zapletih jalovo.

Kljub poskusu izločitve predstavnikov dveh manjših list (Izolani in Izola zbudi se) iz sestave *ad hoc* komisije za mandatna vprašanja, ki je odločala o poročilu OVK oziroma o potrditvi mandatov županje in svetnikov, češ da so v takem organu lahko zastopane le politične stranke, je bila komisija nazadnje razširjena na devet članov. Dolgotrajnemu zasedanju za zaprtimi vrati je sledila odločitev, s katero so člani komisije v celoti ugodili Klokočevnikovi pritožbi. Ob zavrnitvi poročila OVK je nastala praznina. Občina ta čas nima župana, tekoče posle pa naj bi do nadaljnjega vodil najstarejši član občinskega sveta. Edini pozitivni izid ugotavljanja omenjene komisije je bila potrditev večine svetniških mandatov, s čimer so dosegli vsaj to, da je občinski svet konstituiran.

Potem pa je prišlo še do škan-dala z obstrukcijo seje, k čemur se je pridružil tudi predsedujoči Anton Juriševič (DeSUS). Seja naj bi nadaljevali v torek, 5. decembra (po zaključku redakcije, op. M.V.). Obetajo se dolgotrajni spori na sodišču, ob izčrpanju vseh pravnih sredstev pa utegne priti do vnovičnih volitev v manjšem ali večjem obsegu. Vsekakor je stanje kritično, Pečanova pa bi, če ji nazadnje sodišče potrdi mandat, slavila Pirovo zmago. Razmerje sil v občinskem svetu in dolgo prikriti osebne zamere bi ji namreč v vsakem primeru onemogočili normalno upravljanje občine. ■

Radio Krka
106.6 MHz

Čista toplina.

PUBLICIS

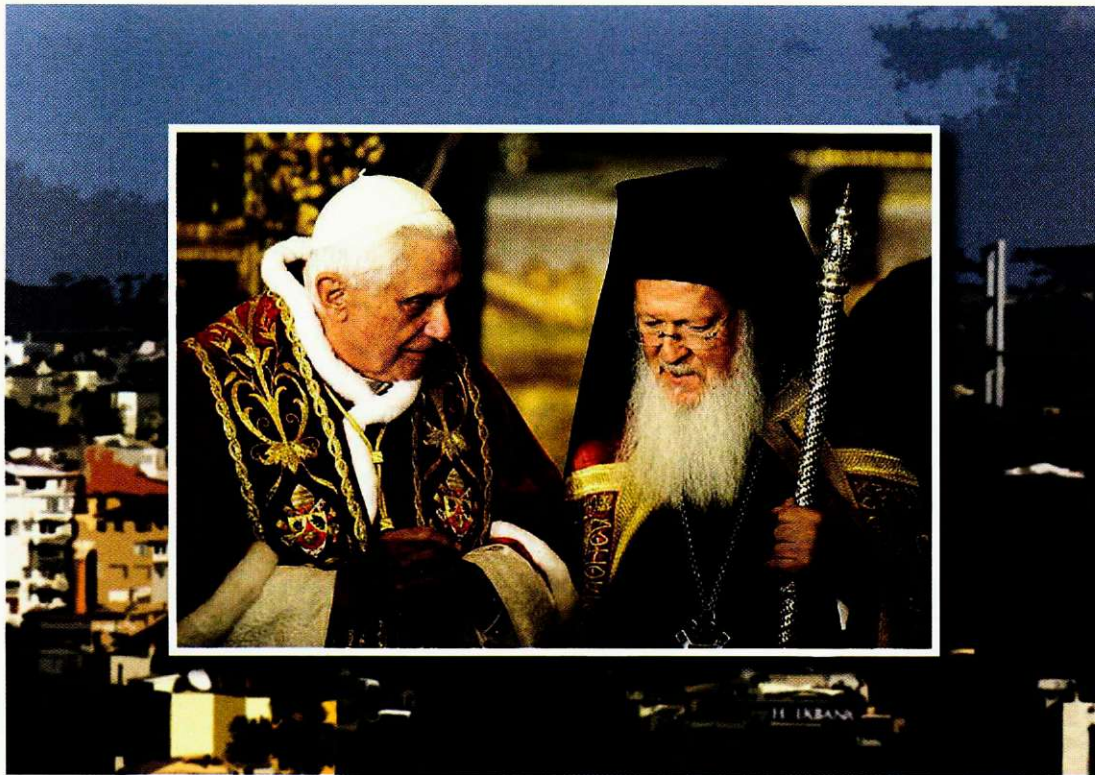
080 22 66 dostava plina za plinohram in kakovostnega kurilnega olja

PETROL

V Mohamedovi senci

Ana Müllner, foto: Reuters, AP

Ob nedavnem obisku papeža Benedikta XVI. ni bilo videti, da jenjegov uradni namen izboljšati odnose s Pravoslavno cerkvijo, temveč pastoralna misija, ki bi vzpostavila dialog med krščanstvom in islamom.

Papež Benedikt XVI. je na povabilo carigrajskega patriarha Bartolomeja I. obiskal Turčijo.

Turški časopisi so na jutro papeževga prihoda s satiričnim prizvokom napisali, da je stanje v Ankari takšno, kot da bi se pripravljali na sprejem nevarnega tovora; življenje na letališču in v njegovi okolici je zastalo, ceste, ki vodijo v prestolnico, so bile popolnoma prazne, le številni vojaki, ki so nepremično stali na vsakem vogalu, so opozarjali na prihod pomembnega gosta. Ko je papeževo letalo »Piazza del Duomo Lecce« pristalo, so ga nemudoma obkolili najvišji predstavniki turških oblasti in elitne čete turške vojske. A po množičnih protestih, ki so pred papeževim prihodom potekali po vsej Turčiji, ni bil noben znak dobrodošlice odveč. »To ni politični obisk,« je na letu med Rimom in Ankaro dejal papež Benedikt XVI., »am-

pak pastoralna misija, ki vzpodbuja medverski dialog in mir. V treh dneh se sicer ne da storiti veliko, a vrednost obiska je velika predvsem na simbolni ravni.«

Popravni izpit Kot se je izkazalo po koncu papeževga obiska v Turčiji, je bila najpomembnejša prav napovedana simbolna vrednost obiska. To je bil prvi obisk aktualnega papeža v muslimanski državi, kar niti ne bi bilo tako pomembno, če ne bi bil Benedikt XVI. septembra s svojim govorom močno razburil muslimanov po vsem svetu. Naj spomnimo, da je takrat Benedikt XVI. v govoru na univerzi v Regensburgu navaljal bizantinskega cesarja Manuela II., ki je islam opisal kot nasilno vero. Ne glede na to, da je šlo za navedek drugega avtorja, je papežev govor razburil (skrajni) mu-

slimanski svet in sprožil množične proteste v številnih muslimanskih državah. Odnosi med zahodnim in islamskim svetom so letos dosegli eno najnižjih točk že pred spornim papeževim govorom. Naj spomnimo na proteste, ki so

jih sprožile karikature preroka Mohameda v nekaterih evropskih časopisih. Sobivanje civilizacij (predvsem zahodnega sveta in islama) je eno najbolj žgočih vprašanj 21. stoletja. Pri tem velika odgovornost pada predvsem na ramena najpomembnejših verskih poglavarjev. Papežev obisk v Turčiji je bil tako pomembna preizkušnja za uradni Vatikan.

Turčija sicer velja za eno najbolj zmernih muslimanskih držav in eno redkih, kjer je islam ločen od države. Tudi sicer je zahodna usmerjenost prebivalstva več kot očitna, še posebej v evropskem delu države. V državi, kjer je 99 odstotkov muslimanskega prebivalstva, pa so se v dneh pred papeževim obiskom začeli množični protesti, ki jih je organizirala neka islamska stranka in na katerih se je zbralo okoli 25 tisoč ljudi. Na njih so protestniki papeža obsojali, da vodi križarsko vojno proti islamu skupaj s carigrajskim patriarhom Bartolomejem I., na čigar povabilo je papež Benedikt XVI. obiskal Turčijo. A pri tem se pozablja, da je bil obisk svetega očeta v Turčiji sporen že za časa Janeza Pavla II., ki je obisk dolgo časa načrtoval, pa ga zaradi sla-

Benedikt XVI. je prestopil prag znamenite Modre mošeje.

Množični protesti pred papeževim obiskom v Turčiji

bega zdravja v zadnjih letih svojega življenja ni mogel izpeljati.

Symbolna vrednost Dialog med krščanstvom in islamom je bil tako rekoč že vnaprej onemogočen, predvsem s strani turških verskih voditeljev. Vodja turškega državnega urada za verske zadeve Ali Bardokoglu je tako že pred papeževim obiskom dejal, da »pomeni papežev obisk v Turčiji korak v pravi smeri, ni pa zadosten, da bi na široko odprl vrata dialogu in da bi pomenil opravičilo za žalitev v njegovi nesrečni izjavi«. Benedikt XVI. se je kot drugi papež v zgodovini (poleg Janeza Pavla II.) odločil za obisk mošeje (Modre mošeje), kamor se je odpravil po obisku Hagie Sofie, 1500 let stare bizantinske bazilike, ki je danes spremenjena v muzej.

Od papeževga obiska so si največ obetali v maloštevilčni turški katoliški manjšini, o kateri sicer ni veliko uradnih podatkov, a po neuradnih virih naj kristjanov v Turčiji ne bi bilo več kot 100 tisoč oz. 0,15 odstotka prebivalstva. In čeprav Turčija v svoji ustavi določa svobodo veroizpovedi, je to bolj kot ne mrtva črka na papirju. Verske manjšine, med njimi katoliška, uživajo malo pravic in so zelo omejene v svojem delovanju. Katoliška cerkev v Turčiji ni priznana kot pravna oseba in tako ne more imeti v lasti prostorov za bogoslužje. Bolj kot srečanje s predstavniki katoliške manjšine je Turke razburilo dejstvo, da se je papež odločil za srečanje z armenskim patriarhom Mesrobom II., ki je predstavnik okoli 25 tisočih v Turčiji živečih Armencev. Od-

nos do Armenije in Armencev je namreč še vedno ena izmed tem, ki se jih v Turčiji izogibajo, saj oblasti še vedno ne priznavajo genocida 1,5 milijona Armencev, do katerega je prišlo med drugo svetovno vojno. To pa ni edino zgodovinsko dejstvo, na katerega v Turčiji z veseljem pozabljajo; ob papeževem obisku je postalo več kot očitno, da Turki radi pozabljajo tudi na veliko vlogo, ki jih nekateri njihovi kraji predstavljajo za druge veroizpovedi. Čeprav je dandanes država skoraj v celoti muslimanska, je Turčija skozi zgodovino večkrat predstavljala pomembno mesto ne samo za krščansko (in kasneje pravoslavno) cerkev, temveč tudi za judovsko skupnost, ki po uradnih podatkih v državi ne šteje več kot nekaj sto pripadnikov.

Bližanje cerkva Z obiskom Turčije je papež Benedikt XVI. želel predvsem uresničiti cilj, ki ga je napovedal na začetku svojega pontifikata, in sicer zблиževanje katoliške in pravoslavne vere. S tem nadaljuje dolgotrajno politiko uradnega Vatikana, za katerega je zблиževanje obeh veroizpovedi že desetletje eden glavnih izzivov. Za to si je še posebej prizadeval nekdanji papež Janez Pavel II., ki je večkrat izrazil svoje razočaranje nad politiko nezbliževanja obeh ver. In čeprav je vabilo carigrajskega patriarha Bartolomeja I. velik korak k temu cilju, mnogi s prstom kažejo na Rusko pravoslavno cerkev v Moskvi in ji očitajo premajhna prizadevanja za medverski dialog. Po papeževem obisku Turčije so se tako okrepila ugibanja, ali bo Ruska pravoslavna cerkev v Va-

Papeža je varovalo rekordno število policistov.

tikan poslala uradno vabilo, ki ga na Svetem sedežu nestrpnost pričakujejo že nekaj let.

Pretrgana pogajanja Obisk papeža Benedikta XVI. v Turčiji je zaznamovala tudi povsem politična tema, in sicer približevanje te države Evropski uniji. Papež je v Turčijo prispel prav v času, ko je evropska komisija predlagala zamrznitev pogajanj, predvsem zaradi nepripravljenosti reševanja spora glede Cipra. Odločitev komisije je prišla le dva dni po tem, ko je uradni Vatikan izjavil, da podpira vstop Turčije v EU. Benedikt XVI. je svojo podporo pri

vstopanju v EU zagotovil tudi turškemu premierju Recepju Erdoganu med pogovorom, ki je potekal za zaprtimi vrati. Mimogrede, Erdogan se sprva ni nameraval srečati s papežem, uradno zaradi vrha Nata v Rigi, a po neuradnih virih si srečanja tudi sam ni želel.

To je bilo tudi prvič, da je papež podprl prizadevanja Turčije za vstop v EU; ko je bil še kardinal, je izjavil, da Turčija ne spada v EU zaradi prevelikih kulturnih in zgodovinskih razlik. A nova situacija spravlja v zadrego marsikaterega vatikanskega predstavnika; Vatikan si namreč močno prizadeva, da bi bila evropska katoliška zgodovina bolj poudarjena v pravnih aktih EU. Še posebej so si prizadevali za omembo katoliških vrednot pri sestavljanju evropske ustavne pogodbe, ki pa je (ne glede na omenjeni odstavek) že doživela neslavni konec. Prizadevanja se bodo najverjetneje nadaljevala tudi pri morebitnem pisanju skupne evropske pravne podlage, pri tem pa lahko Vatikan ovira obljubljeni pomoči Turčiji pri vstopanju v EU. ▣

Obljuba podpore pri vstopanju v EU

107,8 MHz

radio velenje

www.radiovelenje.com

03/ 897 50 03

Še en aretiran

V Srbiji so aretirali Aleksandra Simovića, ki ga obtožnica v postopku proti morilcem srbskega premierja Zorana Đinđića bremeni, da je sodeloval v atentatu. Od enajstih obtoženih za atentat na Đinđića, ki jim sodijo od decembra 2003, jih je tako na begu še pet, med njimi brat aretiranega Miloš Simović. Đinđića so umorili 12. marca 2003 pred sedežem vlade, njegovim morilcem pa so začeli soditi decembra istega leta. Za zdaj je na zatožni klopi šest ljudi s seznama obtožnice, vključno s prvim obtoženim Miloradom Ulemekom Legijo, ki naj bi bil organiziral atentat, in Zvezdanom Jovanovićem, ki naj bi bil ustrelil srbskega premierja.

Ptice selivke Nemški strokovnjaki tarnajo, da ptice selivke zaradi nenavadno visokih temperatur za ta letni čas ne letijo na jug, žabe pa ne morejo spati zim-

skega spanja, ker so temperature to jesen preblage. Ptice selivke niso odletele v toplejše kraje, ker še vedno najdejo hrano na poljih. Lahko se zgodi, da bodo odletele proti jugu šele januarja, morda pa ostanejo tudi vso zimo. Druge živali, denimo žabe in netopirji, pa

zaradi previsokih temperatur ne morejo spati zimskega spanja. Živali doživljajo stres, so aktivne in ne spijo, v primeru nagle ohlادتve bi se lahko znašle v nezavidljivem položaju, ker niso nakopičile dovolj rezervne maščobe.

Kupujeta hišo Britanski prestolonaslednik Charles, ki že 37 let nosi naslov valižanskega princa oziroma naslednika britanske

krone, je v Walesu kupil svojo prvo hišo. Novo, milijon funtov (1,4 milijona evrov) vredno posestvo, imenovano kmetija Llwywormwood, je v vasi Myddfai v Carmanthenshireu v zahodnem Walesu. Hiša stoji sredi 78 hektarjev velikega posestva, ki se lahko pohvali s 16,3 hektarja gozda. Charles in njegova soproga Camilla bosta hišo, kadar je ne bosta uporabljala, oddajala.

Malo pravih Čeprav bi lahko skoraj polovico vseh držav sveta (od 165) označili kot demokratične, je pravih demokracij le 28. Skoraj popolna demokracija vlada na Švedskem, sledijo pa ji Islandija, Nizozemska, Norveška in Danska. Sicer se je v prvo skupino uvrstilo kar 17 držav članic

EZ, med njimi Slovenija, ki si z Urugvajem deli 27. mesto. Med neprijetnimi presenečenji, ki jih je prinesla raziskava britanskega časnika The Economist, je razmeroma nizka stopnja demokracije v Veliki Britaniji in Franciji, ki sta s 23. in 24. mestom na repu pravih demokracij, ter v Italiji, ki se je uvrstila na 34. mesto.

Osamljeni Več kot 40 odstotkov starejših Japoncev živi osamljeno življenje brez prijateljev, vsak četrtri pa pravi, da nima stika s sosedi, ugotavlja raziskava, ki jo je naročila japonska vlada. Ugotovitve raziskave kažejo mračno podobo japonske družbe, saj je kar 41,3 odstotka moških in 22,4 odstot-

ka žensk, starih več kot 65 let, ki živijo sami, dejalo, da nimajo niti enega bližnjega prijatelja. Delež japonskega prebivalstva, starejšega od 65 let, znaša 20,7 odstotka.

Vrednost Rusije Koliko je v gotovini vredna Rusija? Izračun so naredili na moskovskem katastrskem uradu in ocenili, da je 17 milijonov kvadratnih kilometrov

TUJI TISK

Fokus

Cigarete in alkohol

Možgani človeka, ki trpi zaradi nikotinske odvisnosti, se občutljivo odzivajo na alkohol, kar povečuje možnosti za to, da kadilci postanejo odvisni tudi od alkohola. V Washington University School of Medicine so

poskušali ugotoviti, ali ti dve odvisnosti soobstajata samo po naključju. Zbrali so odgovore 75 tisoč anketirancev. Ugotovljeno je bilo, da se tveganje za odvisnost od alkohola med kadilci poveča kar za 50 odstotkov. Največ tvegajo seveda najstniki. 20 odstotkov kadilcev je odgovorilo, da so bili na zabavah zadnjega meseca pijani, medtem ko je tako odgovorilo le pet odstotkov nekadilcev. To priča o tem, da kadilci močneje reagirajo na alkohol. Res je, da obstajajo trditve, da je najstništvo tisto obdobje, v katerem so ljudje veliko bolj podvrženi odvisnostim, vendar pa vsi narkotiki najbolj pogubno vplivajo na človeški organizem ravno pri tej starosti.

The Independent

Sposojeni citati

Po podatkih nove raziskave je bil Winston Churchill skrivni oboževalec znanstvene fantastike in si je vrstice enega svojih najbolj znanih govorov izposodil pri Herbertu Wellsu v romanu Vojna svetov, odkrili pa so tudi

nekaj skupnih točk s knjigo iste-ga avtorja z naslovom Sodobna utopija, ki je bila objavljena leta 1905. Zanimivo je, da so ljudje, ki gledajo politike 20. stoletja, nagnjeni k razmišljanju, da so nanje vplivali veliki teoretiki in filozofi. Toda ponavadi pozabljamo, da so Churchill in drugi politiki verjetno brali tudi druge knjige. Ponavadi so brali knjige, polne novih idej, ki so bile hkrati tudi zabavne. Churchill je bil tako tudi Wellsov osebni prijatelj; prvič sta se srečala leta 1902, dopisovala pa sta si vse do Wellsove smrti leta 1946.

in 11 časovnih pasov vrednih 886 milijard dolarjev, nekoliko manj kot znaša bruto domači proizvod za leto 2006. Ob tem so analitiki številko podrobno analizirali in dokazali, kako je potencial države slabo izkoriščen. Če bi vse rusko ozemlje prodali po katastrski ceni, bi dobili komaj toliko, da bi ljudstvo lahko preživel eno leto. V

razvitih državah katastrska cena, ki je tudi makroekonomski kazalec, namreč približno za trikrat presega bruto domači proizvod.

Najvišja zgradba Japonski urbanisti so predstavili maketo visokega medijskega stolpa, ki naj bi leta 2011, ko bo zgrajen, postal najvišja zgradba na svetu. Stolp bo visok 610 metrov in bo prevzel naslov stolpa CN v kanadskem Torontu, ki je z višino 553 metrov ta čas najvišja zgradba na svetu, trdijo v družbi Tobu Railway Co., ki je preskrbela zemljišče za ta projekt. New Tokyo Tower, kakor ga bodo poimenovali, bo stal v središču Tokia, na kraju 333 metrov visoke stolpnice iz leta 1958.

Podvojitev Prebivalstvo Irana se je od islamske revolucije leta 1979 skoraj podvojilo in danes že presega 70 milijonov. Največ ljudi, kar 19 odstotkov celotnega prebival-

stva države, prebiva v Teheranu, ki se zato sooča z brezposelnostjo, s pomanjkanjem stanovanj in hudimi prometnimi obremenitvami. Iranski predsednik Mahmud Ahmadinedžad kljub temu meni, da je država sposobna preživeti svoje naraščajoče prebivalstvo, in nasprotuje načrtom prejšnje vlade za nadzor nad rastjo prebivalstva, saj je to v današnjem svetovnem redu del moči države.

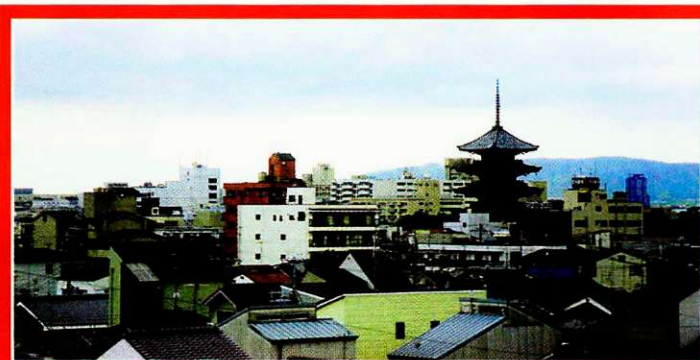
Papeževa knjiga Papež Benedikt XVI. je končal prvi zvezek knjige o Jezusu Kristusu z naslovom Jezus iz Nazareta, ki bo izšel spomladi. Knjigo bo objavila italijanska založniška hiša, v njej pa papež opisuje obdobje od Jezusovega obreda krsta v reki Jordan do preobrazbe. 79-letni Benedikt je začel pisati knjigo o Jezusu poleti 2003, ko je bil še kardinal Ratzinger, pravi pa, da knjiga ni mojstrovina, ampak iz-

raz njegovega osebnega raziskovanja Kristusovega lika.

Odprave v vesolje Indija name-rava do leta 2013 na Mars poslati odpravo brez posadke. Odprava naj bi trajala šest do osem mesecev, cilj znanstvenikov pa je raziskati kemično sestavo atmosfere rdečega planeta in planetovo površje ter morebiti najti dokaze življenja. Celoten projekt naj bi Indiji stal 67 milijonov dolarjev. Ta država načrtuje tudi odpravo na Mesec, prav tako brez posadke.

Edino Zemljino luno naj bi obiskali v dveh do treh letih, projekt pa naj bi stal okoli 89 milijonov dolarjev. Njegov cilj je poglobiti znanje o luni, izboljšati vesoljsko tehnologijo in se spoprijeti z zahtevnimi priložnostmi raziskovanja vesoljskih teles.

Brez napisov

Oblasti v japonskem mestu Kjoto nameravajo prepovedati reklamne panoje in utripajoče neonske napise na vrhovih stavb. Tako namreč želijo pripomoči k izboljšanju podobe mesta, v katerem se vrstijo mnogi stari templji, svetišča in druge znamenitosti, ki pritegnejo številne turiste. Mestne oblasti razmišljajo tudi o tem, da bi sprejele strožje omejitve o dovoljeni višini stavb, ki bi stale v bližini zgodovinskih krajev.

TUJI TISK

Der Standart

Politični boj

Politična umora Anne Politkovske in Aleksandra Litvinenka lahko pomenita začetek boja za predsedniški stolček. Do takšne ugotovitve sta prišla strokovnjaka za ruska vprašanja med pogovorom za okroglo mizo, ki je potekala v

Rusko-evropskem centru v pisarni Raiffeisen Zentralbank. »Začeli so se boji za nasledstvo,« trdi Ebergard Schneider. Ena od strategij je gotovo tudi popolno uničenje Putinovega mednarodnega ugleda, da bi lahko ne glede na vse svoje izjave tretjič zasedel predsedniški stolček. To bi kremeljski eliti omogočilo ohranitev lastnih vplivnih položajev. Drugi scenarij naj bi predvideval predsednikovanje nevplivnega naslednika Putina, ki bi omogočalo vnovični Putinov vzpon na oblast. Gerhart Mangott z Univerze v Innsbrucku pa meni, da je bilo počasno umiranje Litvinenka namenjeno vzbujanju debat, ki bi škodovale Putinu. Trdi, da so bili naročniki umorov sodelavci FSB.

Daily Telegraph

Nevarnost sevanja

Tisoči potnikov letalske družbe British Airways so bili v nevarnosti. Pred tednom so namreč v dveh letalih odkrili sledove snovi, ki je ubila ruskega vohuna Aleksandra Litvinenka. Menijo, da je bilo okoli 33 tisoč potnikov,

ki so se v 221 letih prepeljali po Evropi, izpostavljenih sevanju. Tretje letalo, ki ga še niso izločili iz prometa, je v Moskvi in čaka na pregled. Policija je še najbolj pozorna na lete iz Moskve na letališče Heathrow 25. in 31. oktobra ter nazaj 28. oktobra in 3. novembra. Po teh letih so letala boeing 767 letela v Barcelono, Düsseldorf, Atene, Madrid, na Dunaj, v Istanbul, Frankfurt in Stockholm. British Airways je organiziral vročo linijo za pritožbe razburjenih potnikov; tistim, ki so se jim pojavili simptomi radiacijske bolezni, kot je bruhanje in krvavenje iz dlesni, pa priporočajo, naj pokličejo za ministrstvo za zdravje.

Jože Wakounig

Haider hoče opraviti s koroškimi Slovenci

Gašper Blažič, foto: Bor Slana

Jože Wakounig se je rodil leta 1941 v Mlinčah v Podjuni na Koroškem. Po končani ljudski šoli v Šentprimožu je obiskoval gimnazijo na Plešivcu nad Gosposvetskim poljem in leta 1960 maturiral. Nato se je vpisal na študij klasične filologije na Dunaju, po diplomi je več kot 35 let poučeval latinščino in grščino, občasno pa tudi slovenščino in zgodovino na slovenski gimnaziji v Celovcu, kjer je bil v letih 2000 in 2001 tudi ravnatelj. V gimnazijskih časih je sodeloval pri glasilu Kres, kot študent pa je bil leta 1961 predsednik Kluba slovenskih študentov na Dunaju. Leta 1968 je postal član odbora Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS), od leta 1976 do 1985 je urejal »Naš tednik«, glasilo NSKS. Leta 1979 je bil občinski svetnik Enotne liste v Kotmari vasi na Gurah. Leta 2003 je za dve leti postal predsednik NSKS, od lanskega leta pa vodi zbor narodnih predstavnikov pri NSKS. Je poročen in oče štirih otrok.

Od zveznih volitev v Avstriji je minilo že nekaj časa. Tokrat so socialdemokrati premagali ljudsko stranko, pogajanja o novi koaliciji pa še potekajo. Kakšna so vaša pričakovanja? Bo sprememba na vrhu ugodno vplivala na položaj Slovencev v Avstriji?

Upamo, da bo nova vlada imela več razumevanja za življenjske potrebe koroških Slovencev. Zgodovina nas je naučila, da moramo vse soditi po dejanjih. Toliko neuresničenih obljub in pričakovanj smo že doživeli, da sem zelo skeptičen. Videli bomo, kaj bo prinesla realna politika. Ko so socialisti imeli absolutno oblast, nam niso dali nič prida. Kancler Schüssel je imel veliko priložnosti, da bi prišli do pravične rešitve, pa si ni upal in tudi ni hotel uresničiti 7. člena avstrijske državne pogodbe (ADP) v smislu razsodb ustavnega sodišča.

Če se ne motim, je NSKS pred volitvami objavil kritičen zapis na račun Avstrijske ljudske stranke (ÖVP), češ da je popuščala nacionalistom ...

Avstrijska ljudska stranka se je pod Schüsslom odrekla krščansko-socialnim temeljem. Šla je v neoliberalistično gospodarsko politiko in iskala samo zunanji uspeh, znotraj pa je nastala praznina. Ta stranka je bila tako trdno prepričana o zmagi na volitvah, da je bil poraz

huda katastrofa. Spravil jo je iz tira, stranka se še vedno lovi. Schüssel je popuščal Haiderju v vseh zadevah, samo da bi ohranil koalicijo. Ta koalicija kar poldrugo leto ni imela demokratične legitimacije, saj se je Haiderjeva stranka razcepila na dvojce. Takrat bi moral Schüssel razpustiti koalicijo in iti na nove volitve. Tedaj bi Haiderjevo stranko odpihnilo.

Koroški deželni glavar Jörg Haider se je, potem ko se je odcepil od svobodnjakov, s svojo stranko prebil v parlament. Na Koroškem je njegova stranka dosegla celo drugo mesto, takoj za socialdemokrati. Ste to pričakovali?

To je bilo pričakovano, saj je na tiho račun na prvo mesto. Da bi do tega uspeha prišel, je vse sile usmeril proti pravicam koroških Slovencev. Nekateri pravijo, da Haider to dela zato, da bi pač ostal na oblasti. Toda Haider je v resnici takšen, kot ga poznamo. To prihaja iz njegove notranjosti. Leta 1995 je pozdravil zastopnike esesovske skupine Kameradschaft IV. Kar počenja, je pristno. Njegovo geslo »Kärnten wird einsprachig« oz. »Koroška bo enojezična« ni preveč daleč od tega, kar poznamo iz tretjega rajha: »Der Kärntner spricht Deutsch!« oz. »Korošec govori nemško!« Ali pa v Mariboru, ko je Hitler izjavil: »Macht mir dieses Land Deutsch!« »Naredite mi to deželo nemško!«

Potem ne gre le za predvolilni populizem? Slovenski pisatelj Drago Jančar je namreč pred kratkim v enem izmed slovenskih časopisov zapisal: »Haider nikakor ni popularen in zmeraj znova izvoljen samo zato, ker noče dovoliti slovenskih dvojezičnih napisov, pač pa zato, ker obljublja prosperiteto, ker so okrog njega mladi podjetniki, ker je zgradil nogometni stadion in ker si s pomočjo medijskih podpornikov in modnih svetovalcev sprti izgrajuje svoj imidž.«

Visoko spoštujem Draga Jančarja, vendar mislim, da ne ocenjuje čisto prav. Haiderju gre za oblast, je spreten oblastnež. Z drugimi strankami na Koroškem lahko počenja, kar se mu zljubi. Pri proračunu za prihodnje leto je socialiste ujel v svojo zanko. Gospodarska resnica o Koroški ni tako rožnata, kakor kaže deželna statistika. Ima pa Haider dosti podpornikov

iz gospodarstva, ker je deželni glavar in referent za finance. Ne vem, ali bo s svojo politiko dolgoročno uspešen, kajti v ostrejšu koroške gospodarske politike škriplje in poka.

Torej namerava Haider naskočiti tudi mesto zveznega kanclerja?

O tem sanjari že leta, a na to naj pozabi. Avstrijski zvezni kancler nikoli ne bo. Vesel je lahko, če bo šel kot koroški deželni glavar v politični pokoj.

Ali drži, da je Haiderjeva stranka dosegla največjo podporo v krajih, kjer živijo Slovenci?

To je deloma resnica. V Žvabeku in okolici je na primer dobil 30 odstotkov glasov, ampak ne samo zaradi gonje proti koroškim Slovincem. Osredinil se je na volilno okrožje za okraje Šentvid, Velikovec, Volsperk; tam je uporabil vso energijo in večino sredstev. Neti strah pred Slovenci. Ali pa Pliberk in Suha – prav v teh dveh občinah je dosegel veliko število glasov. Odstranitev dvojezičnega napisa v Žvabeku je posledica nacionalističnega volilnega boja. Zvezna vlada, ki jo še vedno vodi Schüssel in bi morala ostro protestirati, pa molči. Doživljamo, kako uspešno ta človek izpodkopava temelje pravne države. Da je tako uspešen, je precej kriv tudi kancler Schüssel. Ne more se izogniti odgovornosti, saj vsa leta to dopušča in molče podpira.

Kaj pa sicer pomenijo dvojezični napisi za koroške Slovence? Slišal sem namreč mnenje, da je pomen teh napisov precenjen, medtem pa Haider zamenjuje dvojezične table z enojezičnimi, ki imajo pritrjene dodatne tablice ...

Napisi uradno potrjujejo, da tu živimo. Predstavljajte si, da bi slovenska oblast v okolici Lendave odstranila dvojezične napise in namestila enojezične z dodatno manjšo tablico z imenom kraja v madžarskem jeziku. Ali pa bi podobno storila v Koprju in okolici. To bi povzročilo splošno javno zgražanje, zaropotali bi diplomatski mlini! Haider je to naredil v Žvabeku. Napovedal je, da bo to naredil tudi drugod. V Žvabeku pa še ta posmeh: 12. maja lani so bili v kraju zbrani Haider, Schüssel pa predsednik Zveze slovenskih organizacij Marjan Sturm, ►

► predsednik Skupnosti koroških Slovencev Bernard Sadovnik, Josef Feldner, predsednik nemškonacionalnega koroškega hajmatdinista, slovenski veleposlanik na Dunaju Ernest Petrič in še kdo. Tam so slovesno postavili dvojezično tablo. Slovenski napis je bil sicer zapisan nepravilno, brez strešice, vendar je bila tabla postavljena. Prav to tablo je Haider 21. novembra letos odstranil. To je drugi tak primer, da deželni glavar odstrani uradno zapovedani dvojezični napis. Prvi je bil pred letom dni v Beli pri Železni Kapli. To je napad na demokratično pravno državo. NSKS bo tu sprožil ustrezne politične in pravne korake.

Že tako ali tako je veliko nemških imen slovenskih krajev narobe prevedeno ...

V prevode imen se ne bom spuščal. Uporabljati je treba imena, ki jih uporabljamo koroški Slovenci, ne pa tistih, ki jih vsiljuje gospoda iz deželnega arhiva po naročilu koroških oblastni. Dvojezične table so dokaz, da smo tukaj.

Dvojezične table so dokaz, da smo tukaj. Njihovega psihološkega pomena ne smemo podcenjevati.

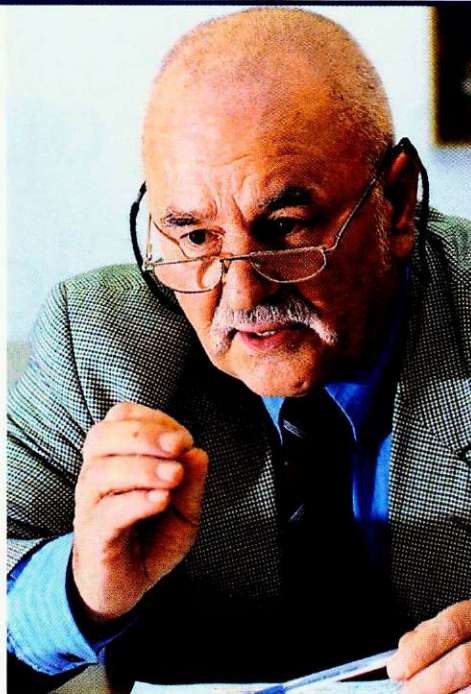
Njihovega psihološkega pomena ne smemo podcenjevati. Zato se vanje tako zaletavajo razni Haiderji in drugi njihovi pomagači. Če kak Slovenec to omalovažuje, ne zagovarja več slovenskega stališča, ampak stališče koroških deželnih in pa avstrijskih zveznih oblastnikov.

Je mogoče pričakovati, da se bo Haider lotil tudi šolstva in Cerkve, potem ko bo opravil z dvojezičnimi napismi? Znan je zadnji primer Haiderjevega verbalnega napada na župnika p. Frančka Krambergerja zaradi blagoslovljene občinske stavbe v Šmihelu pri Pliberku ...

Že lani smo napovedali, da bo do tega prišlo. Ko bo opravljeno z napismi, pridejo na vrsto Cerkev in šole. Boj proti Cerkvi je napovedal Haider sam. Table so tu uvod in za zdaj nadomestek. Dolgoročna strategija je, da se slovenščina izbriše iz javnosti. In to kljub domnevemu novemu dialogu, ki ga oznanja tako imenovana Karnerjeva skupina.

Mimogrede, koroški manjšinski krogi so se nedavno dotaknili tudi dogajanja v Sloveniji glede Romov ...

Kar se godi, nikomur ni v čast. Seveda koroški oblastniki te stvari izkoriščajo proti nam, Slovincem. V Sloveniji mora končno priti do celovite rešitve romskega vprašanja. Rešitev mora temeljiti na človekovih pravicah in na načelih demokratične pravne države. Že vrsto let se skupina iz zamejstva in iz Slovenije zbira pri sv. Benediktu v Kančevcih v Premurju. Srečali smo se tudi z Romi iz Pušče in Kamencev pri Odrancih. Osebnostno poznam predsednika Zveze Romov Slovenije Jožka

in zbegalo naše prijatelje v Avstriji, koroške Slovence pa je do kraja razočaralo. Ta predlog je razširjeni koordinacijski odbor Narodnega sveta koroških Slovencev ter Zveze slovenskih organizacij soglasno odklonil. To pomeni, da ogromna večina koroških Slovencev Schüsslov predlog odločno odklanja in mu nasprotuje.

Dovolite, da sem nekoliko provokativen. Bi se lahko strinjali z nekdanjim časnikarjem in urednikom na Delu Jankom Lorencijem, ki je v enem od svojih komentarjev - le-ta je bil sicer objavljen v Mladini - namignil, naj bi bila nekdanja Jugoslavija boljše skrbela za rojake v zamejstvu kot samostojna Slovenija?

Drugače bom rekel. Ko je nastajala samostojna Slovenija, smo v Narodnem svetu koroških Slovencev vseskozi podpirali njeno osamosvajanje. Leta 1991 so se uresničile dolgoletne sanje. Toda ko so sanje postale resnica, ni bilo več tako lepo. Doživljamo neprijetne stvari, dana beseda ne velja več, češ, zdaj imamo višje interese in vi niste več prioriteta. Zakaj vlada ne uresničuje razdelka 10 (Slovenci v zamejstvu in po svetu) iz svoje koalicijske pogodbe? Če uradna Slovenija misli, da se lahko odpove zamejcem, potem je to napačna pot v prihodnost. Zamejcev in Slovencev po svetu je približno petina slovenskega naroda. To je ogromen potencial, vendar ga Slovenija nikakor ne izkorišča. Ni mi jasno zakaj ne. Slovenci v Avstriji, Italiji, na Hrvaškem in Madžarskem zelo dobro poznajo razmere v teh državah. Tako temeljito jih noben Slovenec iz matične države ne pozna. A tega nihče ne upošteva. Ko bi nas kdo vsaj malo poslušal, škodljive ocene, da je to »korak v pravo smer«, nikoli ne bi bilo.

Kam bi lahko pripeljala revizija sedmega člena ADP?

ADP je tisti mednarodni dokument, na katerem temelji državna neodvisnost. 7. člen tega dokumenta je tisto, na kar se mi lahko vsak čas opiramo. To je naša velika listina, zakladnica naših pravic. Morda kdo omalovažujoče pravi, da je 7. člen otrok hladne vojne. Pač je. Avstrija je pogodbo podpisala in jo mora uresničiti. Pacta sunt servanda. Pogodb se je treba držati. Sedmi člen temelji na dinamičnem manjšinskem pravu. Manjšinske pravice se prilagajajo potrebam, ki nastajajo. Naj Slovenija pogleda, kako Avstrija skrbi za južne Tirolce v Italiji. Ko bi na Južnem Tirolskem tako teptali zapisane pravice kakor pri nas na Koroškem, bi že zdavnaj zasedal krizni štab med Južno Tirolsko in Avstrijo. Pri nas pa ni pogovorov s slovensko vlado v Ljubljani.

Kakšen je odnos z drugima dvema skupnostma, z Zvezo slovenskih organizacij ter Skupnostjo koroških Slovencev in Slovenk, ki jo vodi nekdanji predsednik NSKS Bernard Sadovnik? Obe organizaciji naj bi bili

Horvata Muca. Samo upam, tudi v interesu Slovenije in slovenskega naroda, da bosta zmagala razum in jasen pogled v prihodnost.

V svojih komentarjih ste kritični tudi do slovenskega zunanjega ministra Dimitrija Rupla, češ da je preveč optimistično ocenil položaj koroških Slovencev, pa tudi zaradi privolitve v kompromis, ki na koncu ni bil sprejet. Ruplov pristop je sprožil precej razburjenja na slovenskem notranjepolitičnem prizorišču.

Večkrat sem že dejal in bom tudi tokrat: Slovenija je že petnajst let samostojna država, pa še do danes nima dolgoročne narodno-politične in državno-politične strategije. Taka strategija mora biti obvezna za vsako vlado in za vsako stranko. Državni zbor jo mora sprejeti. Slovenija ni oddana samo s prijatelji. Ima štiri neprijetne sosedne. V slovenski diplomaciji pogrešam spretne korake, ki bi utrjevali položaj v tem kočljivem geopolitičnem in strateškem prostoru. Moje kritično mnenje do ministra Rupla se ni spremenilo. To, da je Slovenija dala vedeti, da vidi v Schüsslovem predlogu z ustavnim zakonom vred »korak v pravo smer« pri uresničevanju 7. člena ADP, je skrajno zgrešeno. To je korak v popolnoma napačno smer. Ta korak so avstrijski oblastniki hoteli narediti, da koroškim Slovincem zaprejo usta in zvežejo roke pri kakršnih koli nadaljnjih ukrepih v boju za uresničitev 7. člena ADP. To stališče uradne Slovenije temelji na docela napačnih političnih ocenah. Ne vem, kdo te zgrešene analize pošilja v Ljubljano. Taka ignoranca je usodna. Stališče slovenske vlade je povzročilo precejšnje razburjenje

bolj naklonjeni kompromisu, ki ga je predlagal kancler Wolfgang Schäussel ...

V NSKS delamo za koroške Slovence in se ne moremo ozirati na to, kako avstrijska pa tudi slovenska javnost gleda na nas. Koroška javnost je do naše organizacije, ki izvaja dosledno politiko, veliko bolj kritična kakor do ZSO ter SKS. Naša politika ne sme biti odvisna od tega, kako bodo koroški, avstrijski in slovenski oblastniki na nas gledali in kako bodo občila o tem poročala. Imamo veliko zaveznikov v Avstriji, tudi pri časnikiarjih. Imamo krepko zaslombo v Sloveniji; to smo ugotovili v številnih pogovorih z različnimi predstavniki od Cerkve do različnih organizacij in tudi državnoborskih poslancev. Velika večina v Sloveniji podpira naša stališča. Je pa uspelo Haiderju in Schäusslu, da sta leta 2003 dvignila iz zibelke Sadovnikovo SKS. Ta skupnost ima ves čas njuno podporo, a se do danes ni imela nobenega volilnega občnega zbora. Tudi govorjenje, da ima toliko članov, ne ustreza resnici, saj sam vem npr. za osebo, ki je bila članica pliberške iniativne za skupno zastopstvo in je zbirala podpise, nato pa jih je nesla v Sadovnikovo pisarno. Tako mnogi še danes ne vejo, da jih imajo za člane tega društva. Toda pustimo to. Tako Sadovnik kakor Sturm sta kot člana Karnerjeve skupine sodelovala pri kompromisu in podpisala 9. oktobra letos skupno izjavo o dialogu. Koliko je ta izjava vredna, se je pokazalo v Šmihelu, in ko je začel hajmatdinst pobirati podpise proti televizijski oddaji »Nur für Deutsche« (Samo za Nemce). Zakaj Feldner ni prišel v Šmihel podpret Slovencev za dvojezični napis na občinski stavbi? Zakaj ni šel branit dvojezične

table v Žvabeku? Tu bi lahko pokazal, koliko mu gre za enakopravnost in dialog.

Na spletni strani NSKS je mogoče najti tudi brošuro o položaju Slovencev na Koroškem. Nekoliko spominja na Ehrlichovo sicer ne podpisano poročilo o germanskih pritiskih na Slovence, objavljeno pod naslovom »Aus dem Wilajet Kärnten« ...

Cilji in smeri so ostali isti. Čudim se, da so v Sloveniji ljudje tako malo pozorni in da tako naivno gledajo na te zadeve. Moraš biti buden brez preganjavice, realist torej. Usodno je, da v Sloveniji manjka dolgoročne in spretno diplomatske strategije. Haiderjev cilj o enojezični Koroški jasno pove, da hoče s koroškimi Slovenci pospraviti. Z dvojezičnostjo v javnosti naj bo konec. Naj se vrnem na tisto skupino, pri kateri so zraven hajmatdinst, Stritzl, Sadovnik in Sturm in še nekateri: prej ali slej bodo začeli načenjati vprašanje vračanja premoženja tistim, ki so leta 1945 zapustili Slovenijo, pa čeprav je bilo vprašanje že rešeno z ADP. Še to: Haiderju, Schäusslu in še komu je uspelo, da so s Sadovnikovim društvom Slovence še bolj razcepili. Zdaj računajo na »dve proti ena«. Ko se mi sami ne bi cepili, ne bi bili razcepljeni. To je spretna igra – nahujskati Slovence, naj sami opravijo umazano delo. Takšne primere poznamo iz novejših zgodovine, in to v zelo kruti obliki.

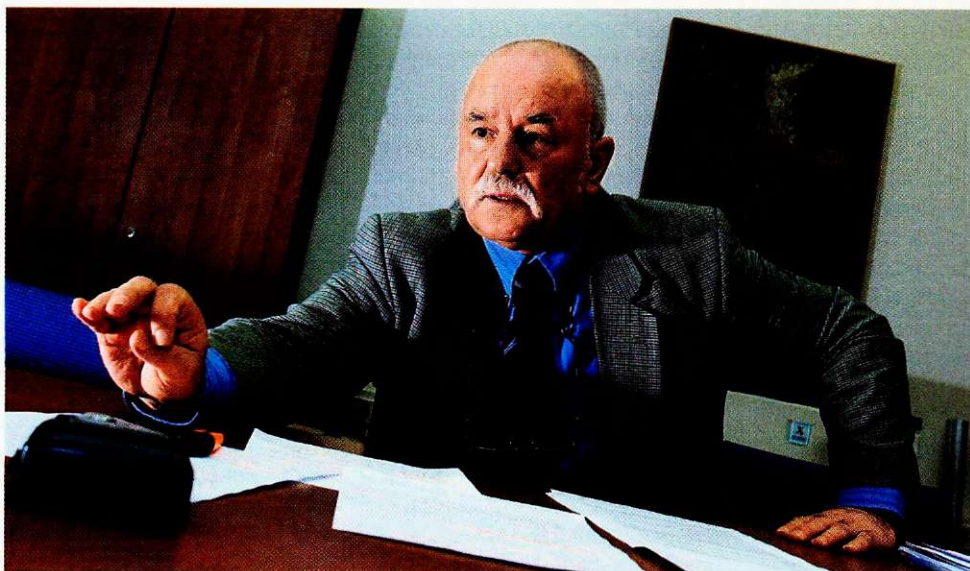
Delovanje po načelu deli in vladaj ...

Tako je. Divide et impera!

Je mogoče reči, da se število koroških Slovencev zmanjšuje?

Nas je uradno okrog trinajst tisoč.

Slovenija bi morala imeti spretno in pokončno politiko do drugih držav, ne pa da se vede tako pohlevno in upošteva, celo zagovarja njihove interese.

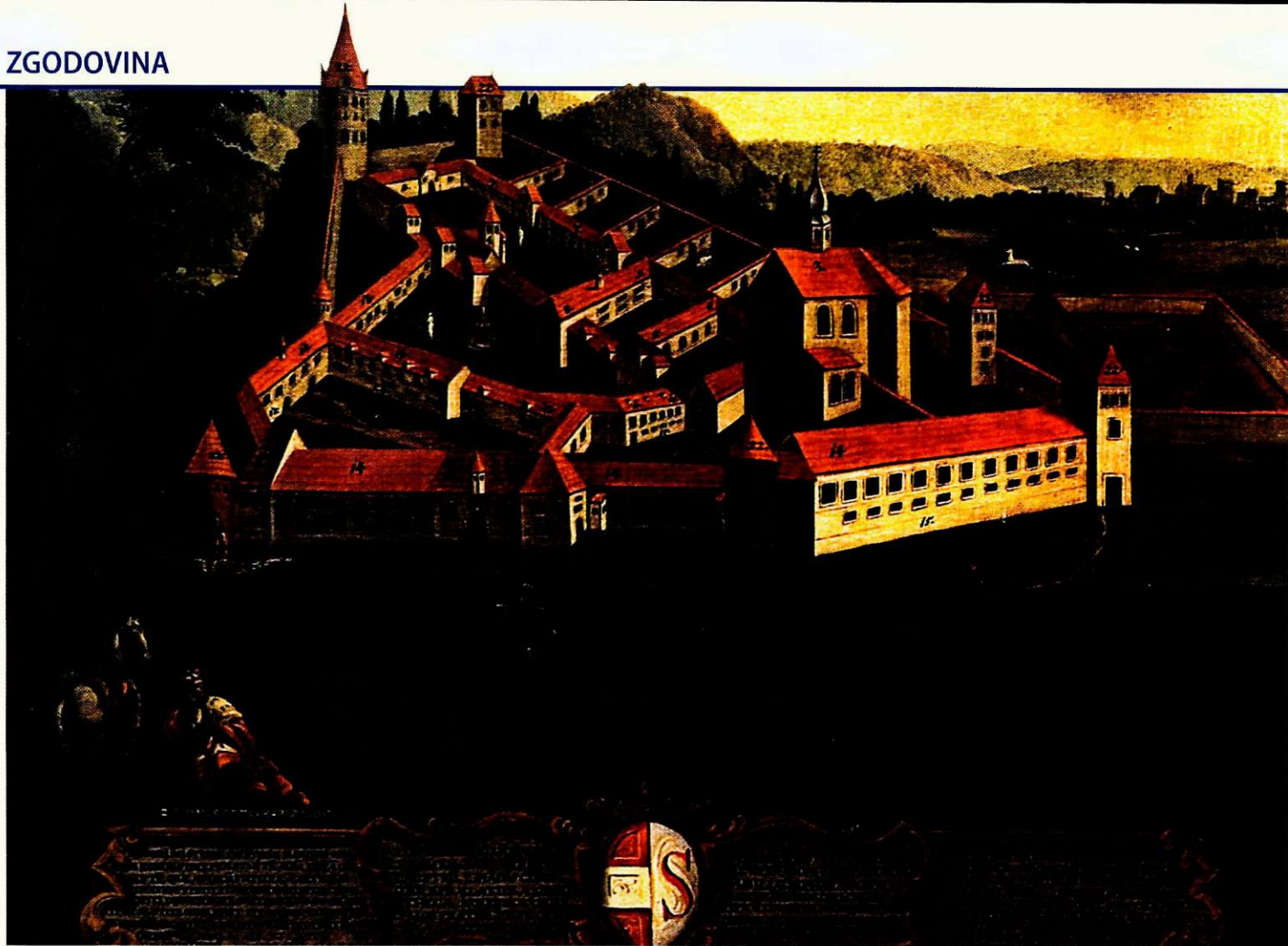

Kaj pa pred sto leti?

Takrat nas je bilo čez sto tisoč. Leta 1920 smo imeli plebiscit, nato nacizem, povojni jugoslovanski komunizem, ki tudi ni bil prijatelj koroških Slovencev, potem smo se le nekako znašli. Leta 1955 smo dobili ADP, a je Avstrija ne uresničuje, Jugoslavija tudi ni poskrbela za to, da bi jo Avstrija uresničila. Tu in tam so prišli kot vihar s kakšnimi notami, dolgoročne strategije pa ni bilo. Leta 1972 je pridivil pohod na table, ki je imel grozne duševne posledice za ljudi, saj so se mnogi zbal, ali se ponavlja tisto, kar je bilo pod Hitlerjem. To se sistematično nadaljuje. Zadnje čase se je sicer nekoliko izboljšalo, ker je Slovenija samostojna država in se ni več mogoče sklicevati na komunizem in na tanke na Karavankah. Slovenija je članica Evropske unije in vojaške zveze NATO. Vendar moram biti spet kritičen. Ne razumem nenehnega ponavljanja hvaležnosti Avstriji, češ da nam je leta 1991 pomagala in leta 2004 dopustila vstop v EU. Slovenija bi bila tudi brez avstrijske dobre volje prišla v EU podobno kakor Češka kljub grožnjam Avstrije, da bo to preprečila zaradi t. i. Beneševih dekretov. Slovenija bi morala imeti spretno in pokončno politiko do drugih držav, ne pa da se vede tako pohlevno in upošteva, celo zagovarja njihove interese. Nobena država v EU se pri svojih interesih ne ozira na Slovenijo.

Nova Slovenija - krščanska ljudska stranka je nedavno vložila v parlamentarni postopek predlog, naj bi v prihodnje Slovencev v zamejstvu in po svetu zastopala dva poslanca v državnem zboru. NSKS je to potezo pozdravil. Se torej odnosi med slovensko oblastjo oz. matično državo ter zamejskimi Slovenci izboljšujejo? Ne nazadnje je bil odvetnik in podpredsednik NSKS mag. Rudi Vouk zaradi svojega prizadevanja za pravice koroških Slovencev razglašen za pravnika leta v Sloveniji ...

Zelo nas veseli in ponosni smo, da je Rudi Vouk postal pravnik leta v Sloveniji. Razglasili so ga pravnik v Republiki Sloveniji, ne Republika Slovenija. To so v Avstriji vzeli na znanje deloma z zmrdovanjem, kajti Rudi je znan po svoji dejavnosti. Zelo me tudi veseli, da je Nova Slovenija predložila zastopstvo v državnem zboru za Slovence iz zamejstva in po svetu. NSKS vedno trdi, da smo Slovenci, da nismo le nekakšni Korošci, ki po naključju govorimo slovensko. Smo del istega slovenskega naroda. Zato nas zelo boli, da so se odnosi s Slovenijo tako ohladili. Pozdravljamo pobudo NSi. Isto pobudo je izrekel predsednik državnega zbora France Cukjati na obisku v Kanadi. Upam, da se bo to zgodilo, kajti tudi v nekaterih drugih državah imajo v svojem parlamentu predstavnike iz zamejstva in izseljenstva. Zakaj jih Slovenija ne bi imela? **D**

Žička kartuzija v prvi polovici 18. stoletja

Rokopisi iz samostana Žiče

V. M.

V Narodni galeriji v Ljubljani je na ogled izjemna razstava *Srednjeveški rokopisi iz Žičke kartuzije (1160–1560)*. Avtorici dr. Nataši Golob je zanj uspelo pridobiti dragocene srednjeveške rokopise, ki so večinoma iz Gradca in z Dunaja.

Redko v naši zavesti oživi misel, da je Evropa, o kakršni danes sanjamo in jo soustvarjamo – enotna, a z individualnimi poudarki –, že zdavnaj obstajala. Pisava, zapis, informacija in njeno posredovanje so prebivalce Evrope združevali že v oddaljenem, skoraj pozabljenem času srednjeveških stoletij v enoten kulturni prostor. Samostanski skriptoriji (prostori za pisanje knjig) so bili nosilci tega naloga – in tisti v Žičah, skupaj s knjižnico, je bil svoj čas med največjimi v Evropi. Iz Žič, ki ležijo na odročni, mirni lokaciji, se je misel širila na vse strani tedanje Evrope, tam je bilo pomembno in vplivno kulturno in

versko središče, ki je po štirih stoletjih intenzivnega delovanja in po spletu zgodovinskih okoliščin usahnilo v pozabo.

Žiče – središče Evrope Žičko kartuzijo, ki leži na koncu ozke doline blizu Slovenskih Konjic – imenovane dolina Svetega Janeza –, je okrog leta 1160 ustanovil štajerski mejni grof Otokar III. Traungavec: to je bil prvi samostan tega reda zunaj romanskega jezikovnega območja. V naslednjih desetletjih sta bila pod vodstvom stavbnega mojstra Aynarda pozidana gornji samostan za patre s cerkvijo, posvečeno sv. Janezu Krstniku, ter spodnji samostan za brate v Špitaliču s cerkvijo,

posvečeno Devici Mariji. Posvetitev zgornje samostanske cerkve je 24. oktobra 1190 opravil oglejski patriarh Bertold.

V naslednjih desetletjih se je kartuzija Žiče vzbela do enega najpomembnejših samostanov: žičke priorje so prosili, da so vodili ustanovitve novih kartuzij. Tu je bil od 1335 do 1355 sedež nemške redovne province in od 1391 do 1410 sedež generalnega priorja tega reda. Žička kartuzija je prevzela vlogo osrednjega samostana namesto Grande Chartreuse – Velike kartuzije. To pomeni, da je bila Žička kartuzija metropola svojega reda, da so tu oblikovali redovno politiko in sprejemali vse pomembne odločitve ter da so

sem usmerjali svoj korak mnogi cerkveni odličniki in plemiči.

Santoninovo sporočilo Ko se je 30. maja 1487 tu ustavilo odposlanstvo oglejskega patriarha, je Paolo Santonino zapisal v svoj popotni dnevnik, da je v knjižnici tega nadvse lepega samostana več kot dva tisoč knjig, ki so zvečinoma pisane na roko in ne tiskane. S tako izjemno bogato knjižnico so Žiče prekašale samostane daleč naokrog. V tistem času je le vatičanska knjižnica imela več knjig.

Sredi 16. stoletja je samostan zaradi vsakovrstnih nesreč opustel in nadvojvoda Karel II. je ukazal knjige preseliti k jezuitom v Gradec. Po obnovi leta 1595 je

sledilo kratko obdobje sorazmerne blaginje, leta 1782 pa je cesar Jožef II. v okviru svojih reform Žičko kartuzijo odpravil.

Kartuzijani niso širili vere med ljudmi z govorno besedo, ampak s pisano in medse so sprejeli le ljudi s temeljitim znanjem jezika in pisarskih veščin. Velik del svojega življenja so posvetili natančnim prepisom in ustvarjanju novih besedil z vseh področij, od teologije do astronomije, od praktičnih ved do književnih stvaritev. Med ohranjenimi besedili je veliko znamenitih del, ki so neprecenljivi spomeniki naše intelektualne dediščine in širšega srednjeveškega prostora.

Od 2000 knjig znanih 120 Rokopisi iz Žičke kartuzije dajejo kljub okrnjenosti vpogled v več stoletij nepretrganega razvoja srednjeveške knjige. Danes je znanih približno 120 srednjeveških rokopisov in skoraj 100 fragmentov. To je le majhen del nekdanjega bogastva in še ta je zvečine zunaj slovenskih meja. Vendar je to edina skupina srednjeveških rokopisov iz slovenskih krajev, kjer lahko govorimo o skoraj štiristoletnem nepretrganem rokopisnem delovanju samostanske skupnosti.

Ker so rokopisi mnogoplastni spomeniki, nam sporočajo marsikaj: ohranjene signature nam povedo, da je bilo v knjižnici Žičke kartuzije resnično kakih 2000 rokopisov. Pod besedila so se nekajkrat podpisali menihi in tudi prepisovalci iz zunanjega sveta, ki so nemara bili dobrotniki samostana, njihove pisave so bogata paleta različnih paleografskih oblik. To je edina dovolj zaokrožena skupina rokopisov pri nas, da lahko spremljamo razvoj okrašenih inicialk in govorimo o »žičkem slogu«. Poleg tega se jih nekaj postavlja za barvitim slikarskim okrasom, ki so ga prispevali – v skladu s tedanjim načinom delovanja – poklicni, pogosto potujoči slikarji.

29 izvernih rokopisov Na razstavi je razstavljenih 29 izvernih rokopisov: 20 iz Gradca (Universitätsbibliothek), trije z Dunaja (Österreichische Nationalbibliothek), dva iz Celja (Zgodovinski arhiv) in štirje iz Ljubljane (Narodna in univerzitetna knjižnica). Razstavljenih je tudi 15 umetnin,

Psalter iz okrog 1155–1160 (del naslovne strani)

Ricardus de Mediavilla, Komentar k štirim knjigam Sentenc Petra Lombarda (pred letom 1477)

povezanih z Žičko kartuzijo (oljna slika, kelih, zemljevid, grafične reprodukcije, šest originalnih arhitekturnih fragmentov iz nekdanje samostanske cerkve v Žički kartuziji in cerkve Marijinega obiskovanja v Špitaliču).

Razstavo dopolnjujejo dokumentarni fotografski posnetki – povečave, ki interpretirajo razvoj in konservatorsko prenovo Žičke kartuzije, ter dva video-prispevka. Del tega gradiva bo prihodnje leto postal stalna razstava v Žički kartuziji.

Pričujoča razstava in katalog, ki jo spremlja, poskušata kar najbolje osvetliti pozabljena dejstva in jih umestiti v naš spomin, v našo zavest. Devetindvajset knjig, ki jih zaradi občutljivosti gradiva lahko le redko vidimo zbrane na enem mestu, nam kaže samo enega od svojih mnogih obrazov. Dopolnjujejo jih pisana pojasnila, fotografije, zemljevidi, risbe in z Žičko kartuzijo povezani predmeti, ki jih hkrati vsaj približno umeščajo v njihov nekdanji kontekst.

Zasluga Nataša Golob Avtorica razstave prof. dr. Nataša Golob je s svojim raziskovalnim delom opozorila na bogastvo iz Žič. Razdrobljeno in raztreseno gradivo po raznih knjižnicah je zbrala, prebrala, preučila in z detektivsko spretnostjo zanesljivo povezala

z žičko srednjeveško knjižnico. Avtoričino vrhunsko raziskovalno delo na področju preučevanja srednjeveških rokopisov prinaša številna nova spoznanja o Žičah,

tamkajšnji knjižnici, pisarjih, avtorjih, knjigah in vse, kar še knjigo obdaja – od pisave, pisal, jezika, vezav, platnic do knjižničarskih oznak in ekslibrisov. **D**

www.demokracija.si/knjigarna

Ladislav Bevc:
SPOMINI

Obseg: 312 strani.

Zanimiva spominska pripoved gradbenega inženirja Ladislava Bevca, ki je bil že pred drugo svetovno vojno zelo dejaven na različnih področjih in v slovenski javnosti dobro znan. Med drugo svetovno vojno je bil član Sokolskega vojnega sveta, ki je organiziral odpor proti italijanski in nemški okupaciji, ter član vodstva Demokratske stranke v Ljubljani. Leta 1944 je bil izvoljen v slovenski narodni odbor, katerega član je bil do smrti. Kot član Narodnega odbora je zapustil domovino, preden so jo okupirali komunisti. Iz Evrope ga je življenjska pot vodila v ZDA.

Cena knjige za bralce tednika Demokracija je **4.990,00 SIT / 20,82 EUR.**
Redna cena knjige je **5.800,00 SIT / 24,20 EUR.** Naročila sprejemamo po e-pošti knjigarna@demokracija.si ali po telefonu **01 230 06 66.**

knjižarna
DEMOKRACIJA

Poštnino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV. Informativne cene v evrih so preračunane iz tolarskih cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR je 239,64 SIT.

V zavetju sv. Jurija

V. M.

Koroški pokrajinski muzej v Slovenj Gradcu je osrednja koroška muzejska ustanova, ki se je v zadnjem času odlikovala z nekaj odmevnimi projekti. Izdaja pomembne publikacije. Pomembna je cerkvena dediščina tega območja.

Koroški pokrajinski muzej v Slovenj Gradcu je bil ustanovljen leta 1951 kot okrajni muzej »narodnoosvobodilnega boja«. Leta 1956 se je naselil v drugo nadstropje nekdanje mestne hiše v Slovenj Gradcu, Glavni trg 24, kjer je še danes. Ves čas je kljub različnim poimenovanjem vsebinsko pokrival celotno koroško regijo. Od leta 1986 se je postopoma preoblikoval v splošni pokrajinski muzej z arheološkim, etnološkim, zgodovinskim in kulturno-zgodovinskim oddelkom ter pedagoško in restavratorsko dejavnostjo. V okviru muzejske mreže Slovenije opravlja matično javno službo varovanja premične dediščine za Koroško. Izsledke raziskovalnega dela predstavlja z občasnimi razstavami in s samostojnimi publikacijami.

Zbirke in enote V muzeju je bogat arhiv s fototeko in strokovna knjižnica. Poleg stalnih zbirk hrani tematsko zaokrožene fonde (npr. zbirka o dr. Ljubi Prenner, Cajnkova zbirka o zgodovini špor-

ta, Prodnikova zbirka etnoloških predmetov, zbirka naravoslovne fotografije Maksa Kunca, zbirka Koroškega radia, zbirka novejšje zgodovine). Restavratorske delavnice za les, kovine in keramiko ter sodobni depoji so v nekdanji osnovni šoli v Podgorju.

Pod okrilje muzeja sodijo tudi dislocirane enote: cerkev sv. Jurija na Legnu, cerkev sv. Pankracija na Gradu nad Slovenj Gradcem, Herčeva žaga v Tomaški vasi, Gestapovski zapori v Dravogradu in Paučkove bolnišnice. Strokovno vodi dejavnost Sokličevega muzeja v Slovenj Gradcu, muzejskih zbirk v Libeličah, Kovaškega in gasilskega muzeja na Muti ter splavarskega muzeja v Javniku pri Podvelki. Muzej vodi umetnostni zgodovinar Marko Košan.

Znamenitosti Znamenitosti, ki jih muzej

najpogosteje pokaže na svojem območju, so: Slovenj Gradec (mesto Glasnik miru) s srednjeveškim mestnim jedrom in obzidjem, župnijska cerkev sv. Elizabete iz 13. stoletja in špitalska cerkev sv. Duha iz 15. stoletja z znamenitimi freskami križevega pota, Sokličev muzej, rojstna hiša skladatelja Huga Wolfa (1860–1903), grad Rotenturn, kjer je sedež mestne občine Slovenj Gradec, cerkev sv. Pankracija na Gradu nad Slovenj Gradcem iz 13. stoletja, razvaline gradu Vodriž, Maroški kozolec v Turiški vasi, splavarski muzej Javnik pri

Podvelki, turistična vas Libeliče pri Dravogradu ter kovaški in gasilski muzej na Muti.

Sv. Jurij na Legnu Izjemna znamenitost je podružnična cerkev sv. Jurija na Legnu, kjer so leta 1993 arheologi ob zamenjavi dotrajanega tlaka naleteli na ruševinske ostanke starejših cerkvenih objektov in na grobove. Do tedaj v literaturi znana cerkev z romansko zasnovo iz druge polovice 13. stoletja in značilna predstavnica »koroškega tipa« romanskih cerkva s kornim (vzhodnim) zvonikom je razkrila še dve zgodnejši gradbeni

Slovenj Gradec, župnijska cerkev sv. Elizabete; levo cerkev sv. Duha

fazi: predromansko in romansko iz prve polovice 12. stoletja.

Iz časa med prvo polovico 9. in prvo polovico 10. stoletja so se ohranili temelji zgodnjese-dnjeveške enoladijske cerkve s t. i. vpisano apsido. Sočasni staroslovanski grobovi pripadajo kôtlaski kulturni skupini. Zgodnjese-dnjeveška cerkvena stavba v notranjščini današnje cerkve sv. Jurija sodi med najstarejše tovrstne objekte na oglejskem misijonskem območju.

Prezentacija zunanjščine, ki je podrejena romanski fazi gradnje in notranjščine (zastekljena in ogrevana hodna površina ter urejena klimatizacija spodnjega prostora), ki jo je leta 1994 mojstrsko izvedel svetovno znani načrtovalec tehničnih rešitev konservatorskih posegov na arheoloških objektih arhitekt Milan Kovač, ponuja obiskovalcu doživet stik s preteklostjo.

Štiri dragotine Mestna občina Slovenj Gradec je znamenitost na Legnu leta 2001 predstavila v lepo oblikovani publikaciji *Sveti Jurij, zakladnica podatkov*, ki jo je napisala arheologinja Mira Strmčnik Gulič. Še pred tem, leta 1997, je izdala podobno knjižico velikega formata *Cerkev sv. Pankracija na Gradu nad Starim Trgom*, ki jo je napisala Svetlana Kurelac. Leta 2001, ob 750-letnici, je izšla knjižica *Cerkev sv. Elizabete, zakladnica slovenjgraške preteklosti*, ki jo je napisal Marko Košan. Leta 2002, ob štiristoletnici koroškega božjepotnega hrama, je izdala še četrto knjižico v tej seriji *Cerkev na Uršlji gori*, ki jo je napisal isti avtor. Vse štiri knjižice so opremljene z izvrstnimi fotografijami in so zelo lepo oblikovane.

Arheologija Naj nadaljujemo s publikacijami slovenjgraškega muzeja. Leta 2004 so izdali knjigo *Dr. Hans Winkler in njegov prispevek k arheologiji Mislinjske doline*, ki jo je napisala Saša Djura Jelenko. Winkler se je rodil leta 1863 na avstrijskem Štajerskem, umrl pa leta 1952 v Doberli vasi na Koroškem. V Slovenj Gradcu je živel skoraj dvajset let, imel je notarsko pisarno, zaljubljen je bil v arheologijo in numizmatiko, po letu 1907 je izkopaval na več po-

Cerkev sv. Jurija na Legnu

membnih arheoloških najdiščih v Mislinjski dolini. Letos je muzej arheologiji namenil še eno knjigo, *Kamni govorijo*, ki sta jo napisali Saša Djura Jelenko in Julijana Visočnik, v njej pa so prikazani in razloženi rimski kamniti spomeniki na Koroškem.

Muzej je izdal dva kataloga, namenjena starim upodobitvam. Prvi je *Slovenj Gradec in Mislinjska dolina na starih grafičnih upodobitvah*, drugi pa *Valvasorjev Guštanj* (2005).

Pošta in železnica Dva kataloga je muzej namenil poštni zgodovini. Leta 2002 je izšel katalog z naslovom *Slovenska vojska 1918–1920 v luči poštne zgodovine*, ki ga je napisal Cvetko Zupančič. Predstavlja dokumente (paketne karte, pisma, dopisnice, razglednice), ki so jih vojaki v času zasedbe na Koroškem pošiljali iz vojaških enot ali pa jih prejeli od domačih, znancev in prijateljev. Opremljeni so bili z žigom vojaške enote ter s poštnim žigom in datumom. Prav tem oznakam je katalog namenjen. Leta 2003 je izšel še razkošen katalog (160 strani velikega formata) *Koroška 1918/1920*, v katerem so prikazane koroške pošte med boji za severno mejo v letih 1918–1920, spisek poštnih uradov na Koroškem v tem času in obsežen seznam poštnih žigov. Za ljubitelje poštne zgodovine izvrstni publikaciji.

Leta 2000 je muzej ob 100. obletnici odprtja mislinjske železnice izdal katalog *Mislinjska železniška proga 1899–1969*, ki so ga napisali Valerija Grabner, Karol Rustja in Jurij Simoniti. Katalog je vsebinsko bogat in

likovno bogato opremljen, zato ponuja dober pogled na nekdanjo železniško progo, ki so jo odpravili leta 1969 in na katero spominjajo le še nekateri objekti, kot so predori in stavbe postaj.

Konec vojne Vsebinsko zelo bogat katalog z naslovom *In kaj je svoboda cena* je Koroški pokrajinski muzej izdal leta 2005, spremljal pa je razstavo z istim imenom, ki je bila posvečena koncu druge svetovne vojne na Koroškem. Ob-

sežno besedilo je napisal Marjan Linasi, avtor zelo odmevne knjige o žrtvah druge svetovne vojne v občini Slovenj Gradec. Snov je prikazal v štirih poglavjih. V prvih dveh je povzel splošni položaj v Evropi v zadnjih mesecih vojne in na slovenskem ozemlju, v tretjem je podal kronologijo dogodkov v zvezi s sklepnimi boji druge svetovne vojne, najbolj zanimivo pa je seveda zadnje poglavje, kjer je prikazal konec vojne in njene posledice. Dotaknil se je pomorov vojnih ujetnikov, grobišč, zaplemb premoženja, umika ljudi, izgonov, vojne škode, vojnih žrtev, socialne problematike, povezane z vojno, nastajanja povojnega sistema in mejnih vprašanj z Avstrijo. Katalog je opremljen s številnimi dokumentarnimi posnetki, najzanimivejši pa so posnetki umikajočih se vojaških enot, ki so jih po Koroški napadale in uničevale partizanske enote.

Muzej je torej na dobri poti, da s svojim zgodovinskim bogastvom postane privlačen in priljubljen. Že samo sakralna dediščina ponuja izredne dragotine. ■

Hvala vsem,
ki ste praznovali z nami
na 12. gala koncertu!

Na sliki utrinek z 12. gala koncerta:
Štajerski plesi in Folklorna skupina Tine Rožanc

RADIO OGNJIŠČE

Radovljica

Peter Janša, foto: STO/Božo

Radovljica (496 m) je največje naselje v **Deželi**, kot imenujejo del Gorenjske v trikotniku med Radovljico, Žirovnico in Begunjami, ter je kulturno in upravno središče istoimenske občine. Staro mestno jedro, ki je lep primer srednjeveške meščanske arhitekture, je na 75 metrov visokem pomolu nad slikovitim **sotočjem Save Bohinjke in Save Dolinke**, novi deli pa so se razrasli na ravnica na dveh straneh griča Obla gorica, ki je ostanek čelne morene Bohinjskega ledenika. Radovljico imenujemo tudi **Linhartovo mesto**, saj je bil tukaj rojen prvi slovenski dramatik **Anton Tomaž Linhart**. Mesto je tudi član združenja zgodovinskih mest.

Od vasice do mesta V virih se Radovljica prvič omenja leta **1169**, a na pomolu, kjer se je razvilo mesto, so našli ostanke mnogo starejše staroslovanske kulture. Gospodarji Radovljice so bili lastniki **Pustega gradu** na drugem bregu Save. Najprej so bili to Ortenburžani, kasneje Celjski grofi. Po smrti zadnjega Celjana Ulrika II. je dal poveljnik Lamberg Radovljico zažgati, vendar se je mesto ohranilo, oblast pa so prevzeli Habsburžani. Habsburžani so posest zastavljali nižjim plemičem in jo nazadnje, v 17. stoletju, prodali **družini Thurn-Wallsassina**.

Radovljica ali **Radolca** je neznatna vas, o kateri se je do konca 13. stoletja le malo slišalo. Svoj pomen je naselbina okrepila s prenosom fare z Rodin v Radovljico leta 1296, ko je sedež prafare postala župna cerkev sv. Petra. Grofje Ortenburžani so neposredno ob cerkvi, na kraju, kjer danes stoji Thurnova graščina, sezidali grad. V zavetju cerkve in gradu je zrasel trg in nato naselje s pravokotnim tržnim jedrom, obzidjem, stolpi in jarkom, ki je branil dostop v mesto. Radovljica je postala deželnoknežji trg, mestne pravice pa je dobila proti koncu 15. stoletja. Kot mesto je prvič omenjena 1510, vendar je to postala prej, gotovo pa že leta 1495. Takrat so prezidali cerkev sv. Petra; namesto stare romanske ladje so postavili novo gotško cerkveno dvorano.

V 16. stoletju je Radovljico zajel **val protestantizma**, **katastrofalni potres** in **veliki kmečki upor**. V mestu so izbruhnili štirje veliki požari, največji leta 1654, ko je zgorelo enajst hiš. V spomin na ta dogodek so se meščani vsako leto na dan sv. Florjana odpravili na procesijo v bližnje Studenčice. V cerkvi sv. Florjana na Studenčicah še danes hranijo votivno podobo iz leta 1761, ki prikazuje goreči **Pretrg** in sv. Florjana, ki z vodo poliva bližnjo Radovljico, da bi je ne zajel požar.

Tržni prostor pred cerkvijo je bil pomembno sejemsko središče. Kmetje od blizu in daleč so prihajali menjat govedo in drobnico pa tudi drugo blago. V 19. stoletju je Radovljica postala okrajno središče, v 20. pa se je z uradi in vilami premožnih meščanov širila proti zahodni strani.

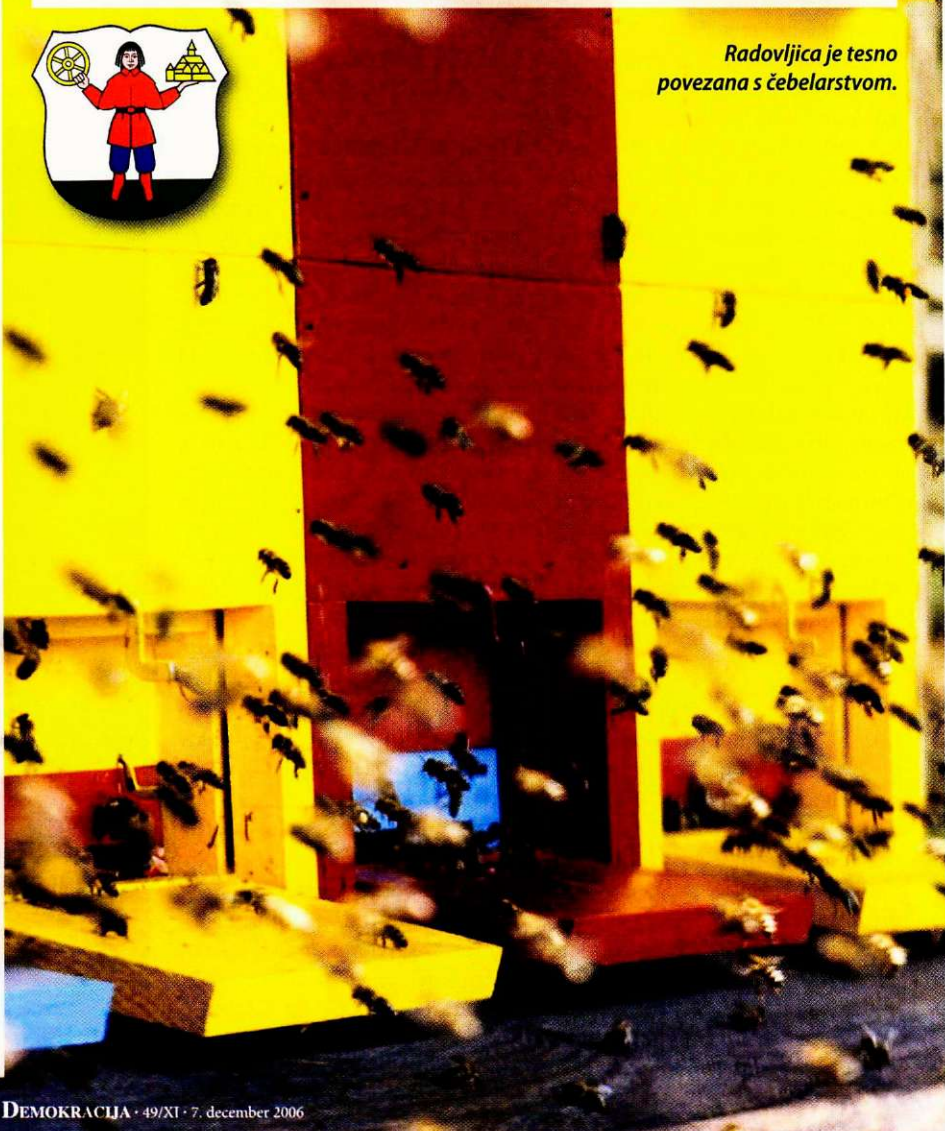
Staro mestno jedro **Župnijska cerkev sv. Petra** na vzhodni strani starega mestnega jedra je še vedno obdana s stolpi in ostanki zidov, ki ji dajejo na zunaj videz obrambnega tabora. Cerkev je iz 15. stoletja ter ima prezbiterij in gotško triladijsko dvorano z zvezdastorebrastim svodom, ki ga krasijo sklepniki. Večji del cerkvene opreme izvira iz 19. stoletja. V baročnem glavnem oltarju so kipi Angela Pozza in slika Janeza Šubica iz leta 1878. Sosednje župnišče ima zanimive arkadne hodnike iz 16. stoletja.

Stare meščanske hiše so razvrščene ob osrednji mestni cesti, ki se v srednjeveškem jedru razširi v pravokoten trg. Med njimi se odlikuje **Šivčeva hiša** iz 16. stoletja; v prvem nadstropju so prenovljeni nekdanji stanovanjski prostori, v pritličju je razstavišče za občasne razstave, ustvarjajo pa tudi stalno zbirko slovenskih izvornih ilustracij. Nasproti Šivčeve stoji Vidičeva hiša iz 17. stoletja z zaobljenim konzolnim pomolom, v bližini pa **vodnjak s spominsko skulpturo Josipine Hočevar**, podpornice šolstva.

Sredi trga je srednjeveška **Thurnova graščina**, ki so jo zgradili Ortenburžani; temeljito so jo prezidali po potresu leta 1511 in v 17. stoletju, ko so jo povečali za grofa Thurna-Wallsassina. Sredi 18. stoletja so dozidali veliko grajsko stopnišče, fasado pa okrasili z bogato štukaturo.

Radovljica je tesno povezana s čebelarstvom.

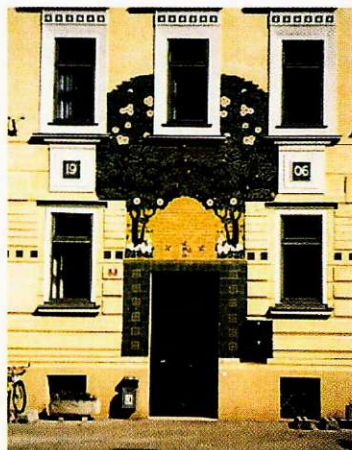

Kranjska sivka, slovenska avtohtona pasma čebele

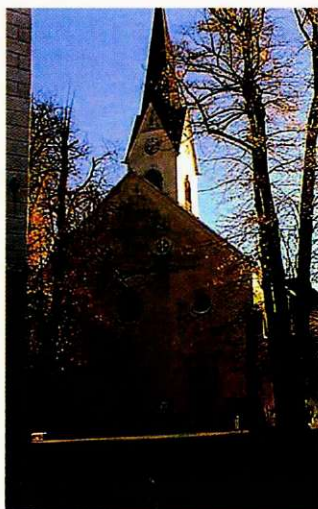
Imenitnik evropejski V Thurnovi graščini je bila nekdaj tudi spominska soba **Antona Tomaža Linharta**, ki je že nekaj let zaprta. **11. decembra 2006, ob 250. obletnici njegovega rojstva, pa bodo v njej odprli Linhartov muzej.** Linhartova rojstna hiša je na skrajnem koncu trga, označena s spominsko ploščo.

A. T. Linhart (1756–1795), razsvetljenec in najdoslednejši svobodnomislelec, je bil prvi izraziti meščan v slovenski kulturi in najpomembnejši preroditelj vsaj na treh področjih svojega delovanja: v dramatik, gledališki umetnosti in zgodovinopisju. Izjemne zasluge ima tudi na področju šolstva in knjižničarstva. Pod vplivom razsvetljenskih idej je ustvaril prvi slovenski dramski deli – komediji **Županova Micka** in **Ta veseli dan ali Matiček se ženi**. Kot zgodovinar se je zaznamoval s pomembnim delom **Poskus zgodovine Kranjske in drugih dežel Južnih Slovanov Avstrije**, ki ga je napisal v nemškem jeziku (Versuch einer Geschichte von Krain und der übrigen Länder der südlichen Slaven Österreichs). V pedagoški stroki je deloval kot šolski nadzornik. Ustanovil je 27 šol.

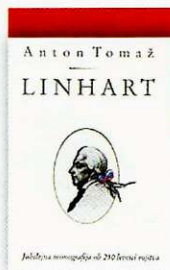
Čebelarški muzej V baročni graščini v starem delu mesta predstavlja muzej bogato tradicijo slovenskega čebelarstva, ki je v 18. in 19. stoletju pomenilo pomembno kmetijsko panogo.

Šivčeva hiša je tudi razstavna galerija in poročna dvorana.

Župnijska cerkev sv. Petra

Jubilejna monografija ob 250. obletnici rojstva A. T. Linharta

Anton Janša
(1734–1773)

Tehniški del muzeja prikazuje najbolj tipična čebelja bivališča in čebelarstvo orodje, biološka soba življenje in delo naše avtohtone čebele **kranjske sivke**, poleti tudi v živo v opazovalnem panju, likovni del pa fenomen slovenske ljudske kulture – **poslikane panjske končnice**.

Kranjska čebela ali apis mellifica carnica je avtohtona pasma čebele, ki je prvotno živela na skoraj celotnem slovenskem etničnem prostoru. Odlikuje se po pridnosti, krotkosti, mirnosti, odpornosti proti boleznim in ostremu podnebnju, varčnosti s hrano in naglem spomladanskem razvoju. Zelo je rojiva, to pa ji zagotavlja obstanek tudi v zdajšnjih čedalje bolj ogroženih razmerah.

Prvi učitelj čebelarstva na Dunaju Anton Janša (1734–1773) je znan kot začetnik modernega čebelarstva in eden najboljših poznavalcev čebel. Akademsko izobraženi slikar je deloval kot prvi učitelj čebelarstva na cesarskem dvoru.

Kot čebelar je znan po spremembi velikosti panjev in njihovi obliki, ki je omogočila skladanje panjev v blok. Ker je bil tudi izjemen slikar, je panjske končnice, to so stranice nekdanjih čebeljih panjev, poslikaval s kranjskimi motivi. Na končnicah prevladujejo poslikave, slikane z oljnimi barvami, ki prikazujejo človeške slabosti, posvetni motivi in slike, ki smešijo nekatere poklice. V začetku 20. stoletja je s spremembo načina čebelarjenja poslikavanje večinoma izgnilo, vendar se je mnogo končnic ohranilo in so ta čas na ogled po različnih muzejih in zasebnih zbirkah. Slikanje na sprednje stranice panjev je posebno značilno za slovenski alpski prostor.

250
LET

LINHART
1756 RADOVLJICA 2006

Radovljica, srce Dežele na sotočju obeh Sav

Stari mestni trg privlači turiste

Lectar je znana gostilna z dolgoletno tradicijo.

Janša je ovrgel zmotno prepričanje, da so troti vodonosci, sklepal, da matico oplodijo v zraku, in da je čebele koristno voziti na pašo. Iznašel je tudi matičnjak in populariziral Scopllijeva odkritja o čebelah. Slovenski čebelarji so njegov čebelnjak ohranili, leta 1884 pa mu je »čebelarstvo in sadjerejsko društvo« na njegovo rojstno hišo postavilo spominsko ploščo. Po njem nosi ime čebelarški muzej v Radovljici in čebelarstva plemenilna postaja na koncu doline Završnice. **D**

Besedjeslovne razprave

1.

Založba ZRC

Akademik dr. Jože Toporišič je naš vodilni jezikoslovec. Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU in Založba ZRC sta izdala obsežno knjigo (685 strani) *Besedjeslovne razprave*, ki prinaša množico njegovih raziskovalnih razprav, ki jih je od leta 1965 do lanskega leta objavljala v različnih strokovnih publikacijah. Avtor jih je razdelil v šest razdelkov: Besedoslovje (npr. *Življenjska moč Bajčevega besedoslovja*), Besedotvorje (npr. *Ženske oblike 500 najpogostnejših priimkov v Sloveniji*), Oblikoglasje (npr. *Tvorbeni model slovenskega knjižnega naglasa v besedi in oblikotvorju*), Izrazoslovje (npr. *O našem zdravstvenem jeziku*), Frazeologija (npr. *Vsebinska podstava primerjalnih frazeologemov v slovenskih zbirkah pregovorov in rekov*) in Slovaroslovje (npr. *Pravopisje Slovarja slovenskega knjižnega jezika I*). Dodano je tudi obsežno stvarno in imensko kazalo. Večina prispevkov je izhajala v zvezi s predavalnimi potrebami na filozofski fakulteti, posamezne teme pa je avtor obravnaval na seminarjih in simpozijih doma v tujini, med drugim teme s škrabčevsko in pleteršnikovsko tematiko.

Hiša na Krasu

Mladika, Trst

V tretjem pripovednem delu za odrasle, romanu *Hiša na Krasu*, se Evelina Umek dotakne njej nove ljubezenske tematike. V njem se prepletata zgodbi Barbare in Rudija, ki živita v dveh mestih in se naključno seznanita na Tržaškem. Preden pride med njima do srečanja, spozna bralec njun enolični vsakdanjik pa tudi njun z različnimi življenjskimi preizkušnjami zaznamovani včeraj. Barbara je v prometni nesreči izgubila moža, ki ji je bil nezvest, in se kar ne more sprijazniti z dejstvom, da je njen sin že odrasel, Rudi pa si po razdrti mladostni zaroki ni nikoli ustvaril družine.

Trg Oberdan

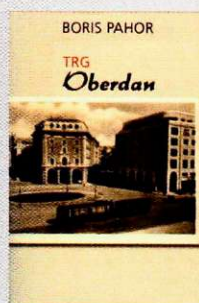
2.

Slovenska matica

Tržaški pisatelj Boris Pahor je v knjigi *Trg Oberdan* zbral spomine, razmišljanja in nekaj odlomkov iz starejših spisov v zvezi s stavbami na znanem tržaškem trgu Oberdan. To mu daje priložnost za tehtne razmisleke o tržaškem slovenstvu, primorski zgodovini, fašističnem in nacističnem nasilju v Trstu in položaju slovenskega narodnega občestva v nestrpnem italijanskem tržaškem loncu. Trg sredi Trsta, obdan z gospodarskimi poslopji, je dobil ime po Guglielmu Oberdanu, ki je kot dvaindvajsetletni študent v irednentistični

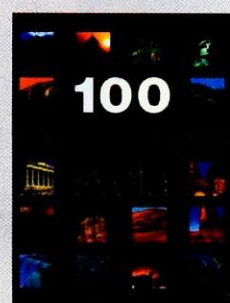
1.

2.

3.

4.

vročici iz svojega priimka na koncu odstranil črko k, da je lepše zvenel. Bil je sin goriškega slovenskega dekleta Marije Jožefe Oberdank in moškega z Beneškega. Znan je bil kot velik protiavtstrijski italijanski iredentist.

Friderik in Veronika

Celjska Mohorjeva družba

Dr. Karel Gržan je napisal kratko povest z naslovom *Friderik in Veronika*. Pri pisanju se je posvetoval z več strokovnjaki. Ostaja namreč zgodovinsko vprašanje, kje sta Friderik (Celjski) in Veronika (Deseniška) – protagonistene najbolj znanih ljubezenskih zgodb v slovenski zgodovini – v letih 1422–1425 našla azil za svojo ljubezen. Avtor je na osnovi indiciev postavil domnevo, da sta našla zavetišče v samostanu v Jurkloštru, čemur sledi tudi pripoved povesti. Novembra lani so v nekdanji kapiteljski dvorani jurkloštrskega samostana odkrili podstavek grobnice, za katero se s precejšnjo verjetnostjo sklepa, da je bila tam pokopana Friderikova velika ljubezen.

Za Špelco Čopič

3.

Umetnostnozgodovinsko društvo

Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo je kot posebno publikacijo *Zbornika za umetnostno zgodovino* izdalo *Zbornik za Špelco Čopič*. Uvodoma je Sonja Klemenc napisala kratek življenjepisa Špelce Čopič. V prvem delu je objavljenih deset prispevkov: *Sakralna dediščina župnije Pišce* (Metoda Kemperl), *Razmišljanja o Jakopičevih kopalkah* (Tomaž Brejc), *Dva portreta snežniškega princa Hermanna Schönburga Waldenburga* (Vesna Bučič), *Dix in Pilon* (Jure Mikuž), *Dana Pajnič in dekorativno kiparstvo tridesetih let* (Nadja Zgonik), *Zorenje Zorana Mušiča med 1909 in 1935* (Gojko Zupan), *Albin Rogelj – spregledani slikar* (Lojze Gostiša), *Arhitektura Maria Perossa* (Stane Bernik), *Od novog slikarstva sedamdesetih do nove slike osamdesetih* (Ješa Denegri), *Forma viva – mednarodni simpozij*

kiparjev (Janez Lenassi). V drugem delu sledi deset spominskih zapisov, ki so jih napisali Klavdij Zornik, Marijan Tršar, Bogdan Borčić, Andrej Jemec, Metka Krašovec, Jožef Muho-vič, Miodrag B. Protič, Andrej Smrekar (*Špelca Čopič in Narodna galerija*), Milena Zlatar in Gregor Moder (*Barve Špelce Čopič*). Na koncu je objavljena še bibliografija prof. dr. Špelce Čopič, ki jo je sestavila Jana Intihar Ferjan.

Ruska slovnica

Cankarjeva založba

Neprecenljiv priročnik za vse, ki se učijo ali že govorijo rusko. Velik poudarek je na rabi sklonov, še zlasti v povezavi s predlogi, saj se ravno tukaj oba sorodna jezika, tj. ruščina in slovenščina, dostikrat najbolj razlikujeta. Stavki, ki so uporabljeni kot primeri, so posrečeno izbrani, dosledni prevod vseh primerov pa učecim se olajša razumevanje posebnosti ruščine.

Čudesa sveta

4.

Založba Mladinska knjiga

V knjigi *100 največjih čudes sveta* je predstavljenih sto najbolj veličastnih, najstarejših, najpomembnejših in najlepših naravnih in kulturnih stvaritev z vsega sveta, od norveških fjordov do otoka Deception (Antarktika). Iz Evrope jih je 29; veliki fjordi, ognjeniška Islandija, Giant's Causeway, edinburški grad, Stonehenge, Waddensko morje (Danska), Kamarga v Franciji, Versailles, Eifflov stolp, Pont du Gard (Francija), Grand' Place v Bruslju, grad Neuschwanstein, Zlata ulica v Pragi, rudniki kamene soli Wieliczka na Poljskem, delta reke Donave, Hofburg, Kappellbrücke v Luzernu, Matterhorn, Kolosej, poševi stolp v Pisi, Veliki kanal v Benetkah, bazilika sv. Petra v Rimu, Partenon, samostani na Meteori, Alhambra, Sagrada Familia, Kremelj, Veliki dvorec v Sankt Peterburgu in Transibirska železnica. Čudovito potovanje po celinah je poleg zanimivih opisov obogateno z izrednimi fotografijami.

Podarite si knjigo!

PRI NAROČILU TREH KNJIG VAM NAJCENEJŠO PODARIMO!

Prvih
50 kupcev
prejme
darilo!

Mati Slovenija

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. **Avtor: Tone Kuntner.**
Obseg: 72 strani. Format: 13,5x22,5 cm. Trda vezava.
Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Med svobodo in rdečo zvezdo

Pripoved iz časa druge svetovne vojne in po njej. Dodan seznam sodelavcev Udbe. **Avtor: Dušan S. Lajovic.** *Obseg: 347 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava.*
Cena: 6.200,00 SIT/25,87 EUR

100 let socialdemokracije

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja. **Avtor: Milan Zver.** *Obseg: 125 strani. Format: 15x21 cm. Brošura.*
Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Od osvobodilnega boja do banditizma

Nekdanji Mačkov pomočnik opisuje svojo razburljivo življenjsko pot. Slikovito predstavlja delovanje Ozne. **Avtor: Albert Svetina.**

Obseg: 367 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava.
Cena: 6.700,00 SIT/27,95 EUR

Okopi

Politični razvoj slovenske države od leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih! **Avtor: Janez Janša.** *Obseg: 309 strani. Format: 16,5x24,5 cm. Trda vezava.*
Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Premiki

Nastajanje in obramba slovenske države 1988-1992. Prodana v več kot 61.000 izvodih! **Avtor: Janez Janša.** *Obseg: 363 strani. Format: 15,5x23,5 cm. Trda vezava.*
Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili

Ustava Združenih držav Amerike je najstarejša veljavna pisana ustava v svetu, pa tudi najpomembnejše, najvplivnejše in najbolj študirano pravno besedilo, kar jih je bilo napisanih. Po več kot dveh stoletjih se še danes uporablja v domala nespremenjeni obliki.

Neizmeren je tudi njen vpliv na ustavni razvoj v Evropi in drugod po svetu. **Avtorja: mag. Klemen Jaklič in mag. Jurij Toplak.** *Obseg: 144 strani. Format: 11x16 cm. Trda vezava.*
Cena: 4.990,00 SIT/20,82 EUR

Državna ureditev Republike Slovenije

Knjiga prinaša aktualen pregled zakonodaje s področja države in ustavne ureditve Republike Slovenije. **Uredniki: prof. dr. Rafael Cijan, mag. Jurij Toplak, Tadej Dubrovnik.** *Obseg: 376 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava.*
Cena: 8.500,00 SIT/35,46 EUR

Pričevanja

Avtor se spominja mladosti za časa fašističnega terorja na Primorskem, bojov v 2. svetovni vojni v italijanski in jugoslovanski kraljevi vojski ter sanj, ugaslih v udbovem zaporu, o pravičnejši družbeni ureditvi v Titovi Jugoslaviji. **Avtor: Viktor Miklavčič** *Obseg: 320 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava.*
Cena: 4.900,00 SIT/20,44 EUR

OPOMBE: Akcija velja samo za knjige izdane pri založbi Nova obzorja d.o.o.. Akcija velja do 31.12.2006 oziroma do razprodaje zalog.

NAROČILNICA

NAROČILO (označite z x):

- Tone Kuntner: **Mati Slovenija**
 Dušan S. Lajovic: **Med svobodo in rdečo zvezdo**
 Milan Zver: **100 let socialdemokracije**
 Albert Svetina: **Od osvobodilnega boja do banditizma**
 Janez Janša: **Okopi**
 Janez Janša: **Premiki**
 Jaklič in Toplak: **Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili**
 Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): **Državna ureditev Republike Slovenije**
 Viktor Miklavčič: **Pričevanja**

2.200,00 SIT / 9,18 EUR
 6.200,00 SIT / 25,87 EUR
 2.200,00 SIT / 9,18 EUR
 6.700,00 SIT / 27,95 EUR
 2.200,00 SIT / 9,18 EUR
 2.200,00 SIT / 9,18 EUR
 4.990,00 SIT / 20,82 EUR
 8.500,00 SIT / 35,46 EUR
 4.900,00 SIT / 20,44 EUR

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

Demokracija, p.p. 4315, 1000 Ljubljana

ali na faks 01 230 06 61.

Poštnino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____

Prejemnik Schwentnerjeve nagrade Ivan Bizjak (desno)

Knjižni sejem – dvaindvajsetič

Lucija Horvat, foto: Bor Slana

Prejšnji teden je med 28. novembrom in 3. decembrom v Cankarjevem domu potekal letos že 22. knjižni sejem. Začel se je s slavnostno prireditvijo, na kateri so podelili več nagrad.

Na sejmu so obiskovalci lahko prisluhnili številnim debatnim kavarnam, ki so tudi letos segle prek običajnih pogovorov o literaturi v ožjem pomenu besede. Na sejmu je bil letos prvič odmerjen prostor Forumu za obiskovalce, na katerem so po zgledu frankfurtskega knjižnega sejma potekale številne, s knjigami povezane dejavnosti: delavnice digitalne fotografije, aromaterapije, ure pravljic, glasbeni nastopi in filmske projekcije. Na ogled je bila tudi tematska razstava o norveškem dramatikumu Henriku Ibsnu: razstavljene si bile prve izdaje njegovih klasičnih del, prikazan pa je bil tudi njegov vpliv na slovenske literate.

Schwentnerjeva nagrada Na odprtju 22. knjižnega sejma so podelili številne nagrade. Prejemnik najuglednejše med njimi, Schwentnerjeve nagrade za prispevek k razvoju založništva in knjigotrštva, je bil Ivan Bizjak, ki je v svojem govoru opomnil, da ima knjiga vse človeške lastnosti, tako dobre kot slabe, in se je že

zelo zgodaj zaljubila vanj. Ivan Bizjak je sicer dolgoletni direktor Založbe Mladinska knjiga, Prešernove družbe, knjigotržec, urednik in avtor. »V svoji delovni in življenjski karieri je družnje s knjigo dodobra okusil in po svoje zaznamoval vsa področja: založništvo, knjigotrštvo, bralno kulturo in avtorstvo. Njegovo ime je povezano z velikimi rezultati dveh pomembnih slovenskih založb; Mladinske knjige in Prešernove družbe. Z odločnostjo, včasih tudi trmo, je nemalokrat trd sogovornik založniško stavbo vselej postavljaj na prave temelje iz števil,« so zapisali v

Prevajalka Barbara Skubic

utemeljitvi nagrade. Na zahteve bralcev je domiselno odgovoril tudi z osmimi izjemnimi knjižnimi zbirkami, med drugim z Zlato knjigo, Zlato slikanico, zbirko Petdeset najlepših in Sedmerico velikih. Ivan Bizjak je ustanovitelj Bevkove bralne značke in tudi sam avtor del za otroke in mladino.

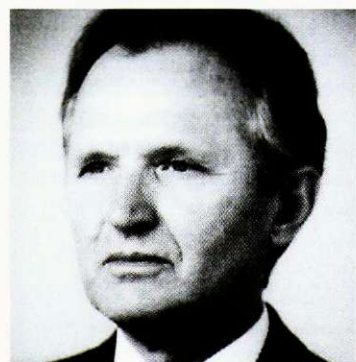
Ježkova nagrada Sašo Hribar je bil letošnji Ježkov nagradjenec in je na podelitvi zbranim razkril svoj pogled na kulturo. V svojem ustvarjanju se je vživel v več likov, od Sandija Čolnika, Franca Rodeta, Marjana Smodeta, Oliverja Mlakarja do Janeza Janše. Nagrado za najboljši prvenec je letos prejela Magda Reja za roman Ime tvoje zvezde je Bilhadi. Gre za popotne zabeležke ženske z Zahoda, ki se s karavano prebija skozi puščavo. Kot je zapisano v utemeljitvi, »besedilo odstira neskončne praznine ur med popotovanjem skozi brezkončno praznino peska kakor tudi človekovo absolutno izro-

čenost velikemu svetu tveganja, v katerem en sam napačen korak in ena sama majhna spoznaba ne pomenita samo trpljenja, ampak večkrat tudi smrt«.

Nagrada za prevajalca Na knjižnem sejmu so tudi letos podelili nagrado za mladega prevajalca. Tokrat jo je prejela prevajalka Barbara Skubic, ki je iz arabščine prevedla roman Naguiba Mahfouza z naslovom Pot med palačama. Barbara Skubic je ena prvih prevajalk daljših literarnih besedil iz arabščine v slovenščino in je pri svojem delu morala orati ledino. Arabščina je namreč semitski jezik z drugačno sintaktično strukturo kot slovenščina, poleg tega pa pisatelj Naguib Mahfouz velja za enega najboljših stilistov svojega jezika. Kot je zapisano v utemeljitvi, je prevajalka morala »upoštevati vsa ta dejstva in se odločiti, kakšen bo Mahfouzov stavek v slovenščini, kako bo ujela njegov slog in kako bo ohranila specifičnost arabske književne dediščine«. To ji je zelo dobro uspelo. ■

Prejel Zoisovo nagrado

Dobitnik letošnje Zoisove nagrade za življenjsko delo je akademik Jože Toporišič. Vprašanja sodobnega slovenskega knjižnega jezika so prek njegovega znanstvenega dela postajala nepogrešljiv del vrednostne podobe slovenstva, je zapisano v obrazložitvi nagrade. V ljubljanskem Cankarjevem domu so podelili tudi Zoisove nagrade, ki so najvišje državne nagrade s področja znanstveno-raziskovalne in razvojne dejavnosti. Podelitve se je udeležil tudi predsednik vlade Janez Janša. Letos je torej nagrado za življenjsko delo prejel 80-letni Jože Toporišič. V obrazložitvi je zapisano, da je dr. Toporišič znanstvenik, ki mu je uspelo premakniti slovensko jezikoslovno misel 20. stoletja v moderne okvire evropskega jezikoslovja. S tem je posredno in neposredno vplival na razvoj in položaj slovenščine kot sodobnega jezika in pomembno pripomogel h kulturni identiteti slovenstva. Poleg

Jezikoslovec Jože Toporišič

nagrade za življenjsko delo so v Cankarjevem domu podelili tudi tri Zoisove nagrade za vrhunske dosežke, pet Zoisovih priznanj, nagrado ambasador znanosti in letos prvič tudi Puhovo priznanje. Zoisove nagrade za vrhunske dosežke so prejeli dr. Željko Knez za dosežke na področju tehniške kemije, dr. Marjeta Šašel Kos za dosežke na področju antične zgodovine in Marija Kosec za dosežke na področju keramičnih materialov. Zoisova priznanja so dobili dr. Urška Lavrenčič Štangar za dosežke na področju razvoja poltrdih elektrolitov, dr. Maja Čemažer za dosežke na področju eksperimentalne onkologije, dr. Iztok Arčon za dosežke na področju rentgenske absorpcijske spektroskopije, dr. Zdravko Kutnjak za dosežke na področju fizike kondenziranih snovi in dr. Matija Kalin za področje na področju strojništva in tribologije. Priznanje ambasador znanosti RS pa je prejel doktor Črtomir Zupančič. Država je prvič podelila tudi Puhovo nagrado. To so prejeli profesor Božidar Šarler, ki je zaposlen na Univerzi v Novi Gorici, za dosežke na področju numeričnega modeliranja materialov in procesov, ter raziskovalci ljubljanske strojne fakultete, dr. Matija Jezeršek, dr. Drago Bračun in dr. Janez Diaci za izume in razvojne dosežke na področju laserskih sistemov za tridimenzionalno merjenje oblike teles. L. H.

Konferenca jezikoslovcev

Na Goriškem je od petka, 1. decembra, potekalo tridnevno mednarodno znanstveno srečanje Formalni opisi slovanskih jezikov, ki ga je organizirala Fakulteta za slovenske študije Stanislava Škrabca novogoriške univerze. Gre za največjo evropsko konferenco formalnega jezikoslovja slovanskih jezikov, s katero želi nova univerza v regionalnem in širšem prostoru utrditi svojo vlogo znanstvene ustanove. Vseh šest dosedanjih znanstvenih srečanj so pripravili v Nemčiji, Slovenija pa je tovrstno konferenco gostila kot prva slovanska država. Podobno

znanstveno srečanje vsako leto pripravijo tudi v ZDA. Srečanja, ki je bilo v gledališki dvorani Šolskega centra Nova Gorica, se je udeležilo okoli 60 evropskih in svetovnih jezikoslovcev. Poleg štirih vabljenih predavateljev, in sicer Željka Boškoviča (Univerza Connecticut), Ori Matushansky (Univerza Pariz VIII), Drage Zec (Univerza Cornell) in Tatjane Marvin (Univerza v Ljubljani), je svoja strokovna razmišljanja in ugotovitve v povezavi s skladnjo v slovanskih jezikih predstavilo še več kot 30 jezikoslovcev z vsega sveta. L. H.

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 7. 12. 2006

19.00 Križanke: David Grasselli, violončelo, in Tanja Sonc, violina – klasična glasba

19.30 Cankarjev dom: Vlado Kreslin: Venci – folk, rok

19.30 Slovenska filharmonija: Godalni kvartet Tartini (Slovenija) in Claudio Bohórquez (Nemčija), violončelo – klasična glasba. Z odličnim glasom in repertoarjem, pri katerem kombinirajo klasična dela in redkeje predstavljane skladbe.

19.30 SNG Drama: E. Labiche, B. Strauss: Šparovček

PETEK, 8. 12. 2006

18.00 MGL: Kurt Weill, Bertolt Brecht: Hrepenjenja

19.30 Mini teater Ljubljana: Neil LaBute: Razsutje / Igre poslednjih dni

20.00 Cankarjev dom: R. Fritz Lang: Metropolis; orkester Camerata Labacensis

20.00 SNG Drama: S. Delaney: Okus po medu

SOBOTA, 9. 12. 2006

11.00 Hiša otrok in umetnosti: Lutkovno gledališče Zapik: Pravljica o mezinčku

17.00 Slovensko mladinsko gledališča: A. Lindgren - A. Rozman Doukštumf: Pika

20.00 SNG Drama: S. Delaney: Okus po medu

NEDELJA, 10. 12. 2006

20.00 Dvorana Tivoli: Budimpeštanski romski simfonični orkester (Madžarska) – klasična glasba. Budimpeštanski romski simfonični orkester, ki je ena najbolj svojevrstnih vrhunskih klasičnihasedb na svetu, izvaja dela Johannesa Brahmsa, Frantza Liszta, Hectorja Berliosa, Georgesa Bizeta in družine Straussa pa tudi čardaš in folklorne skladbe.

PONEDELJEK, 11. 12. 2006

19.00 Slovensko mladinsko gledališče: Harold Pinter: Jašek

20.00 SNG Drama: S. Delaney: Okus po medu

TOREK, 12. 12. 2006

15.30 MGL: J. Masteroff, F. Ebb, J. Kander: Kabaret – muzikal. Najbolj znani broadwayski muzikal Kabaret je nastal leta 1966 po igri I am a Camera Johna Van Drutna, ki je nastala na podlagi avtobiografije britanskega pisatelja in igralca Christopherja Isherwooda.

20.00 SNG Drama: S. Delaney: Okus po medu

SREDA, 13. 12. 2006

19.30 MGL: A. T. Linhart: Županova Micka. Gostuje Prešernovo gledališče Kranj.

20.00 MGL, Mali oder: J. Boko: Gledališka ura

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Kaotičen konec sveta

Monika Maljevič

V bližnji prihodnosti se človeštvo znajde na robu obstanka, saj ženske ne morejo več zanositi. Svet se bliža koncu ...

Možnost odrešitelja sveta pade na pleča ravnodušnega Theodorja, ki ga nekdanja žena in zdajšnja voditeljica upornikov prosi za pomoč pri skrivanju mlade noseče begunke Kee. Na žalost imajo preostali uporniki drugače ambicije in nameravajo Kee uporabiti za prevzem oblasti, toda Theodore se zaveže, da ji bo pomagal in tako morda tudi odkril novo upanje in smisel svojega obstoja.

Leta 2027 upanja za prihodnost ni več. Že skoraj 19 let je minilo, odkar se je na Zemlji rodil zadnji otrok. Z vsakim letom, ki mine, ne da bi znanstvenikom uspelo pojasniti, zakaj je človeštvo postalo neplodno, je bliže dan, ko bo človeški rod dokončno izumrl.

Nekateri so se sprijaznili z nezogibnim koncem, ne spoštujejo več zakonov, ki ne vodijo nikamor, drugi pa se bojujejo, da bi vsaj tako dolgo, dokler še kdo živi, svet spoštoval človekove pravice.

Svet je v razsulu, države razpadajo, terorizem je presegel vse meje. Velika Britanija je še edina država, kjer je življenje kolikor toliko znosno in urejeno, pa še to samo za rojene Angleže. Z pomočjo militaristične diktature se v državi ohranja red, ki temelji na popolnem nespoštovanju človeka, rasizmu, nacionalizmu.

Theo se na vse to ne ozira. Nekdanji politični aktivist poskuša pozabiti bolečo preteklost. Otopel je, opravlja birokratsko službo in se ne sprašuje več, kaj ga čaka. Edini prijetni trenutki v njegovem življenju so tisti, ki jih preživi z Jasperjem, nekdanjim upornikom, ubežnikom iz civilizacije, ki goji najboljšo marihuano v okolici.

Theovo nezanimivo življenje pa se čez noč postavi na glavo, ko spet sreča nekdanjo ženo Julian, ki sedaj vodi najmočnejšo skupino upornikov, borcev proti neenakoprav-

Children of Men

Režija: Alfonso Cuarón

Scenarij: Alfonso Cuarón, Timothy J. Sexton, David Arata, Mark Ferguson in Hawk Ostby po romanu P. D. Jamesa

Produkcija: Thomas Bliss, Arman Bernstein, Hilary Shor

Igrajo: Clive Owen, Julianne Moore, Michael Caine, Chiwetel Ejiofor, Charlie Hunnam, Claire-Hope Ashitey, Pam Ferris

Premiera: 7. 12. 2006

Distribucija: Karantanija Cinemas

sti priseljencev. Julian ga prosi, naj priskrbi potovalne dokumente za mlado priseljenko Kee. Theo privoli, vendar predvsem zato, ker ga na koncu čaka lepo plačilo. Kmalu pa ugotovi, da Kee ni navadna priseljenka. Je v osmem mesecu nosečnosti. Na tak čudež že dolga leta čaka ves svet. In na tako politično orodje čaka še marsikdo. Na begu pred vsemi, ki bi v svojo roke radi dobili njenega nerojenega otroka, se Kee in Theo prebijata do obale, kjer bi mladenko pobrala ladja že skoraj legendarnega in mitičnega gibanja Human Project ter jo odpeljala na varno.

Vizija prihodnosti Knjiga pisateljice P. D. James, ki je sicer znana po svojih kriminalnih romanih, je že pred devetimi leti zbudila pozornost producentke Hilary Shor, ki je tedaj ravno ustanovila svojo produkcijsko hišo. Čeprav so bile pravice za ekranizacijo že kupljene, se projekt ni premaknil, dokler se zanj ni začel zanimati režiser Alfonso Cuarón. Poslali so mu prvi osnutek scenarija, vendar se na samem začetku

ni videl v vlogi režiserja tega filma. Toda zgodba mu ni dala miru. Neka dne, ko je na dopustu ležal na plaži v Santi Barbari, se mu je ves film odvil pred očmi.

Videl je priložnost, da skozi zgodbo, postavljeno v bližnjo prihodnost, govori o problemih današnjega dne, ki krojijo prihodnost. S Timothyjem J. Saxtonom sta ustrezno predelala scenarij in še poudarila vizijo prihodnosti, kakor si jo je zamislila avtorica romana.

Da bi bila zgodba čim bolj realistična, sta opravila vrsto neformalnih pogovorov z različnimi ljudmi. Spraševala sta jih, kaj po njihovem mnenju najbolj oblikuje in kroji naš svet. Med številnimi odgovori sta najbolj izstopala dva najpogostejše omenjena dejavnika – globalne migracije in posledice, ki jih zahodni svet čuti, ko se mu začenjajo vračati dejanja, storjena v 300 letih kolonizacije. To dvoje, povezano z naraščajočim terorizmom in svetovnimi podnebnimi spremembami, je postalo temelj, na katerem je zrasel film Otroci človeštva. **D**

THE YEAR 2027:

THE LAST DAYS OF THE HUMAN RACE
NO CHILD HAS BEEN BORN FOR 18 YEARS
WE MUST PROTECT OUR ONLY HOPE

Clive Owen
Julianne Moore
Michael Caine

Children of men

www.childrenofmen.net

Vsestransko prenovljen

S prenovljeno podobo postajamo sodobnejši, preglednejši in vsebinsko bogatejši. Našo pregovorno kritičnost, pronicljivost in tehtnost boste prepoznali na prav vseh straneh. Teh bo več, saj smo jim dodali nove tematske snopiče, obstoječe pa nadgradili. Šad vsestranske prenove je torej tu: pregleden časnik, ki vas bo v hipu potegnil vase.

prenovljen.vecer.com

Časnik, ki te potegne vase.

VEČER

Stilski izziv

Sašo Jenko, foto: Matej Mihinjač, SAGA Institute

Mitsubishi L200 2,5 DI-D double cab instyle

Poltovornjak? Ah kje, prej pozer kot vozilo za prevoz tovora. Pa čeprav se v slednji funkciji čisto dobro znajde. Neverjetno privlačno obliko je Mitsubishi namenil svoji mešanici delovnega stroja in osebnega vozila, ameriško imenovani pick-up. Videti je kot dirkalniki s slovitega relija Pariz-Dakar. Futuristično in nevsakdanje, pa vendar zemeljsko in celo uporabno.

Doma v Ameriki Na neskončnih nasadih koruze in drugih kmetijskih pridelkov na ameriškem ruralnem jugu so izumili mešanico delovnega stroja in

simbol in vozila z imidžem, teren in dostavna vozila pa limuzine.

Novo smernice Zadnji 'trendsetter' na tem področju je mitsubishi L200 v četrti modelni generaciji, predstavljeni pred enim letom. Oblika je vnesla igrivost v svet dolgočasnih pick-upov in prebudila marsikaterega neodločnega kupca. In če je bil stari model označen s 'poljedeljskim tovornjakom', so konstruktorji novega upoštevali kritike in trdo delali na izboljšavah. To jim je vsekakor uspelo, saj se sedaj ne bahajo le z eleganco v dizajnu, temveč tudi v vožnji. Lega na cesti je za ta tip vozila presenetljivo dobra in je kompromis med udobjem sedenja v potniški kabini in prevažanja težkih tovorov na kesonu, čemur je podrejeno vzmetenje zadnjega kolesnega para z listnatimi vzmetmi. Ne morete pričakovati ravno limuzinskih voznih lastnosti razen ob nihanju vzdolž karoserije ob vožnji čez daljše neravnine na avtocestah. Tam neobtežen avto-

hkrati osebne avtomobila, saj je za prevažanje po takšnem okolju najbolj uporabno in primerno vozilo s terenskimi in hkrati poltovornjaškimi lastnostmi. Sedaj pa si zamislite še večerni utrip v velikem evropskem mestu. Vrsta pred vrati najpopularnejše diskoteke sega do vogala, pred vhod se pripelje impozantno vozilo elegantnih oblik in velikih gabaritov in iz njega stopi dama v večerni toaleti. Pa ne gre za limuzino, temveč terenec, le da ima zadaj dolg odprt prtlačni prostor. Dokaz več, da se čas in družba spreminjata; poltovornjaki so sedaj statusni

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	MITSUBISHI L200 2,5 DI-D DOUBLE CAB
vrsta motorja	turbodizelski, štirivaljni, vrstni, 2 ventila na valj
prostornina v ccm	2477
moč v kW (KM) pri vrt./min	100 (136) pri 4000
največji navor v Nm pri vrt./min	314 pri 2000
menjalnik	ročni, petstopenjski
pogon	na zadnji kolesi, štirikolesni
mere (dolžina x širina x višina) v mm	5115 x 1780 x 1780
medosna razdalja v mm	3000
mere kesona v mm	1325 x 1470 x 457
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1880 (970)
največja hitrost v km/h	167
pospešek 0-100 km/h v s	14,6
poraba (po normah EU) v l/100 km	10,7/7,4/8,6
poraba na testu v l/100 km	11,2
cena vozila v SIT	7,390.000

mobil pri večji hitrosti zaniha kot kakšen ameriški rušilec na nemirnem morju. Se pa zato toliko bolje obnese na terenu, za katerega je pravzaprav ustvarjen. Pogonski sklop, pri Mitsubishiju imenovan 'Super-select', omogoča preklon s pogona na prednji par na štirikolesnega med samo vožnjo, in to celo pri hitrostih do 100 km/h. Glede na teste verjetno bolj v teoriji, saj je bilo kar nekaj težav s pretikanjem ročice že pri manjših hitrostih. Z isto ročico se vkaplja tudi reduktor in zapora sredinskega diferenciala pri prehodu na terenske strmine, kar pomeni, da je ta čas na našem trgu terenski najzmogljivejši pick-up. Tu se lahko dokaže dizelski agregat standardne delovne prostornine 2,5 litra s stotimi kilovati in ugodnih 314 Nm navora pri 2000 vrtljajih, ki poskrbi, da pogosto pretikanje ročnega menjalnika ni potrebno. Motor postane ob priganjanju precej glasen in nemiren, vendar je tudi to treba vzeti v zakup ob njegovi garaški naravi.

Tudi nekaj udobja Notranjost kabine sledi celostnemu oblikovalskemu pristopu tovarniške palete in hkrati športni podobi L200. Za zgled bi jo lahko vzela tudi konkurenca tako pri terenskih kot

pri osebnih avtomobilih. Moderne poteze armaturne plošče in osrednje konzole z uporabnimi gumbi in grafičnim prikazovalnikom v modro-črni kombinaciji lepo dopolnijo sedeži iz črnega usnja, prešiti z modro nitjo, ki so dodatno ogrevani. Voznikov sedež je električno nastavljen, položaj za volanom pa dobro nastavljen, le po višini je premalo prostora, zato je lahko daljše sedenje naporno, ker so noge preveč iztegnjene. Dodatna oprema pri različici instyle je bogata in ponuja poleg standardne dodatne opreme še 16-palčna lita platišča, samodejno klimatsko napravo, potovalni računalnik, radio z MP3-predvajalnikom ter celo električno pomično in zelo simpatično zadnje zatemnjeno okno.

Večopravilnež Seveda je na koncu spet vse odvisno od kupca in od namembnosti, za katero bo potreboval avtomobil. Za prevažanje tovora in ljudi v obrtniške, gozdarske, gasilske ali druge namene ali pa za vsestransko vozilo za šport, prosti čas in celo kot družinski avtomobil. Če vas v katerem koli pogledu pritegne, bodite drzni in si ga privoščite. **D**

Novici

ZNOVA NOČNA IZMENA V REVOZU V noči na 28. november 2006 je v Revozu z delom začela nočna izmena za proizvodnjo clia II. Za povečanje proizvodnje so zaposlili in izobrazili 400 novih delavcev. Nočna izmena bo v začetku izdelovala 100 vozil, nato pa bo povečala dnevno količino na 150 vozil, kar je približno polovica proizvodnih količin ene dnevne izmene. Tako se bo dnevna proizvodna količina v Revozu z zdajšnjih 600 vozil dvignila na 750. V Revozu so v zaposlovanje 400 novih sodelavcev vložili veliko truda. Med drugim so vsi novozaposleni opravili izobraževanje, ki je bilo sestavljeno iz splošnega in specifičnega dela za posamezne poklice. Vsak zaposleni je v povprečju opravil okoli 70 ur uvajalnega izobraževanja. K dvigu proizvodnih količin v Revozu je pripomoglo dobro povpraševanje po cliu II, ki ga po začetku proizvodnje modusa v Valladolidu (Španija) in novega clia v Flinsu (Francija) zdaj v Evropi izdelujejo samo še v Novem mestu.

VOLKSWAGEN TIGUAN CONCEPT V

Los Angelesu so Nemci predstavili študijo športnega terenca na osnovi modela golf s štirikolesnim pogonom 4Motion. Gre za konceptnega predhodnika že napovedanega modela z oznako tiguan, ki so mu za sejemski nastop v ZDA namenili skoraj velikoserijski videz. Serijska izvedba bo prvič predstavljena prihodnje leto v Frankfurtu, ker je začetek serijske proizvodnje predviden v tretjem četrtletju leta 2007. Serijski tiguan bo predstavljal transfer nekoliko pomanjšane touaregove SUV-filozofije v razred kompaktnih terencev, kar dokazuje tudi zunanja podoba v slogu večjega brata ter izražene zunanje karoserijske mere. Konceptni tiguan meri v dolžino 4,40, širino 1,85 in višino 1,69 metra. Notranjost potniške kabine je zasnovana v podobnem kontekstu, kot smo ga že lahko videli pri modelih golf plus ter crossgolf, vendar z večjo količino srebrne barve pri nameščenih aplikacijah in črnega usnja pri sedežnem in drugem oblažinjenu. Konceptni tiguan lahko ob podrti zadnji vrsti sedežev pogoltno predmete z največjo dolžino 2,5 metra.

AVTOPRALNICA

AP 24 ur
(Center Kompas Stp)
Celovška cesta 206

Odpri:
NON STOP 24ur!

Tel.: 01/500-37-53
Avtopralna steza
Samopostrežne storitve
Samopostrežni sesalniki
Samopostrežni čistilniki preprog
Samopostrežna avtopralnica

Parkirna hiša WTC
Dunajska cesta 158

Odpri:
pon – pet 07:00 – 18:00
sobota 07:00 – 13:00

Tel.: 01/58-97-855
Strojno – ročno pranje
Notranje čiščenje
Poliranje
Globinsko čiščenje
+ VULKANIZERSTVO

Ledvična bolezen in anemija

Lucija Horvat, foto: arhiv Demokracije

Bolezen je v svetu in v Sloveniji zelo pogosta. Večinoma poteka tiho, njena zadnja posledica pa je odpoved ledvic. Pred nekaj tedni je v Sloveniji izšla knjižica za bolnike z naslovom Kronična ledvična bolezen in anemija.

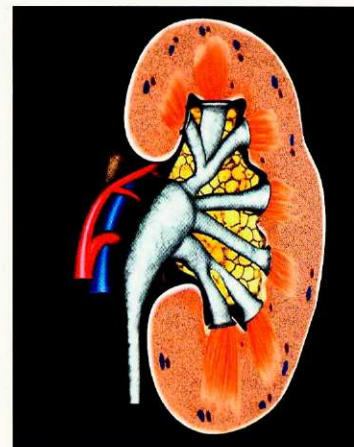
Kronična ledvična bolezen, KLB, je strukturna ali funkcijska okvara ledvic, ki traja več kot tri mesece. Znaki te bolezni so precej neopazni, bolečin praktično ni in bolniki nanje pogosto niso pozorni. Težave, ki jih imajo bolniki, so otekanje oči, nog in gležnjev, mišični krči, utrujenost, hitra zadihanost ob manjšem naporu, slab apetit in nespečnost. Lahko se pojavijo tudi motnje pri odvajanju urina, kot so pekoče bolečine pri odvajanju, povečano oziroma pogostejše odvajanje, nočno uriniranje; lahko je spremenjena tudi barva urina. Poudariti je treba, da ni obvezno, da se pojavljajo vsi znaki hkrati, zato je treba biti pozoren na vsakega posebej. Diagnozo postavi nefrolog, specialist za ledvične bolezni, glede na spremembe v urinu ali krvi ali pa na podlagi sprememb, ki jih je mogoče ugo-

toviti z morfološki preiskavami oziroma z ultrazvokom.

Postopno odpovedovanje Da je kronična ledvična bolezen po podatkih iz Zahodne Evrope in Združenih držav Amerike pogosta, pomeni, da ima že vsak deseti ali petnajsti prebivalec oslabiljeno delovanje ledvic. KLB se imenuje tudi ledvično popuščenje in je proces, ki pri večini bolnikov poteka postopoma. Med slabšanjem delovanja ledvic njihove posamezne funkcije ne odpovedo hkrati. Najprej se zmanjša izločanje produktov presnove, potem urejanje kislinsko-bazičnega ravnovesja in šele prav nazadnje odpove izločanje urina. Sočasno prihaja do zapletov, postopoma lahko pride do okvare kosti, ki jo imenujemo ledvična osteodistrofija, prizadeta so pre-

bavila, pljuča in živčevje. Odpoved delovanja ledvic je zadnja stopnja KLB – takrat pa je potrebno ledvično zdravljenje, kot so hemodializa, trebušna dializa in presaditev ledvice.

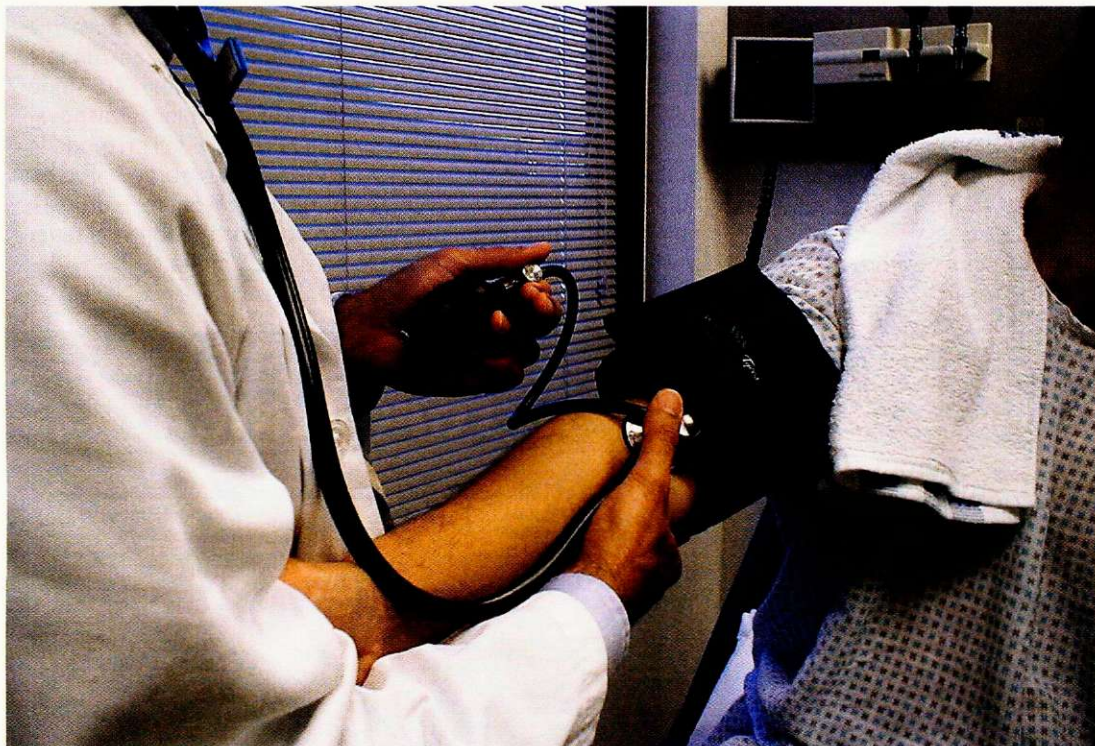
Kdo je podvržen KLB Večjemu tveganju za razvoj KLB so podvrženi bolniki s sladkorno boleznijo, dolgotrajno povišanim krvnim tlakom – hipertenzijo, kroničnim popuščenjem srca, žilnimi boleznimi ter bolniki z zgodovino ledvičnih bolezni v družini. Kot je pomembno vedeti, da hipertenzija lahko povzroči KLB, je treba vedeti tudi, da KLB povzroča hipertenzijo – povišan krvni tlak – zato je treba temu posvečati posebno pozornost pri zdravljenju. KLB poveča tudi tveganje za srčno-žilne zaplete, kar poveča umrljivost bolnikov. Eden

Ledvice so pomemben organ.

od mogočih zapletov pri KLB je tudi anemija, slabokrvnost, ki vpliva na slabšo kakovost življenja. Zelo pomembno je zgodnje prepoznavanje KLB, saj je z ustreznim zdravljenjem KLB in anemije mogoče zelo upočasniti slabšanje ledvičnega delovanja.

Zdravljenje Vpliv bolezni na življenje bolnika ni odvisen samo od tega, kako huda je bolezen, ampak tudi od njegovega odnosa do bolezni. Zagotovo je zelo pomembno, da se bolnik in njegovi svojci zanimajo za svojo bolezen in aktivno sodelujejo pri zdravljenju. V zgodnejših fazah KLB bo zdravljenje usmerjeno predvsem v upočasnitev slabšanja ledvične funkcije, ki obsega dosleden nadzor krvnega tlaka, urejenost krvnega sladkorja in zmanjšanje proteinurije – izločanja beljakovin z urinom. Zdravljenje KLB obsega tudi obvladovanje srčno-žilnih zapletov, kar pomeni zdravljenje anemije, uravnavanje ravni maščob v krvi, ki ga dosežemo s pravilno prehrano in vzdrževanjem primerne telesne teže. Pomemben del zdravljenja je uravnavanje ravni kalcija in fosforja v krvi. **D**

Uravnavanje krvnega tlaka je pomemben del zdravljenja KLB.

www.posta.si

**Je čar pisanja.
Je čar pošiljanja.
In je čar prejemanja.**

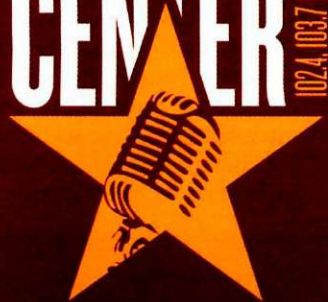
Poleg božično-novoletnih voščilnic in razglednic vas na pošti čakajo tudi znamke za pošiljanje voščil po Sloveniji in svetu.

V akciji sodelujejo:
Gikart, Emma, Grafocarton,
Sidarta, Hočevar - Gaspari,
Etiketa tiskarna, T Graf in Unicef.

Zanesljivo vsepovsod
POŠTA SLOVENIJE
POŠTA IN FINANCE

**RADIO
CENTER**

102.4, 103.7 MHz

**102.4
103.7**

Radio Slon in Sadež

Krademo frekvence od 1946

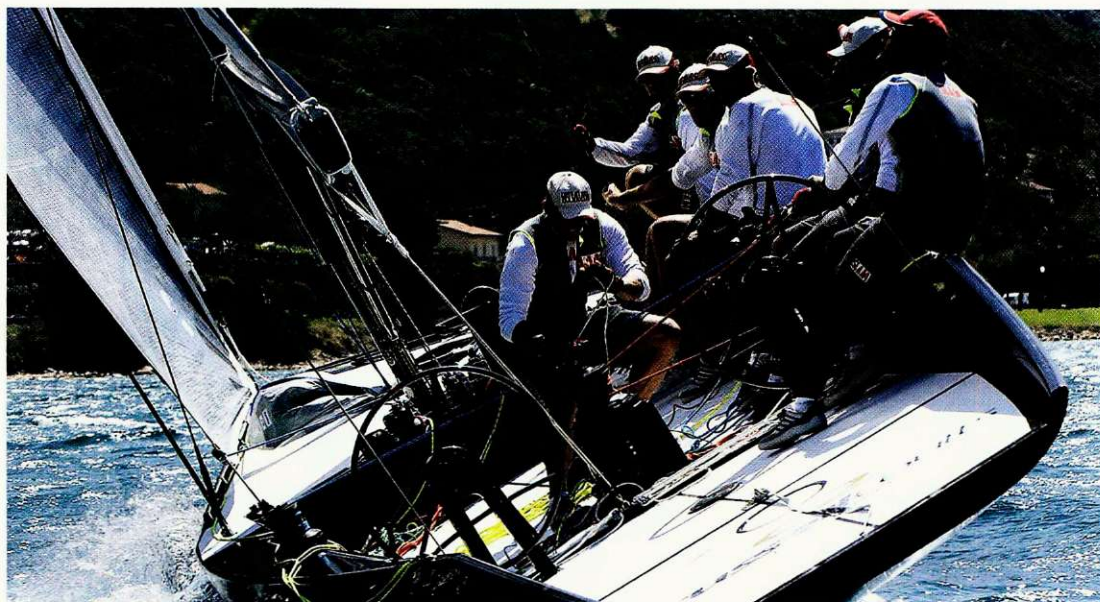
WWW.RADIOCENTER.SI

Jadralska legenda v Portorožu

Lovro Kastelic, foto: arhiv RC 44 Class Association

V Sloveniji smo ne glede na skromen obseg domače morske obale in samo tri omembe vredna jezera pravzaprav v samem jadralskem vrhu, in sicer na tekmovalni in na projektantski ravni.

Na tekmovalnem področju v zadnjem času kraljujejo predvsem Vasilij Žbogar, Gašper Vinčec, sestri Teja in Alja Černe ... Čedalje bolj sklenjen jadralski krog v Sloveniji pa več kot uspešno povezujejo tudi svetovno znani slovenski načrtovalci jadrnic, številni odlični izdelovalci jadrnic, izdelovalci vrhunskih jader in že kar nekaj jadranju posvečenih spletnih strani in revij. Da to drži, že 56 let dokazujejo v begunjskem Elanu, kjer izdelujejo izjemno kakovostna plovila, predvsem jadrnice pa v zadnjem obdobju predstavljajo celo najuspešnejši del Elanovega poslovanja. Pri Elanu sta denimo začela tudi svetovno uveljavljena brata Jernej in Japac Jakopin, ki sta pred približno 20 leti kot J&J Design ustvarila izjemno uspešno jadrnico Elan 31, ki je bila tako tržno kot tekmovalno nadvse uspešen model. Leta 1991 sta ustanovila Seaway, ki ima sedež na Bledu. Do danes so po njenih načrtih naredili že več kot 34.000 jadrnic. Poleg bratov Jakopin je tretji enfant terrible slovenskega oblikovanja jadrnic Andrej Justin, ki je do sedaj največ jadrnic oblikoval za ljubljansko podjetje

Svetovna premiera RC 44, porsche med regatnimi jadrnicami, je bila tudi zaradi Andreja Justina na slovenski obali.

Ventura, najznamenitejša pa je zagotovo največja jadrnica, narejena v Sloveniji – Maxi Jena. Tudi Andrej Justin je svoje prve korake (jadrnice) prehodil (izoblikoval) pri Elanu, ki je očitno nekakšen laboratorij in hkrati tudi odskočna deska za genialni domači navični dizajn. Takšno nadpovprečno ozračje (»Jakopin & Justin«) je moral prej ali slej zaznati tudi največji med pomorci – živa jadralska legenda Russell Coutts.

Jadralski porsche Sloviti novozelandski skiper in krmar, največji jadralski zvezdnik zadnjega desetletja, ki je s 24-metrskima novozelandsko Black magic in švicarsko Alinghi kar trikrat zapored osvojil najstarejšo in tudi daleč najprestižnejšo jadralsko regato na svetu America's Cup, je namreč v začetku letošnjega leta v portoroški marini predstavil svojo lastno športno jadrnico RC 44. Leta 2004, po tretji zaporedni

zmagi, se je Coutts razšel s šefom Alingija, švicarskim farmacevtskim magnatom in milijarderm Ernestom Bertarellijem. V razdružitveni pogodbi je bil tudi sklep, da po odhodu iz sindikata Alinghi v naslednjih dveh letih ne bo smel sodelovati z nobenim od sindikatov Pokala Amerike, kar je avtomatično pomenilo tudi izpuščitev bližajočega se tekmovanja. V takšnem obdobju tekmovalnega zatišja se je začel Coutts inten-

PRIMORKA
tv

Trstelj - 67. kanal

Obala - S23 - kabelski sistem v Kopru

DNEVNIK TV PRIMORKA

Od ponedeljka do petka ob 20.00

zivno ukvarjati z razvojem svoje lastne znamke Russel Coutts RC 44, ki jo je želel zasnovati skupaj z Andrejem Justinom iz Kopra. Svetovna premiera 44 čevljev dolgega regatnika iz kompozitnih materialov, ki mu zaradi izjemnih hitrosti, ki jih dosega z vetrom v krmo, pravijo kar porsche med regatnimi jadrnicami, je bila torej tudi zaradi Andreja Justina na slovenski obali. To je bila izjemna predstavitev, ki nam jo je marsikdo zavidal, hkrati pa je odmevala tudi v diskretnih, a nadvse vplivnih jahtnih krogih, ki so še enkrat potrdili zaupanje v slovensko navtično oblikovanje. Na düsseldorfskem sejmu se je RC 44, ki jo bodo izdelovali na Madžarskem in v Dubaju, nastavljala za skoraj 400.000 evrov.

Russell Coutts 44 Leta 1981 osvoji zlato medaljo na svetovnem prvenstvu, leta 1984 postane še olimpijski prvak v razredu finn. Zatem postane poglavar v razredu Match Race ... Couttsa so nekatere pred tem ocenjevali kot osebo, ki ne bi bila zmožna pripraviti niti svoje rojstnodnevne zabave. To je bilo še v obdobju karizmatičnega Petra Blakea (kasneje so ga ubili gusarji nekje v Amazoniji), ki je tedaj vodil novozelandsko moštvo in za krmilo postavil mladega Russlla. Ta mu ni ostal dolžan. Leta 1995 je namreč poskrbel za pravi jadralski čudež, saj je na ameriškem pokalu ponižal jadralsko legendo Dennisa Connerja in s tem po 150 letih pretrgal 150-letno tradicijo ameriške prevlade. Štiri leta kasneje je doma v Aucklandu porazil najboljšo posadko, italijansko Luno Rosso. Potem se je sporazumel z Bertarellijem in nemudoma ustvaril nov čudež – s pomočjo Švice (države brez morja) je pokal vrnil Evropi. Coutts je ves ta čas dokazoval, da je neustavljiv perfekcionista, ki neizmerno uživa v jadraniu. Ta čas je popolnoma predan po svojih zamislih izdelani jadrnici RC 44, s katero je zmagal že na prvi regati. Letošnja sezona sicer ni bila povsem po njegovem okusu. »Premalo zmag je bilo. Vse je bilo uperjeno v projekt RC 44. Upam, da bo že do prihodnjega leta izdelanih vsaj šest RC 44, ki bodo oblikovale povsem svoj, strog razred. Kupcem ne bo dovoljeno, da bi

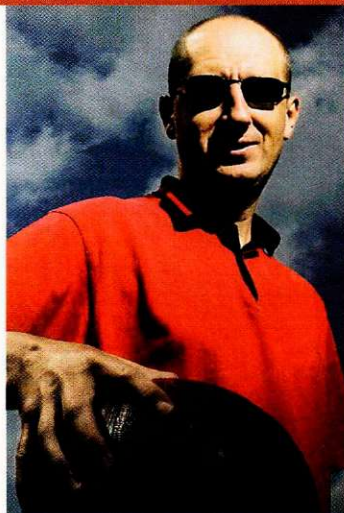
na njej kar koli spreminjali – to namreč ne bo dirka, na kateri bo zmagal tisti, ki bo potrošil največ denarja. Od RC 44 želimo jadrnico najvišjih mogočih performansov, s katerimi se bodo navdušenci lahko pomerili v podobnih tehnologijah, kakršne uporabljajo na America's Cupu.«

Portorož Cup Coutts je bil nad slovensko obalo in gostoljubjem navdušen, postal je tudi častni član portoroškega Jahtnega kluba, za nameček pa je obljubil skorajšnjo vrnitev v Portorož, ki je postal tudi njegova sredozemska baza. Konec oktobra je namreč priredil Portorož Cup, na katerem so nastopale samo jadrnice novoustanovljenega razreda RC 44. Premierna regata, na kateri je nastopilo le 5 posadk, tokrat ni imela prevelike športne vrednosti, bila je bolj predstavitev narave. Russell Coutts, ki je krmaril posadko Omega, v kateri sta nastopila tudi Andrej Justin in Tomaž Čopi, je pristal na zadnjem mestu. »Žal organizatorjem, ki so izjemno dobro pripravili to tekmovanje,

Russell Coutts, jadralska legenda

nisem vrnil z zmago. Posadka osmih članov mora biti zelo uigrana, če hočeš zmagati. Jadrnica je tehnično zelo zahtevna, saj smo želeli napraviti plovilo, ki bo hitro in okretno, ima pa tudi izjemno veliko možnosti nastavitve,« je dejal Coutts, ki je imel še posebej veliko dela na kopnem. Dogovarjal se je namreč z morebitnimi kupci, ki so jih povabili na portoroško tekmovanje. Z Justinom sta doslej prodala že osem jadrnic RC 44. Coutts je tudi napovedal, da bodo prihodnje leto pripravili šest tekem evropske serije. ■

Za oblakom ni sonca

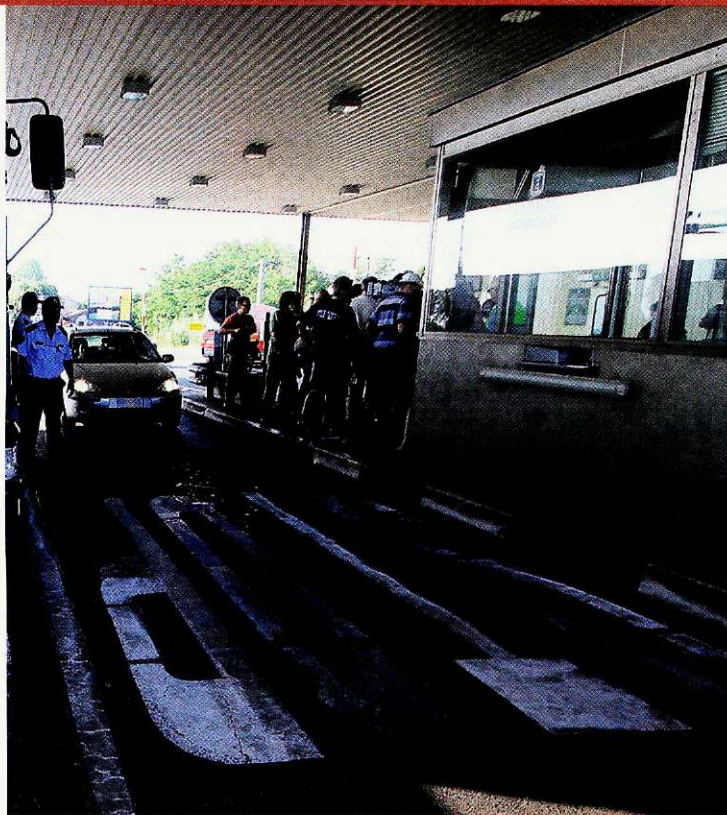
Esad Babačić

Tisti, ki so se veselili, da bo po Oblaku posijalo sonce, so se pošteno ušteli, saj je na nogometnem nebu ostalo še precej oblačnosti.

Rudi Zavrl je kar nenadoma ugotovil, da so najrazličnejši pozivi za Oblakovo zamenjavo več kot upravičeni. Večni predsednik je še pred vnovično izvolitvijo z najrazličnejšimi argumenti miril razgrete strasti in izražal podporo nekdanjemu selektorju, in ko je vse kazalo, da mu bo dovolil nadaljevati s pomlajevanjem reprezentance, si je premislil. S takšno demagogijo nas je spomnil na stare dobre čase jugonogometa, ko je vsak trener, ki je dobil stoo odstotno podporo izvršnega odbora, že vnaprej vedel, kaj ga čaka: po treh dneh je navadno dobil nogo. Zanimivo je, s kakšno pohlevnostjo je vedno bojeviti Oblak sprejel predsednikovo odločitev. Navsezadnje bi lahko naš »vojskovođa« marsikaj pripomnil tudi na predsednikov račun.

V bistvu lahko potegnemo vzporednico med Drobničev in Oblakovo odstavitvijo, a s to razliko, da se je Drobnič upiral do samega konca. Oba sta blestela s svojim javnim nastopanjem, kar ju je na koncu tudi pokopalo. Nekatere Oblakove izjave še danes odmevajo v ušesih nogometnih navdušencev, ki so prepričani, da bi bilo mogoče iz igralcev, ki so bili na razpolago nekdanjemu selektorju, iztržiti precej več. Pri tem se radi spominjajo časov Srečka Katanca, ki je imel izjemne motivacijske sposobnosti. Zavrl je na težki preizkušnji, saj lahko z napačno izbiro novega selektorja položaj reprezentance le še poslabša. Če bi se tudi pod novim trenerjem nadaljeval negativni trend, bi se mu lahko prezgodnja odstavitev Oblaka vrnila kot bumerang. Navsezadnje bi lahko imel nekdanji selektor, ki je pljuval po lastnih igralcih, čisto prav. Kdo lahko zagotovi, da se bodo nekateri igralci pod novim vodstvom čez noč spremenili in nadaljevali v povsem drugačnem slogu?

Odločitev za Darka Milaniča, ki sicer ne zagotavlja preporoda močno demoralizirane reprezentance, bi bila ta čas precej tvegana, čeprav bi z odločitvijo za člana zlate generacije pomiril nekatere kritike. Nič čudnega potemtakem ni, da so se v igri za selektorski stolček naše izbrane vrste znašli nekateri tuji kandidati, med katerimi je tudi Berti Vogts, bolj znan po svojem polomu na klopi škotske reprezentance. Vprašanje je, ali se bo predsedniku zveze zdelo smiselno tvegati sredi kvalifikacijskega ciklusa, ki je že tako ali tako izgubljen. Dejstvo je, da bo naredil tako, kot bo najbolje zanj. Pričakujemo lahko torej novega domačega selektorja s starimi zgodbami.

Na Sečovljah so zasegli 12,5 kilograma heroina.

Mamilo je bilo skrito v zadnjem odbijaču in pod pragovi audija.

Kar trikrat je poskusil

Bogdan Sajovic, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

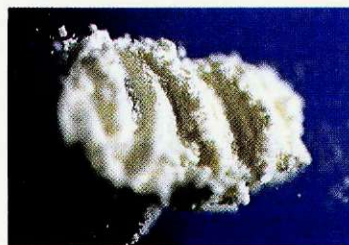
Štiriinštiridesetletni Brežičan je kar trikrat poskusil prepeljati heroin s Kosova v Slovenijo. Dva njegova kurirja so ujeli na Hrvaškem, njega pa pri nas. Skupno je bilo zaseženih 33 kilogramov smrtonosnega belega praška.

Konec novembra so na rokah 44-letnega Brežičana zaškrtale lisice. Policisti so ga namreč ujeli pri dejanju. Prek slovensko-hrvaške meje je poskušal pretihotapiti večjo količino mamila. Kriminalisti pa so ga čakali, saj so ga že dolgo opazovali. Na mejnemu prehodu Sečovlje so zato preiskali njegov osebni avtomobil. V zadnjem odbijaču in pod pragovi se je skrivalo dvanajst kilogramov in pol heroina. Brežičan bo na sojenje počakal v priporu.

Izkazalo se je, da je osnova za mamilo, se pravi opij, prišel iz Afganistana. Tam je očitno popolnoma vseeno, kakšna politična opcija obvladuje državo, opij se še vedno na veliko goji in prav tako na veliko izvažja iz države. Na bližnjem vzhodu ga v skrivnih laboratorijih predelajo v heroin (zaplenjeni je bil precej čist), le-ta pa potem nadaljuje pot, največ v zahodne države. Brežičan je

blago prevzel na Kosovu. Albanške kriminalne tolpe so namreč med najmočnejšimi v trgovini s smrtonosnim belim prahom.

Dvakrat kurirja, tretjič sam Slovenec je pravzaprav letos kar trikrat na Kosovu kupil heroin, a so se mu vsi trije tihotapski posli sfiziili. Najprej ga je marca kupil deset kilogramov. Po blago je odšel 29-letni Krčan, ga naložil in poskušal prepeljati v Slovenijo, kjer bi ga prevzel lastnik in ga prodal razpečevalcem. Mamilo namreč ni bilo namenjeno naprej na zahod, ampak naj bi ga

razprodali domačim odjemalcem. Krčanu se je zalomilo že na srbsko-hrvaški meji, ko so ga aretirali hrvaški policisti. Čaka ga dolga zaporna kazen, saj hrvaška zakonodaja za tovrstne kriminalce predpisuje precej višje kazni od slovenske.

Septembra je Brežičan najel 51-letnega srbskega državljana z začasnim prebivališčem v Hrastniku. Tudi ta kurir je prevzel mamilo na Kosovu, in sicer deset kilogramov in pol. Mejo je poskušal prestopiti na istem prehodu kot njegov predhodnik in doletela ga je enaka usoda. Mamilo so zaplenili, prevoznik pa čaka na izrek zaporne kazni.

Brežičan je po dveh polomih očitno sklenil poskusiti še sam in se je odpeljal na Kosovo po novo pošiljko. Kot že rečeno, so ga prijeli na naši meji in čaka na sojenje. Sicer pa je Brežičan pravosodju že znan. Odselel je namreč daljšo zaporno kazen zaradi umora.

Tako gre očitno za zakrknjenega kriminalca, ki je imel zveze in izkušnje za trgovino z mamili na debelo. A očitno je možem postave na neki način uspelo »pogledati v njegove karte« in bo vsaj nekaj let mir pred njim.

Sicer pa je v naši državi za trgovino z mamili zagrožena kazen od enega do deset let zapor. Glede na to, da je problematika mamil čedalje bolj žgoča, bi kazalo razmisliti, da bi kazni za prekupčevalce z belo smrtjo zvišali. Razmeroma nizke kazni in veliki zaslužki pač mamijo kriminalce, da poskusijo svojo srečo. Dobrih trideset kilogramov zaseženih mamil bi namreč na ulici, v maloprodaji, prineslo kakšne tri milijone evrov. Nekaterim se zdi za tak zaslužek vredno tvegati nekaj let zapora. Če bi jim grozilo kot na Hrvaškem kakšnih dvajset do trideset let, bi vsaj nekatere vnema minila. **D**

Milijoni v odpadnih kovinah

Kraje barvnih kovin ne pojenjujejo. Nasprotno, tatovi so čedalje predrznejši in tudi požrešnejši.

Prav nič ne kaže, da bi kraje kovin, predvsem barvnih, kaj pojejavale. Nasprotno, čedalje bolj se zdi, da je vedno več tatov, ki se jim tuja lastnina zalepi za prste in potem konča kot surovina na odpadku, deloma tudi na odpadkih prek slovenskih meja. Pravzaprav so postali zlikovci zelo predrzni in čedalje bolj delajo na veliko, kot da se jim na drobno ne izplača več. Iz skladišč izginjajo stotine metrov kablov, vrednih milijone. Pa ne le iz skladišč. Pred dnevi so neznanci vdrli v novogradnjo trafopostaje in porezali vse še nepriključene kable. Škodo so ocenili na približno petnajst milijonov tolarjev. Seveda bodo tatovi kovino prodali za precej manj, a nezakoniti zaslužek bo še vedno dober, če jih seveda ne bodo ujeli.

Sredi novembra je morala biti na delu kar precejšnja skupina nepripravov, ki so se spravili na skladi-

šče pri ljubljanskih železniških delavnicah. Morali so krepko zavihati rokave, da so lahko sploh odnesli veliko količino delov za popravilo lokomotiv, za nameček pa še več visokonapetostnih kablov. Vse skupaj je bilo ocenjeno na sto sedemdeset milijonov tolarjev! Del ukradenega blaga so že zasegli, potem ko sta ga poskušala na črnem odpadku v bližini Domžal prodati dva Ljubljancana, stara 30 in 26 let. Podjetna tatova bosta do sojenja počakala v priporu, medtem pa možje postavijo iščejo njune pomočnike. Seveda enako željno iščejo tudi preostanek nakradene lastnine. B. S.

RAZBIJALI GROBOVE Skupina smrkvavcev iz Apač očitno ne ve, kam bi z energijo in s prostim časom, zato počne neumnosti. Trije mulci, ki so komaj nad zakonsko mejo otroka, so se skupaj s prijatelji zabavali v okolici lokalne šole. Potem so odšli na krajevno pokopališče in se lotili nagrobnikov. Razbili oziroma poškodovali so osem grobov, kar se šteje kot oskrunjenje. Ker gre za manjši kraj, so krivce kmalu odkrili. Čaka jih kazenska ovadba, glede na njihova leta pa je težko verjeti, da se bodo znašli za rešetkami. Sploh pa bi bilo koristneje, če bi škodo plačali iz svojega, starši pa bi jim jih naložili po zadnji plati.

UKRADEN IN NAJDEN V zrelih letih je podjetniku iz Postojne uspelo uresničiti otroške sanje. Priteka mu namreč dovolj zaslužka, da si je lahko omislil jeklenega konjička porsche cayman. Ponosni lastnik je črnega lepota, vrednega sedemnajst milijonov tolarjev, deset dni z veseljem vozil in ga potem parkiral na dvorišču pred hišo. Deseto noč pa je neznanec avtomobil odpeljal z dvorišča, medtem ko so domači mirno spali. Lastnika so pravzaprav opozorili njegovi zaposleni, ko so zgodaj prišli na delo, da je njegov avto izginil. Po dveh dneh so avto našli in ga nepoškodovanega vrnili lastniku. Tatu še iščejo, lastnik pa bo zagotovo svoj zaklad posledje spravjal v garažo.

vsak delavnik
18.00
(pon-pet)

KRONIKA
osrednja informativna oddaja

Tv programi RTS lahko sprejemate preko satelitskega sistema Krištanek, preko kabla preko kablovskega sistema Krištanek S 9 (Morbiz in okolica), K 00 (Ptuj), K 35 (Čebulje in okolica), K 407 (Ljubljana) in preko kablovskega sistema Krištanek (Murska sobota).

ELEKTROPROM

- elektroinstalacije
- centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- kabelsko komunikacijski sistemi
- trgovina EVJ CENTER
- lokalna televizija ETV
- tiskana vezja
- grafitne ščetke
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar SEDMICA

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
Loke pri Zagorju 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488
www.elektroprom.si

ŠTAJERSKI VAL

prijateljstvo

blizina

domišljija

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

Spomin na princeso Diano

Sinova se ji bosta poklonila s koncertom.

Prihodnje leto bo minilo deset let od smrti princese Diane, spominski koncert za mamo pa bosta, kot se govori, pripravila njena sinova William in Harry. Princa naj bi se s številnimi največjimi zvezdniki že dogovarjala za nastop. Če bo koncert res na obnovljenem londonskem stadionu Wembley, bodo lahko prodali približno sto tisoč vstopnic, obiskovalci pa bodo na odru videli predvsem britanske in ameriške glasbenike, med katerimi seveda ne bosta manjkala Dianina prijatelja Elton John in George Michael. Princa William in Harry sta pred kratkim dejala, da se želita z zabavnim in veselim dogodkom pokloniti svoji materi in njenemu delu. Kdaj bo koncert, še ni čisto jasno, kot morebitni datum pa se omenja 1. julij, ko bi bila Diana stara 46 let. Ves dobiček dogodka, ki bo prav gotovo britanski »koncert leta«, naj bi namenili tistim dobrodelnim organizacijam, ki jih je imela princesa Diana najraje in je z njimi največ sodelovala.

Ločitev zaradi filma

Pamela Anderson, najslavnejša reševalka iz vode, se po komaj štirih mesecih ločuje od moža Kida Rocka. Zvezdnika sta se poročila julija letos, zaročila pa sta se leta 2002. Njuna zveza je bila že od vsega začetka zelo burna. Vmes sta se že razšla, letos poleti pa sta si zvestobo obljubila kar trikrat – v St. Tropezu, na Beverly Hillsu in v Nashvillu. Kot kaže, jima zakon kljub izjavam, da se zelo ljubita, ni usojen. Za konec kratkega zakona prsate **Pamele** in rokerja naj bi bilo krivo plavalaskino sodelovanje v filmu Borat, ki je močno razburilo Kida. Par si je namreč skupaj ogledal zasebno predvajanje filma, po koncu Boratovih neumnosti pa je Kid Rock dobesedno ponorel, začel kričati na Pamela in jo zmerjati z vlačugo. Vlogo za ločitev sta Pamela Anderson in Kid Rock vložila na sodišču v Los Angelesu, kot razlog pa sta navedla 'nepremostljive razlike'. Odločitev za ločitev je Pamela tudi potrdila. Na svoji spletni strani je pod rubriko 'dnevnik' 39-letnica zapisala, da **'je to res, vendar na žalost nemogoče'**. Andersonova ima z nekdanjim možem, rokerjem Tommyjem Leejem, dva sinova, 10-letnega Brandona in 8-letnega Dylana, Ritchie pa iz svoje prejšnje zveze 13-letnega Boba Juniorja. Pamelina ločitev pa ni edina, ki ta mesec pretresa Hollywood. Ločujeta se namreč tudi **Britney Spears** in **Kevin Federline**, igralca **Reese Witherspoon** in **Ryan Phillippe** ter **Kate Hudson** in **Christopher Robinson**.

Pamela se drugič ločuje.

Požar v zatonu?

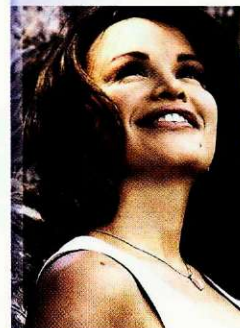
Samooklicani profesionalc pri lovu na trače Bojan Požar se konec leta poslavlja z mesta urednika Direkta, kolikor uprava ne bo ugodila njegovim zahtevam o povečanju obsega časnika in proračuna za uredništvo. Vendar je z Dnevnika slišati govorice, da se je Požar sprl s predsednikom uprave, ki menda ni zadovoljen z njegovim pisanjem, zaradi katerega je proti njim vloženi več tožb.

Uprava naj z njim ne bi bila zadovoljna.

Popoln polom

Žrtev ameriškega glasbenega trga je tokrat hrvaška pevka Severina. Seve se lahko za polom svoje ameriške turneje zahvali kar svojim izseljenim rojakom. Po bojkotu severnoameriških

Amerika ni uresničila pričakovanj.

Hrvatov in groznje z bombo v kanadskem Vancouveru se je pevka že v Atlanti odločila odpovedati veliko ameriško turnejo po osmih mestih Kanade in ZDA. Turnejo so že od začetka spremljale težave: prvi koncert v Atlanti so morali odpovedati zaradi porazno slabega zanimanja zanj, saj so za dvorano, ki sprejme tisoč ljudi, prodali samo 50 vstopnic. Še isti večer je Severinina odprava izvedela, da jim v Los Angelesu kaže še slabše (če je to sploh mogoče): prodanih je bilo namreč pičlih 20 vstopnic. Vzrok naj bi bil politične narave. Po poročanju hrvaških medijev hrvaška skupnost v Severni Ameriki Severinine turneje ni le bojkotirala, ampak so ji priseljenci v Vancouveru celo zagrozili z bombo, če se bo pojavila v mestu. In vse to zaradi balkanskih frustracij: turnejo namreč organizira družba Arx International, katere lastniki so srbske narodnosti.

NAROČILNICA

NAROČILO (označite z x):

☐ Tone Kuntner: Mati Slovenija	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Dušan S. Lajovic: Med svobodo in rdečo zvezdo	6.200,00 SIT / 25,87 EUR
☐ Milan Zver: 100 let socialdemokracije	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Albert Svetina: Od osvobodilnega boja do banditizma	6.700,00 SIT / 27,95 EUR
☐ Janez Janša: Okopi	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Janez Janša: Premiki	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Jaklič in Toplak: Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili	4.990,00 SIT / 20,82 EUR
☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): Državna ureditev Republike Slovenije	8.500,00 SIT / 35,46 EUR
☐ Viktor Miklavčič: Pričevanja	4.900,00 SIT / 20,44 EUR
☐ Jan F. Triska: Pozabljena fronta prve svetovne vojne	5.500,00 SIT / 22,95 EUR
☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: Ušli so smrti	3.906,00 SIT / 16,29 EUR
☐ Vasja Klavora: Predel 1809	6.727,00 SIT / 28,07 EUR
☐ Tomaž Butkovič: Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogrske	5.500,00 SIT / 22,95 EUR
☐ Jože Dežman: Moč preživetja	6.510,00 SIT / 27,16 EUR
☐ Jože Hubad: Dolga slovenska pot v svobodno Evropo	990,00 SIT / 4,13 EUR
☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: Slovenija brez meja	10.850,00 SIT / 45,27 EUR
☐ Jože Dežman, Marjan Linas: Med kljukastim križem in rdečo zvezdo	4.991,00 SIT / 20,82 EUR
☐ Jože Dežman: S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe	6.510,00 SIT / 27,16 EUR
☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: Nacistična Avstrija na zatožni klopi	5.300,00 SIT / 22,11 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.	1.085,00 SIT / 4,52 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.	1.085,00 SIT / 4,52 EUR
☐ Tamara Griesser-Pečar: Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora	4.449,00 SIT / 18,56 EUR
☐ Eiletz: Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918	6.696,00 SIT / 27,94 EUR
☐ Andrej Rahten: Pozabljeni slovenski premier	4.232,00 SIT / 17,65 EUR
☐ Dieter Blumenwitz: Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)	3.840,00 SIT / 16,02 EUR
☐ Vasja Klavora: Koraki skozi meglo	6.460,00 SIT / 26,95 EUR
☐ Milan Zver: Demokracija v klasični slovenski politični misli	4.400,00 SIT / 18,36 EUR
☐ Tita Kovač Artemis: Baron Janez Vajkard Valvasor	3.000,00 SIT / 12,51 EUR
☐ Ive A. Stanič: V objemu osvoboditeljev	2.500,00 SIT / 10,43 EUR
☐ Jože Zemljič: Življenje je večna borba	2.000,00 SIT / 8,34 EUR

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**
ali na faks 01 230 06 61.

Poštnino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

*Obvestilo potrošnikom:
Informativne cene v evrih so preračunane iz tolarskih cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.*

Ob naročilu

2 (dveh) knjig:
dари loňček "Demokracija"

3 (treh) knjig:
dари loňček + kapa "Demokracija"

4 (štirih) in več knjig:
dари loňček + kapa "Demokracija" + knjiga (po našem izboru)

Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

- mesečno*   4 x letno (9% popust)   2 x letno (10% popust)   1 x letno (20% popust)

* Če želite uveljaviti 8% mesečni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

- upokojenec,   invalid,   brezposeln,   študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE   DA   ID za DDV: _____

Ker so že vsi ...

Magična gledalka

Ker so se že vsi izrekli o Piramidi, mi ne kaže drugega, kot da se s tem spopadem tudi sama, čeprav me načeloma moti trobljenje v isti rog.

Če so vsi skritizirali oddajo Piramida minuli torek, v kateri je Erika Žnidaršič gostila »spoštovanega poslanca gospoda« Jelinčiča, romskega svetnika Grma in igralko Gorenjakovo, in ni bilo niti enega pozitivnega odmeva, potem se negativni oceni tudi sama ne morem izogniti. Oddajo sem s težavo gledala do konca, menjavali so se zmešnjava, vpitje in žalitve, voditeljica je bila povsem nemočna in brez avtoritete za tovrstne kalibre. Na trenutke je bilo nerodno še Gorenjakovi. Če sem bila pred kratkim do te oddaje dokaj prizanesljiva in sem tudi namerno prezrla napako v prvi oddaji, ki so jo naredili šefi, s tem ko so povabili Milico Makoter, potem zdaj razlogov za strpnost ni več. Temeljna napaka, ki jo ponavljajo na TVS, je seznam vabljenih, ki je povsem zgrešen. Pa pogledimo napake po vrsti. V prvi oddaji Milica Makoter ne bi smela sedeti tako kot v nobeni naslednji ne, dokler ni postopek zoper njo končan. Za umor svojega moža enkrat že obsojena Makoterjeva se prek nacionalne (!) televizije pač ne more promovirati. V naslednjih oddajah so soočali ključne politike, med katerimi je tudi kakšen kandidat za predsednika države. Nespametno je, da so se v prvem mesecu oddaje že soočili Marko Pogorevc, Borut Pahor in Lojze Peterle. Sploh slednja bi sodila v veliki finale, ne pa da ključni ljudski govorniki izpadejo že na začetku. In seveda zadnji polom, ko so v eno oddajo vtaknili romsko družino Strojman ter tekmeča romskega svetnika Grma in poslanca Jelinčiča. Brez premisleka. Sramoto, ki si jo je nacionalka s tem nakopala, bo pač morala sprati s sebe. Ampak bolj kot kritika za nazaj me zanima potek oddaje v prihodnje. Če prav razumem koncept (morda ga niti ne, saj ni bil nikjer pojasnjen in napovedan), se zma-

govalci iz posameznih oddaj čez čas, ko so tri oddaje mimo, soočijo. Tako so se tudi skupaj znašli Pahor, Pogorevc in Peterle. V omenjeni kritizirani oddaji je z veliko prednostjo (kar je posebej zaskrbljivo, saj je dobil več kot dve tretjini vseh oddanih glasov) zmagal »spoštovani« Jelinčič. Torej bi se čez dva tedna moral znova znajti v Piramidi kot eden od finalistov. Tako je pač oddaja tekla do zdaj. Res me zanima, kaj bodo odgovorni za omenjeno oddajo naredili zdaj. Bodo Jelinčiča povabili

še enkrat ali se mu bodo izognili? Si bodo upali poslancu državnega zbora, potem ko so ga prvič povabili v tako družino (in je seveda nastal škandal), zdaj odpovedati gostoljubje ali ga bodo brez pomislekov pogumno gostili v drugi finalni oddaji? To me ta čas bolj zaposluje kot minula škandalozna oddaja. Kar je, je. Od tega premisleka in nove Piramide, v kateri bo nastopil »spoštovani« Jelinčič ali pa ne, je namreč odvisen odgovor na vprašanje, ali bomo v Sloveniji še imeli nacionalno TVS ali le kopico bolj ali manj povprečnih komercialk, za katere ne bo treba plačevati posebnega prispevka. ■

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Sonce vzhaja nad vašo čudovito prihodnostjo. Imate nenavaden občutek dvojne vizije: hkrati se vidite takšnega, kot ste v sedanosti, in takšnega, kot želite biti. Vaše sanje so zelo bogate, vendar jih je mogoče uresničiti.

Bik
21.4.-21.5.

Če bi bili drugačne, boljše volje, bi se vam dogajanje tega tedna zdelo smešno, tako pa vas ima, da bi zajokali. Vzemite si toliko časa, kot ga potrebujete, da spravite stvari v red. Konec tedna si privoščite odih – to vam bo odlično uspelo.

Dvojčka
22.5.-21.6.

V začetku tedna boste razmišljali kot resen filozof, toda zavedajte se, da niste nič več kot ljudje, ki so okoli vas. Bodite raje bolj preudarni in ne delajte neumnosti. Še prekmalu se lahko vse obrne proti vam. Za konec tedna boste zelo zaposleni.

Rak
22.6.-21.7.

Nikar ne silite v nekoga, ki se nerad pogovarja, raje poiščite drugega sogovornika in se temeljito pogovorite s človekom, ki vas poslušajo. Dajte si dopovedati, da je pomembno, da si pridobite čim več različnih izkušenj, ki vam bodo v pomoč.

Lev
22.7.-21.8.

James Joyce je nekoč dejal, da imajo narodi svoj ego prav tako kot posamezniki. Vse skupaj prerašča v pravi mednarodni konflikt, zato umirite svoje strasti in se usmerite na kaj bolj pozitivnega. Vse bo tako, kot mora biti.

Devica
22.8.-21.9.

Čudoviti ste pri iskanju novih poti do cilja, ki ste si ga zastavili. Le tako naprej. V četrtek in petek boste imeli nekaj zanimivih ponudb, ki jih boste z veseljem sprejeli, potem pa se bo pojavil problem, kako vse to stlačiti v že tako natrpan urnik.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Ljubezen je življenje, je napisal ruski romanopisec Lev Tolstoj in trditve je resnična. Teško si je zamisliti drugačno definicijo življenja – še posebej ta teden, ki bo nabit z romantiko in lepimi sprehodi. Lepo je ljubiti in biti ljubljen.

Škorpion
23.10.-21.11.

Družina in partnerska zveza bo nadvse dobro uspevala – z veseljem se boste vračali v svoje toplo gnezdo. Bodite pripravljani na marsikaj zanimivega. Ta teden se vam bo godilo prav dobro zato, ker boste prijazni in ljubeznivi do vseh.

Strelec
22.11.-20.12.

Vse stvari boste morali urediti naslednji ponedeljek, ker nikakor ne boste mogli najti pravega trenutka v tem tednu. Če dobro premislite, je tako še najbolje. V četrtek in petek boste zvezda v vsakem primeru. Konec tedna bo vznemirljiv.

Kozorog
21.12.-19.1.

Ta teden se posvetite ustvarjalnim dejavnostim in naredite vse, da bo delo narejeno. Vse zabave pustite ob strani, saj vas bodo samo motile in zaradi njih ne boste mogli biti zbrani. Kmalu se bo pri vas oglašil neki človek, s katerim boste zadovoljni.

Vodnar
20.1.-18.2.

Nekdo vas privlači kakor magnet in kar nenadoma se boste znašli v njegovi družbi. Vse bo teklo kot po maslu, zdelo se bo, da ste temu človeku simpatični tudi vi. Vaši čuti vas ne bodo prevarali. Imeli se boste tako lepo, kot si le morete misliti.

Ribi
19.2.-20.3.

Imate velike sanje pa tudi veliko možnosti za njihovo uresničitev. Kmalu se bodo okoliščine lahko spremenile, zato morate zdaj kar največ narediti. Delo, ki ste si ga naložili, vas bo tako ali tako počakalo, zato se ne obremenjujte.

Da ne bi bili moteni:
(tako in drugače)

103,4 MHz
RadioDur
107,4 MHz

trda vezava, veliki format, 336 strani, 456 fotografij

ENOTNI V ZMAGI

OSAMOSVOJITEV SLOVENIJE

od prvih večstrankarskih volitev do mednarodnega priznanja
(april 1990–maj 1992)

Rojstni list
slovenske države

- predstavitev zgodovinskih dejstev
- kronološko urejena fotokronika
- objava faksimilov najpomembnejših državotvornih dokumentov
- izbor iz takratnega časopisnega in revijalnega tiska (članki, karikature)

Cena: 12.800 SIT (53,41 €)
Za člane kluba Samorog: 9.984 SIT (41,66 €)
Možnost nakupa na tri obroke

Informacije in naročila: knjižni klub Samorog, telefon: 01/ 433 43 06,
naslov: Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, e-pošta: knjižni.klub@samorog.com

Več o knjigi na spletnem naslovu: www.samorog.com

DEMOKRACIJA	SRBSKO MOSKO IME	FRANCOSKI PESNIK IN POLITIK	BRITANSKI FILMSKI IGRALEC	DELAVSKA ENOTNOST	SLOVENSKA PESNICA MAJDA	EGIPČANSKA BOGINJA NEBA	OTON JUGOVEC REDKO ŽENSKO IME	FRANCOSKI PRIPOVEDNIK ROGER	MESTO V DRŽAVI RIO DE JANEIRO	DRUGO IME FIZIKA YUANA LEEJA
DELANJE SLADKO										
AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC RUDOLPH								POKRAJINA NA JUGOZHODU ARABIJE		
PEVKA PRODNKOVA				KAMENA DOBA OZIRALNI ZAIMER				GRŠKA POVELNIKA PRED TROJO RADIJ		SRBSKI SLIKAR STOJAN
TEŽKO OKLEPNO VOZILO					LOVEC NA RAKE POSUŠENA TRAVA			TROPSKA PAPIGA STOJALO		
SNEŽNI LEOPARD						GRAFITNI VLOŽEK V SVINČNIKU	OSMI STARO-JUDOVSKE MESECE	PODEŽELJSKO NAELJE LINDA EVANS		ZNAK ZA ALUMINIJ VESLAČ TUL
KRATICA SLOVENSKE TISKOVNE AGENCIJE				PISATELJ ZOLA JAP. NABIR. BISEROV				TRUP KLICA, CIMA		
MOLITEV IZ VZKLIKOV IN REFRENOV								ŽENSKO IME PETE SAMPRAS		
RASTLINA VETERNICA								DOLG TANJŠI LEŠEN PREDMET		
TELOVADNA PRVINA					ANJA RUPEL			SLOVENSKI GOSPODARSTVENIK IVAN		

Rešitev prejšnje križanke

PSIKA, RISALO, IMARET, VORONA, OS, AR, ŠKAF, APNO, AN, ČVEKA, PART, SENIOR, NA, OSAKA, TET, TUAM, STVAR, EVE, PLE, TON, IRKE, SOIR, ORODJE, ROBERTI, LASO, NASLOVNIK, ALTARES, TRNIKA, TA, TARA, LOKA

Nagrajenci 47. številke

- 1. nagrada:** FRANC SELIŠKAR, Martinova pot 31, 1210 Lj. Šentvid
- 2. nagrada:** DANIELA VRBINC, Gotna vas 20, 8000 Novo mesto
- 3. nagrada:** HELENA BEŠTER, Roblekovno naselje 11, 4240 Radovljica

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo, da nam pošljejo svojo davčno številko.

Nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do 14. 12. 2006 pošljite na naš naslov:

Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana, s pripisom "Nagradna križanka".

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

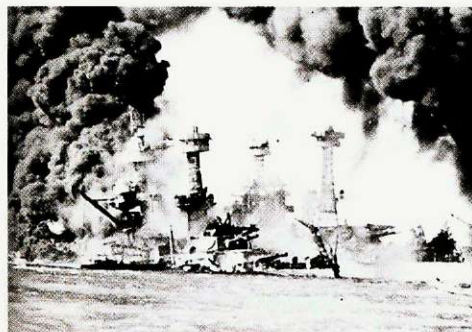
- > **4.12.1254** se v listini grofa Gotfrida Mariborskega že omenja Maribor kot mesto.
- > **4.12.1835** se je rodil angleški pisatelj Samuel Butler ml. Rekel je: »Če nekomu poveš, da mu zapuščate vse svoje premoženje, je dostojno, da čim prej umrete.«
- > **4.12.1963** je na novozgrajenem letališču Brnik pristalo prvo potniško letalo.
- > **4.12.1989** so predstavniki štirih novih slovenskih strank podpisali sporazum o ustanovitvi demokratične opozicije Slovenije – Demos.
- > **5.12.1918** so italijanske okupacijske oblasti prepovedale pouk na prvi slovenski realki v Idriji, ki je začela z delom 20. septembra 1901.
- > **5.12.1946** so v Jugoslaviji sprejeli zakon o nacionalizaciji zasebnih gospodarskih podjetij.
- > **6.12.1875** so na Goriškem predstavniki društev Soča in Gorica podpisali spravo. To je bil uradni izraz obnove sloge med liberalci in klerikalci.
- > **6.12.1991** so ZDA uvedle sankcije proti SFR Jugoslaviji.
- > **7.12.1912** so v mestu starega Egipta Amari odkopali kip egipčanske kraljice Nefretete.
- > **7.12.1913** se je rodil češki filmski režiser František Čap, ki je močno vplival na razvoj slovenskega filma. Leta 1953 je dosegel velik uspeh s filmom Vesna.
- > **7.12.1952** je Ljudska skupščina SFRJ odobrila pretrganje stikov z Vatikanom.
- > **7.12.1964** so na kongresu ZKJ v Beogradu Tito, Veljko Vlahović in Edvard Kardelj prvič v povojni zgodovini javno kritično govorili o mednacionalnih odnosih.
- > **8.12.1869** je bil prvi vatikanski koncil, na katerem so sprejeli dogmo o papeževi nezmotljivosti.
- > **8.12.1932** se je rodil norveški pesnik in pisatelj Bjørnstjerne Bjørnson, začetnik norveškega realizma. Rekel je: »Resnica v politiki mora čakati, dokler ne postane komu potrebna!«
- > **8.12.1991** je arbitražna komisija mirovne konference o Jugoslaviji ugotovila, da je jugoslovanska država razpadla in se bo nasledstvo reševalo po pravilih mednarodnega prava.
- > **8.12.1996** so v Sloveniji izvedli referendum o spremembi volilnega sistema. Ustavno sodišče je razsodilo, da je na referendumu zmagal večinski volilni sistem, kar pa je takratni državni zbor izzigral s spremembo ustave.
- > **9.12.1868** se je v Lajšah pri Gorenji vasi rodil slovenski biolog Ivan Regen, ki velja za začetnika nove metode in smeri v eksperimentalni biologiji.
- > **10.12.1896** je umrl je Alfred Bernhard Nobel, švedski kemik, ki je odkril dinamit. Na dan njegove smrti podeljujejo vsako leto Nobelove nagrade.

POGLED NAZAJ (OD 4. 12. DO 11. 12.)

Pearl Harbor

Tisto, kar so nekateri že nekaj časa napovedovali zaradi japonske osvajalske politike na Tihem oceanu, se je zgodilo, vendar pa je vseeno močno presenetilo Američane. Z nenadnim napadom japonskega letalstva na ameriško vojno oporišče Pearl Harbor se je **7. decembra 1941** druga svetovna vojna razširila na Pacifik.

Z japonskih letalonosilk je vzletelo 360 lovcev, bombnikov in torpednikov ter nepričakovano napadlo. Potopili ali poškodovali so 5 bojnih ladij in 14 drugih ter uničili 200 letal. Američani so imeli srečo, ker je bila večina njihovih letalonosilk takrat na odprtem morju. Naslednji dan sta Britanija in ZDA napovedali

Japonski vojno, čez tri dni pa so ZDA napovedale vojno tudi Nemčiji in Italiji. Japonske sile so napadle tudi Malajo in Hongkong, nekaj dni pozneje pa tudi z vso močjo naskočile britanske kolonije na Daljnem vzhodu in izrinile zahodne države s tega območja.

»Maša« v Beogradu

Slovensko politično vodstvo je **4. decembra 1945** na skupni seji s politbirojem jugoslovanske partije v Beogradu poslušalo očitke oziroma pripombe na trenutne razmere. Pri tem je prišlo do značilne komunistične »samokritike«, ki kaže na takratno stanje v Sloveniji.

Kidrič in Kardelj sta opozarjala, da je v Sloveniji še vedno zelo močna »malomeščanščina«, da je OF »politično prekril Partijo« in da v delavskih središčih v vrste komunistov ni vključenih dovolj delavcev. Na volilne izide na Štajerskem naj bi bile poleg slabe propagande vplivale tudi zamude pri uzakonitvi in izvajanju agrarne reforme. Milovan Đilas je opomnil na slabosti agitacije in propagande, Vida Tomšič pa, da narodnoosvobodilni boj vse bolj postaja ikona, namesto da bi šli po poti naprej, saj gre le za revolucijo. Za njo je Ivan Maček izjavil, da je poglobitvena organizatorica reakcije proti režimu duhovščina. Kardelj mu je odv-

nil, da je Ozna v Sloveniji (vodil jo je Maček) preveč defenzivna in da bi morali Ozna in Partija v Sloveniji bolje sodelovati. Kardelj je več pripomb izrekel tudi na račun slovenskega sodstva, kajti »sodišča morajo soditi, kakor hoče Partija. Na sodišču mora biti Ozna«.

Zakon o plebiscitu

Skupščina Republike Slovenije je na skupni seji vseh treh zborov **6. decembra 1990** sprejela Zakon o plebiscitu o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije. Sprejela je tudi Izjavo o dobrih namelih. Z razglasom je pozvala k udeležbi na plebiscitu in pojasnila pomen odločitve za samostojno in neodvisno državo.

V tretji točki sporazuma političnih strank in poslanskih skupin so zapisali: »Vse politične stranke in skupine se zavezujejo, da bodo pri pripravi in izvedbi plebiscita delovale sporazumno in usklajeno. Za čim višjo udeležbo in pozitivno opredelitev državljanov bodo zastavile ves svoj politični vpliv in ugled. Politične stranke in poslanske skupine bodo štejele za skupni uspeh vseh strank in skupin, če bo za samostojno in neodvisno Slovenijo glasovala večina vseh volilnih upravičencev.« V četrti točki sporazuma so zapisali, da predstavlja plebiscit odločilno dejanje osamosvojitve Republike Slovenije. Na podlagi pozitivnega izida plebiscita se bo nadaljeval in tudi končal proces razdruževanja s Socialistično federativno republiko Jugoslavijo. Datum plebiscita so določili kasneje.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

št. 40/40

Spomini predvojnega liberalca (1)

V Demokraciji 5. oktobra 2006 sem na strani 40 bral oceno knjige Ladislava Bevca »SPOMINI, ki jo je z naslovom »Spomini predvojnega liberalca« predstavil V.M. s pripombo: »Kot vidimo, so Bevčevi spomini dokaj podrobni in zato tudi zanimivi in dragoceni. Čestitam g. Bevcu, da je Slovencem v domovini, posebej še slovenski mladini dal v roke dragocene spomine, ki jih je njegov oče napisal v Kaliforniji.«

Veseli me, da sedaj v Sloveniji tiskajo literarna dela, ki so jih slovenski begunci pisali v deželah, kamor jih je božja previdnost po odhodu iz domovine leta 1945 poslala z namenom, da tamkajšnje prebivalce svarijo pred zlobo brezbožnega komunizma, ki je držal slovenski narod v verigah z ostrino srpa in s težo kladiva od leta 1945 pa do leta 1991. S pozornostjo sem bral v Demokraciji št. 41, leto IX, članek »Tegobe emigracije«. S hitrostjo spomina me je branje tega članka preneslo iz Pine Grovea, Kalifornija, v »gorsko vas Anras«, kjer sem se s tremi sestrami v petek, 11. maja 1945, pridružil skupini kakih 70 članov dijaške skupine STRAŽA. Ker sem bil priča dogodkov, ki jih g. Bevc tu opisuje, menim, da je prav, da opozorim bralce te knjige na nekatere netočnosti. Iskreno sem hvaležen pisa-

telju, da omenja »novo mašo duhovnika Košička, ki ga je škof Rožman posvetil v Anrasu. Novomašnik naju je veselo pozdravil«. Gospod Jože Košiček, znan slovenski duhovnik, je tiste dni, ko sem bil sam v nedeljo, 27. maja 1945, na praznik Sv. Trojice, posvečen v duhovnika, najbrž v kakem begunskem taborišču v Italiji. Gotovo ga je g. Bevc poznal. Pri opisu doživljanja v Anrasu je po toliko letih inženir Bevc pozabil moje ime. Namesto Vladimirja (Mirkota) Kozine me imenuje »Košiček«. Druga netočnost je opis Bevčevega prihoda v Anras. Pravi, da je njega in druge članke NOS »pater Odilo 30. maja 1945 spet pripeljal v Lienz«. To naj bi bilo v sredo, 2. junija: »Z Remcem sva prišla v Anras sredi velike slovesnosti. Izstopila sva v gostilni, kjer so praznovali novo mašo ...« V soboto, 2. junija 1945, ni bilo nobene slovesnosti v Anrasu.

V knjigi »Slovenija, dežela moje radosti in bolečine«: Procesija sv. Rešnjega telesa, sem zapisal: »... Med potjo sem obrnil oči proti šoli. Kar osupnil sem. Nisem mogel verjeti svojim očem. Ob poti je klečal kanonik dr. Janez Kraljič. Poleg njega je stal dr. Marijan Zajc, član NOS.« V četrtek, 31. maja 1945, je bil praznik sv. Rešnjega telesa, moja nova maša in telovska procesija.

V knjižici »Komunizem, kot ga jaz poznam« pa v poglavju »Nova maša« pišem: »Kosilo je bilo pripravljeno na hodniku v župnišču. Škof je prisedel. Takoj sem opazil, da je bil v skrbeh ... Bil je silno zamišljen. Ni povedal vesti, ki sta jo Kraljič in Zajc prinesla iz Vetrinja.« Praznovanje je moje maše ni bilo v gostilni pri Geigerju, temveč v župnišču.

Naj opozorim še na tretjo netočnost: »Škof je bil župnikov sošolec.« Škof Rožman ni bil sošolec 80-letnega župnika Andreasa Engla, ki je bil sam begunec. Pobegnil je iz Južne Tirolske po prvi svetovni vojni. Ob prihodu škofa Rožmana v Anras je bil župnik kakih 20 let starejši od slovenskega škofa begunca.

Gregorij Rožman, kasnejši ljubljanski škof, se je rodil 9. marca 1883 na Koroškem in je tako kot

župnik Adreas Engl postal begunec, ko je po prvi svetovni vojni zapustil svoj rojstni kraj in odšel v Ljubljano. Čudovita igra božje previdnosti! Župnik Engl in škof Rožman sta se prvič srečala v soboto, 26. maja 1945, popoldne.

Opazil sem še dve manjši pomanjšanosti. »Sillian« - pravilno »Sillian«. »Stressen« - pravilno »Strassen«.

Rev. Vladimir Kozina, Pine Grove, Kanada

št. 47/14

Sporni izolski preobrat (1)

Glede navedbe v članku z naslovom »Sporni izolski preobrat«, ki je bil objavljen v zadnji številki Demokracije, bi želela, da objavite popravek moje izjave. Napačno je bila namreč razumljena moja izjava, da je bilo pri glasovanju po pošti »vse tako, kot mora biti ...« S tem sem želela povedati, da so bile volilne karte podpisane, vendar ni v moji pristojnosti, da ugotavljam istovetnost podpisov na njih. Ne želim, da se ustvari vtis, da je bilo pri tem glasovanju vse tako, kot mora biti.

Aleksija Bizjak, članica izolske občinske volilne komisije

Romi in cigani

Kdo so Romi, vemo že vsaj nekaj desetletij. V mladosti sem poznal le ime Cigani, če pa ta beseda pomeni nekaj negativnega, naj bodo Romi. Res je, da je beseda cigan pomenila nekaj slabega. Če so te označili za cigana, se je vedelo, kaj to pomeni. »Če ne boš priden, te bodo vzeli cigani,«

so navadno rekli odrasli, včasih bolj za šalo tudi starši, če si kaj uspičil. Ti cigani pa so številnejši od Romov prav zato, ker ne poznajo problematike Romov. Demonstracije peščice, »romskih varuhov«, se kažejo kot norost anarholiberalcev, norost brez primere. Romska problematika je zelo kompleksna stvar, ki je ni mogoče reševati na način, kot jo rešuje varuh človekovih pravic ali nekakšna organizacija anarholiberalizma po ulicah ali pa morda nekakšni varuhi, imenovani Amnesty International. Slovenska vlada je želela narediti konec romskim problemom, točneje problemom 17-članske romske družine, ki je prišla v spor z večinskim avtohtonim prebivalstvom. Družina Strojčan je že močno motila normalno življenje Ambrušanov. Reševanja težav se ni lotila nobena prejšnja vlada, čeprav so težave obstajale že dolgo. Prav tako se tega ni lotil varuh človekovih pravic. Nikoli ni obiskal Romov pri Ambrusu, nikoli jim ni kakor koli pomagal. Ko pa je to storila vlada, ki je želela problem tako, da bi bilo sprejemljivo za vse, jo je varuh zatožil Evropi, zatožil in osmešil, ker Evropejci, tudi tisti, ki zastopajo manjšine, ne poznajo razmer pri nas in verjamejo ovaduhu. Zadeve reševati na anarholiberalistični način na ulicah ne gre. Levičarstvo, ki se drži Hanzka, ga nikoli ni odlikovalo kot varuha človekovih pravic. Ni mi jasno, zakaj ga davkoplačevalci plačujemo. Morda bi lahko vlada v Ambrusu pustila tistih dvesto policistov, da bi varovali oboje, Rome in Ambrušane, ker so bili oboji ogroženi, toda do kdaj bi se lahko tako stanje vzdrževalo? Kdaj bi eksplodiralo? Saj je iz vsega popolnoma jasno, da so bili na delu med demonstranti tudi provokatorji, ki so si zadali ▶

► cilj škodovati vladi. Evropski varuh je menil, da Romov ne bi smeli preseliti. »Ne gre popuščati pritiskom razgretih množic,« je dejal Thomas Hammerberg. Vse lepo in prav, nič pa ni rekel o tem, kaj naj bi naredili. Lažje je bilo v času enoumja, ko ni bilo varuha in se nihče ni smel vtikati v odločitve »vsemogočne« partije. Ljudje niso nič vedeli niti niso smeli spraševati, ko so preseljevali Rome, kakor se jim je pač zdelo. Že res, da so bili to drugi časi, moti pa me, da sedaj proti vladi protestirajo večinoma isti ljudje. Kje so bili prej, so kar mirno spali? Kdo torej ustvarja razdor med Slovenci? Iz vsega, kar se je dalo videti na TV, in iz izkušenj vem, da tistim, ki protestirajo proti vladi, ni prav nič mar problematika Romov, ampak jim gre le za delovanje proti vladi, ker se še niso sprijaznili s porazom na volitvah. Romov nočejo za sosede niti tisti, ki jih hujskajo proti vladi. Nasilje, ki so ga državljani trpeli zaradi neodgovornega obnašanja Romov, je torej doseglo višek, zato se jih branijo po vsej Sloveniji ne glede na to, da pravzaprav niso proti Romom, ampak proti tej romski družini, ki ni upoštevala nikakršnih norm civilnega prebivalstva. Morda bo zakon o Romih omogočil lažje sobivanje Romov in drugega prebivalstva. A tudi Romi bi morali spoštovati zakone vsaj v taki meri, da bi bilo življenje z njimi znosnejše. Seveda je sedanje stanje nemogoče predvsem zaradi »prišepetovalcev«, kot jih je lepše imenoval minister Zver, v resnici pa so ti prišepetovalci pravi cigani! Med

RADIO
96,4 MHz
Slovenske gorice
Ta pravi!

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

RADIO DMEV

97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

njimi so tudi nekateri župani strank, ki kritizirajo vlado, sami pa so proti Romom in ustvarjajo napetosti med prebivalstvom. Zmedo med Romi delajo prav ti prišepetovalci, saj Romi iz ure v uro spreminjajo svoja stališča in se ne držijo niti enega dogovora. Prav zaradi »podpore« Romom s strani varuha človekovih pravic in raznih županov iz strank LDS in SD ter organizacije Amnesty International, levičarsko usmerjenih rušilcev vseh vladnih pobud pa tudi nekaterih slabo poučenih novinarjev iz FDV in sedaj še nekakšnih slovenskih razumnikov so se stvari zaostri-le. Po tistem, kar sem videl in slišal na TV, ni dosti boljše ravnal romski odvetnik, ki je hujskal Rome proti vladi. Naši novinarji pa se čudijo, zakaj npr. dne 28. 11. 2006 v Delu beremo članek nevednega belgijskega novinarja, poln laži. Zakaj ne bi npr. naš novinar Božo Mašanovič povabil belgijskega novinarja Jeana Arnaulta, ki očitno ne pozna razmer v Sloveniji in laže, ko opisuje nekaj, kar se v Sloveniji v resnici se ne dogaja in ni res! Seveda je tuji novinar zapisal tiso, kar so mu povedali prišepetovalci. Verjetno nikjer v Evropi Romi ne živijo tako lepo kot

v Sloveniji. Vlada si prizadeva, kako bi Rome vključila v civilizirano življenje. V isti sapi, ko na primer ga. Beblerjeva poziva k umiritvi strasti, hujska ljudi in ustvarja napetosti. Zahtevajo odstop ministra za notranje zadeve, ki se je trudil urediti romski problem, pa mu to ni v celoti uspelo prav zaradi hujskačev. Varuh človekovih pravic je začel napadati vlado in posebej ministra Zvera in ga celo primerjal s Haiderjem, kar je ne le nesramno, ampak hudobno dejanje. Tako varuh kot poslanka Beblerjeva govorita o nekakšnem vzorcu, kar je največja neumnost in laž. To je tudi znak, da prej nista vedela, kaj se z Romi pri nas dogaja. V resnici ne smemo govoriti na splošno o težavah z Romi; ti se v Sloveniji dobro počutijo, kot so tudi javno priznali. V resnici gre le za manjšo skupino, ki leta ni spoštovala nikakršnih zakonov in nikakršnega reda! Prav te dni smo lahko videli odhod »izbrisanih« v Bruselj, kar je prav gotovo frontalni napad na vlado. Med njimi je tudi človek, ki javno sramoti Slovenijo, čeprav niti ne zna dobro slovensko. To sem omenil zato, ker me srce boli, ko ga moram poslušati, ko sramoti Slovence in Slovenijo.

To sem doživljal kot otrok, ko so podobno, morda v milejši obliki počeli italijanski fašisti, ki seveda tudi niso znali slovensko. A fašizem smo vendar označili kot nesprejemljivo organizacijo in jo obsodili. To je torej še en poskus, kako bi zrušili vlado, vendar jim to ne bo uspelo.

Silvan Štokelj, Ljubljana

»Se v Kopru utrjuje mafija?«

Takšno provokativno vprašanje je novinarka Primorskih novic postavila županu Borisu Popoviču in dobila provokativen odgovor. Kje je tu kakšen napad? Napad je nepričakovano preživel novinar Petek. Zdaj obtoženci od države zahtevajo mastne odškodnine. Tajkun Zakeršnik od Petka zahteva nekaj milijonov, čeprav je Petek pisal samo o preverjenih dejstvih, ne pa o svojih občutkih. Kdo je v Kopru vladal vsa povojna leta? »Najboljši sinovi« Titove partije so po begu ezulov kot nagrado dobili hiše in stanovanja ubežnikov. Sloveniji pa je z osimskim sporazumom ostal dolg petinšestdesetih milijonov dolarjev do Italije. Čeprav je Slovenija ta dolg že v celoti poravnala, ezuli zahtevajo vrnitev v naravi in italijanska vlada jim včasih tiho, včasih glasneje pritrjuje.

Vsi, ki so se po drugi svetovni vojni naselili na Koprskem, so vedeli, komu se lahko zahvalijo, da so tako preprosto rešili svoja življenjska vprašanja: Titu in partiji! Vsi upokojeni oficirji, udbovci so ob svoji upokojitvi lahko dobili stanovanja v zelenem kraju. Slovenska obala in okolica Nove Gorice jim je klimatsko najbolj ustrezala in bližnja Italija je imela v izobilju vsega,

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL

Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
f 05 38 11 674

RADIO BREŽICE
na 88,9 in 95,9 MHz

česar je v Jugoslaviji primanjkovalo. Primanjkovalo pa je marsičesa: poleg kave, pralnega praška tudi damskih vložkov in toaletnega papirja. Še pomnite, tovariši? Eden od »mešetarjev« z nepremičninami je na TV izjavil, da mlada družina ob sedanjih cenah lahko kupi le parcelo ali staro hišo, ki je vsaj dvajset kilometrov od obale. Čigavo bo torej Slovensko primorje čez dvajset let? Stranke, ki so podprle Popoviča, so izbrale pravo geslo: Koper je naš! Glede na to, da ta opcija uživa na Obali tako podporo, sem prepričan, da bo naš tudi ostal.

Podobnega vprašanja kot Popoviču si Jankoviču ni drznil postaviti nihče, čeprav je slednji do svojega premoženja prišel na zelo dvomljiv način. Univerzitetni profesor Maks Tajnikar je izjavil, da si je s svojim delom prislužil hišo in soliden avto. Jankovič, ki je svojo poslovno pot začel kot preprodajalec zelenjave, pa se »koplje« v denarju. Kolikšno je v resnici njegovo imetje in koliko povprečnih plač na dan je moral zaslužiti, da je vse to prislužil? Se bo našel kak Petek, da bo to raziskal in pojasnil slovenskim davkoplačevalcem? Nikakor pa vsega tega »Zoki sa Morave« ne bi dosegel brez podpore predsednika Kučana.

Jože Likar, Otlica

Bitka za župane

Poštene in manj poštene bitke za župane so končane.

Slovenska prestolnica Ljubljana in drugo največje slovensko mesto Maribor sta zamenjala svoja dosedanja župana, vendar je uspeh levice le navidezen. V Mariboru je sicer gospod Gregor Pivec v prvem krogu dobil nekaj več glasov, v drugem pa je moral priznati zmago Franca Kanglerja iz SLS, ki je v primerjavi s prvim krogom volitev pridobil kar štirinajst tisoč glasov. Kljub temu o kakem presenečenju ne moremo govoriti. Usodno za gospoda Pivca je bilo dejstvo, da je nastopal kot neodvisni kandidat, vendar z odločno podporo SDS in NSi, s čimer se je hudo zameril levici.

Zanimivo je tudi sprenevedanje dr. Jožeta Glogovška, profesorja ekonomije, nekdanjega direktorja NKBM in predsednika nadzornega sveta Večera, znanega po grobih izjavah o novinarstvu v primeru Petek, ko je dejal, da ni vedel, da dr. Pivca podpirata SDS in NSi, ker mu ta opcija niti malo ne ustreza, češ da ni belogardistični, temveč partizanski otrok. Dr. Glogovšek je bil namreč predviden za uvrstitev v mariborski mestni svet. Tako so se poleg Kanglerjeve SLS tudi levičarske stranke, med njimi najmočnejša LDS, pa tudi Slovenska nacionalna stranka, SMS in Lista upokojencev Maribora odločile za »manjše zlo« in podprle kandidata SLS, kar je gospodu Kanglerju prineslo zmago. Obširno piše o tem v Večeru, 15. 11. 2006, politični analitik in publicist dr. Boštjan M. Turk, ko pravi, da je Kanglerjeva zmaga v drugem krogu rezultat alianse s skrajno oziroma anarhično levico, za moderno svetovljansko mesto, za kakršno želi Maribor veljati, pa je to dediščina preteklosti in ne korak naprej. Vsem je tudi znano, da je bil g. Kangler v vrhu stranke SLS. Ta je bila od leta 1997 del vladajoče koalicije LDS, igrala je dvolično vlogo in jo je nekdanji premier Rop dobesedno nagnal iz vlade. V Ljubljani pa se je že vnaprej vedelo, da bo »neodvisni« kandidat Zoran Jankovič, Kučanov kolega in član Foruma 21, zmagal, kar mu je tudi uspelo že v prvem krogu. Pisatelj Drago Jančar se je v Demokraciji, 26. 10. 2006 vprašal, kako lahko sploh kdo voli za župana privatizacijskega tajkuna, ki si je iz podjetja v večinski državni lasti pridobil milijarde in milijarde še nakazoval podjetjem svojih sinov. Res je sicer, da so se časi temeljito spremenili in o kakem »liku komunista« ni več sledu, saj so se tudi v Forumu 21 zbrali mnogi tajkuni in fantazijska ideja marksizma je postala le še nekakšna burka, pa to ne le v Sloveniji, temveč celo v Rusiji. Po drugi svetovni vojni, ko so oblast prevzeli rdeči revolucionarji, niso razlastili samo bogatašev, temveč tudi revne trgovčiče, ki so delali v lastni režiji in

Kaj je sreča?

Marija Vodišek

Pred mnogimi leti, še v času svojega otroštva, sem tak naslov prebrala v dnevniku Slovenec. Po spominu domnevam, da je bilo to leta 1934 ali 1935. Običajno otroci nismo brali dnevnih časopisov, meni pa je zbudil pozornost naslov. Pisec je odgovarjal na prejšnji dan objavljeno novico v dnevniku Jutra, kjer je bila opisana izvršitev smrtne kazni z obešenjem na dvorišču ljubljanskih sodnih zaporov ob Miklošičevi cesti. Dopisnik Jutra je v članku napisal tudi tole: »Prebivalci Miklošičeve (navedena številka hiše) so imeli SREČO, da so usmrtitev lahko gledali s svojih oken.« Avtor članka v Slovencu je spraševal pisca in bralce Jutra, ali je to sreča, če lahko gledaš usmrtitev nekega nesrečnika, pa kar koli je že storil. Ne vem, ali sem pred tem vedela, da obstaja smrtna kazen, vem pa, da sem od takrat njena nasprotnica. Tudi v primeru Sadama Huseina. Če bi večina vodilnih ljudi tako razmišljala, ne bi bilo gulagov, ne Sibirijske, ne Auschwitza, Dachaua, Gonarsa, ne bi bilo Kočevskega roga, Teharij, Begunj, Šentvida in vseh odkritih in še ne odkritih grobišč, posejanih povsod po Sloveniji. Ljudje bi živeli in umirali naravne in ne nasilne smrti. Poleg mučenih in usmrčenih žrtev so še druge žrtve, tisti, ki so ukazali, gledali ali izvrševali usmrtitve in so zato od morije otopeli in za zmeraj duševno pohabljeni. So bili kljub »zasluženim« privilegijem kdaj srečni? Od pomorjenih so ostale le kosti, morilci pa se zatekajo bodisi v izgubo spomina, bodisi v zvrčanje krivde na nekoga, ki ga ni več ali pa je zaradi »višjih« interesov za roko pravice nedosegljiv. Kdo so tisti, ki so poleg organov oblasti dolžni odkrivati resnico, pa če je še tako shrhljiva? To so mediji oz. novinarji in dopisniki. Samocenzura novinarjev v totalitarnih režimih je bila in je ponekod še dandanes v praksi. Pri nas v Sloveniji pa tega ne bi smelo biti več. In vendar je še. Bliskovita odziva predsednika DNS Grege Repovža in predsednika sindikata novinarjev Iztoka Jurančiča je potrditev, da je Peter Jančič s svojim člankom zadel v živo. Ne eden ne drugi in z njima še mnogi »člankarji« ne dosegajo in ne bodo nikoli dosegli nujne nepristranosti in poštenosti v novinarstvu. Bralce je tisti, ki si po svojem prepričanju ali dojemanju ustvari pripadnost eni ali drugi družbeni skupini. Pogosto je pisanje »samocenzuriranih« novinarjev, po domače »farbanje« bralcev, ogledalo zatohlosti in nezmožnosti hitrega sprejemanja dogodkov, ki se bliskovito odvijajo povsod po svetu. Najlaže je opisovati iraško tragedijo. Kaj pa umori in eksekucije novinarjev v Rusiji? Te je težje objektivno opisati, ker moraš prej vprašati svojega urednika, ali se strinja z odkrivanjem resnice, ki je na Vzhodu še zelo omejena. Kaj pa pomeni vmešavanje nekdanjega predsednika države Milana Kučana v delo organov pregona? Kolikokrat je to že storil? Je še vedno nedotakljiv kot Putin v Rusiji? Njegovo vmešavanje v dnevno politiko je uzurpacija oblasti, ki jo imata v demokraciji le parlament in vlada.

zato o kakem izkoriščanju delovne sile ni moglo biti govora. Mnoge premožne tovarnarje so v montiranih procesih obsodili na smrt, tako kot se je to zgodilo tovarnarju Josipu Benku. Da-

nes v demokraciji se tajkunom ni treba bati, da bi končali pred strelskim vodom, saj so deležni odobravanja predvsem s strani nekdanjih komunistov.

Roman Kralj, Maribor

Politični semafor

Moti jo RKC Oddaja Preverjeno, ki jo vodi Alenka Arko, življenska sopotnica profesorja na FDV Gregorja Tomca, se loteva zgodb z roba družbe, vendar se pri slednjem ni mogoče znebiti občutka, da je izbor urednice precej pristranski. Oddaja namreč nenavadno veliko pozornosti namenja Rimskokatoliški cerkvi, pri čemer večinoma prikazuje njene domnevne slabosti in bore malo tistega, kar prinaša dobrega. Preverjeno tako zamuja priložnost, da bi bila oddaja presežkov.

Lažni strpneži Župan občine Kočevje Janko Veber je dokaz, da se sicer javno večkrat poudarjena strpnost SD, stranke, ki ji pripada, do Romov konča, brž ko se ti pojavijo pred njenimi vrati. Tako je nedavno, ko se je v Kočevju razširila novica, da bi vlada utegnila družino Strojan naseliti v Kočevju, Veber občane in občanke kar po občinskem radiu pozval, naj se uprejo takšni nameri in naj jo s protesti in z blokadami preprečijo. Matjaž Hanžek pa nič.

Pripravil se je Če bi bilo treba oceniti, kdo se je pri interpelaciji zoper ministra za kulturo Vaska Simoniti-ja odrezal najbolje, bi si najvišjo oceno zaslužil sam Simoniti. Minister je namreč skozi celotno razpravo dosledno, prepričljivo in predvsem sproti odgovarjal na očitke opozicije in tako najbolje pokazal, kako se je treba braniti očitkov. V preteklosti smo bili vse prevečkrat priče, kako so ministri med interpelacijo bolj ali manj nemo sedeli in se zanašali na parlamentarno večino.

Maščevalna novinarka

Novinarka RTV Slovenije Vidia Petrovčič se je nedavno zapletla v spor s svojimi šefi. Povod zanj je bila oddaja Utrip, predvajana 7. oktobra, v kateri je med drugim dejala, da je »nova politična elita pokazala, kako je videti medijsko popravek po novem«. S tem je komentirala izjavo finančnega ministra Andreja Bajuka, ki nekaj dni pred tem ob neposredni vključitvi v osrednji Dnevnik ni odgovoril na njeno vprašanje, ampak je oglašanje izkoristil za demantiranje enega od njenih prispevkov. Po objavi spornega Utripa naj bi bil Petrovčičevi nadrejeni urednik informativnega programa Rajko Gerič, po njenih trditvah, dejal, da ne bo več avtorica Utripa, ker dela slabo in ker imajo uredniki veliko pripomb na njeno delo, in da naj bi bila v bistvu suspendirana iz dnevnoinformativnega programa. No, takšne navedbe je Gerič zanimal, ko je za STA dejal, da Petrovčičeva ni bila suspendirana in da

ima še naprej zadolžitve znotraj dnevnoinformativnega programa, da pa res ne dela več dnevnoinformativnih oddaj, ker je bila skupna ocena, da dela slabo.

Ali je bila Petrovčičeva storjena krivica, bi kot zunanji opazovalci težko presojali, dejstvo pa je, da gre pri vsem za notranji spor na RTV, za katerega ne moreta biti kriv ne Bajuk ne Janez Janša. Slednja si je namreč Petrovčičeva kot nekakšno maščevanje privoščila v svojih zadnjih dveh kolumnah v Družini. Tako je v kolumni 12. novembra za Bajuka zapisala, da v zahodnoevropski socialni demokraciji, kakršna naj bi bila Slovenija, ni mesta za politike južnoameriškega peronističnega tipa, v kolumni 3. decembra pa je za Janšo in njegovo spremljevalko zapisala: »Nova mlada žena je kot afrodiziak, je prava testosteronska bomba, ki ponavadi že plešastega petdesetletnika telesno in psihično vrne v njegova dvajseta leta.« S. S.

enkratno naložbeno
življenjsko zavarovanje
s kapitalsko garancijo
Prednost več

GARANTIRAMO

**Hedge
Valutni**

**Glavnico
in že
dosežen
donos**

Omejena emisija!
samo do
31. 12. 2006 pri
ZAVAROVALNICI MARIBOR

080 19 20

www.ZMprizma.si

SREČNO IN BOGATO NOVO LETO 2017!

S HSDPA UMTS kartico je vaše poslovanje bliskovito, saj omogoča najhitrejši mobilni prenos podatkov v Sloveniji. Kot da bi bili v svoji pisarni! Prav zato jo lahko zapustite z mirnimi živci, saj lahko na vsakem koraku surfate po internetu, upravljate s svojo elektronsko pošto, se kjerkoli priključite na svoj računalnik v pisarni, pregledate svoj koledar ali preprosto – poslušate!

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

**PISARNA NA
VSAKEM KORAKU.**

**Do 1,8 Mb/s.
HSDPA UMTS**

